

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs
ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

**FACTORS IMPACTING LOAN DEFAULTS: THE CASE OF
THAI SME LOANS IN BANGKOK METROPOLITAN REGION**

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2562

**FACTORS IMPACTING LOAN DEFAULTS: THE CASE OF
THAI SME LOANS IN BANGKOK METROPOLITAN REGION**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION
FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2019

วิทยานิพนธ์เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs
ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

โดย

วิษณุพล คู่่มกัน

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2562

ดร.ชนาวัดน์ สิริวัฒน์ธนกุล
ประธานกรรมการสอบ

ดร.พัชรุหทัย จารุทวีผลนุกูล
กรรมการ

ดร.กฤษบุตร โกเมนกุล
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

28 มิถุนายน 2562

Thesis entitled

**FACTORS IMPACTING LOAN DEFAULTS: THE CASE OF THAI SME
LOANS IN BANGKOK METROPOLITAN REGION**

by

WITCHAPOL KUMGUN

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Business Administration

Rangsit University
Academic Year 2019

Dhanawat Siriwattanakul, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Pashatai Charutawephonnukoon, Ph.D.
Member

Kulabutr Komenkul, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vannee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

June 28, 2019

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจาก ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. กุลบุตร โกเมนกุล สำหรับคำปรึกษา คำแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคนิคที่ใช้ดำเนินวิจัยต่าง ๆ ในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต สำหรับกำลังใจอันดีมาโดยตลอด

สุดท้าย ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต ทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ จนเกิดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทำให้สัมฤทธิ์ผลเป็น วิทยานิพนธ์เล่มนี้ และบรรลุลวัตถุประสงค์ตามที่ผู้วิจัยต้องการได้ด้วยดี

วิชญ์พล คุ่มกัน
ผู้วิจัย

5907238 : สาขาวิชาเอก: บริหารธุรกิจ; บธ.ม.

คำสำคัญ : การผิดนัดชำระหนี้, ผู้ประกอบการ, ธุรกิจ SMEs, สินเชื่อ

วิทยุพล คู่มกัน: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการ
**ธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (FACTORS IMPACTING LOAN
 DEFAULTS: THE CASE OF THAI SME LOANS IN BANGKOK METROPOLITAN
 REGION) อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.กฤษกร โกเมนกุล, 162 หน้า.**

งานวิจัยชิ้นนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้และคุณลักษณะ
 ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เป็นลูกหนี้ปกติ มี
 สินเชื่อธุรกิจ ประเภท เงินกู้ยืมระยะยาว และวงเงินเบิกเกินบัญชี โดยวงเงินรวมกัน หรืออย่างใดอย่าง
 หนึ่ง ตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป แต่ไม่เกินสิบล้านบาท และไม่รวมธุรกิจ SMEs ประเภทธุรกิจการเงิน
 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิของธนาคารพาณิชย์ แบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงวันที่ 1 มกราคม
 พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ข้อมูลทางการเงิน และข้อมูล
 ด้านสินเชื่อ และช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เป็นข้อมูลการผิดนัด
 ชำระหนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็น 6
 ภาค แต่ละภาคมีพื้นที่เท่า ๆ กัน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน
 592 ราย และบันทึกข้อมูลของแต่ละรายย้อนหลัง 3 ปี แบบภาคตัดขวาง จึงทำให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวม
 เป็น 1,776 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา และวิธี Panel Logit Regression ด้วย
 แบบจำลองโลจิตทั้งหมด 6 สมการ ผลการวิจัย พบว่า ประมาณร้อยละ 17 ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs
 ในกลุ่มตัวอย่างมีการผิดนัดชำระหนี้ โดยกลุ่มลูกหนี้เงินกู้ยืมระยะยาวมีอัตราการผิดนัดชำระหนี้
 มากกว่ากลุ่มลูกหนี้วงเงินเบิกเกินบัญชี นอกจากนี้ ยังพบว่า อายุของบริษัท และวงเงินกู้ (ขนาดของ
 สินเชื่อ) ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามต่อ โอกาสผิดนัดชำระหนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ดังนั้น
 ผลการวิจัยนี้ จึงสามารถ ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางและหลักเกณฑ์ในการอำนวยสินเชื่อแก่
 ผู้ประกอบการธุรกิจภาค SMEs ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

5907238 : MAJOR: BUSINESS ADMINISTRATION; M.B.A.

KEYWORDS : LOAN DEFAULTS, ENTERPRISES, SMES, CREDIT

**WITCHAPOL KUMGUN: FACTORS IMPACTING LOAN DEFAULTS: THE CASE OF THAI SME LOANS IN BANGKOK METROPOLITAN REGION. THESIS
ADVISOR: KULABUTR KOMENKUL, Ph.D., 162 p.**

This paper was undertaken to investigate factors impacting on loan defaults and characters of Thai SME enterprises in Bangkok and metropolitan who were debtors in the normal criteria, and had credits for business in types of long term loan and overdraft which total credit limit or either one or the other was between 200 – 10,000 thousand baht, and excluded financial business type. The study collected secondary data from a commercial bank which separated into 2 periods as follows (1) datasets from January 1st, 2013 to December 31st, 2015 included company background, financial and credit information and (2) dataset from January 1st, 2014 to December 31st, 2016 was loan default information. For sample used in this study was chosen by Stratified Random Sampling method by classifying into 6 sectors that each area had equal space, and then used Simple Random Sampling method in order to choose 592 companies and collected 3-year panel data of each sample so the sample size became 1,776 samples. Using descriptive statistic and Panel Logit Regression with 6 logit models to analysis, our results show that about 17% of the entire sample has bank loan defaults. We find that SMEs default on long-term loans at a higher rate than SMEs with overdraft (OD). Additionally, size of bank loan (credit limit) and enterprise's age are negatively related to the likelihood of bank loan defaults.

Student's Signature Thesis Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	13
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	18
บทที่ 2	
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	19
2.1 คำจำกัดความของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	19
2.2 บริบทของธนาคารพาณิชย์	27
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสินเชื่อ	36
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อ	44
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการผิन्छชำระหนี้	56
2.6 แนวคิดและแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของธุรกิจ	60
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 3	ระเบียบวิธีการวิจัย	89
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	89
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	92
	3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	97
บทที่ 4	ผลการวิจัย	100
	4.1 ผลการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)	100
	4.2 ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล	121
บทที่ 5	สรุปผลและข้อเสนอแนะ	129
	5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	130
	5.2 ข้อเสนอแนะ	144
บรรณานุกรม		146
ภาคผนวก		154
	ภาคผนวก ก ตารางของ Taro Yamane	155
	ภาคผนวก ข ตารางแบบบันทึกข้อมูล	157
	ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรด้าน ประเภทธุรกิจ (TYPES) ของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม ด้วยวิธี Panel Logistic Regression	160
ประวัติผู้วิจัย		162

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สัดส่วนจำนวนกิจการและการจ้างงานของประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. 2560 โดยแบ่งตามขนาดของวิสาหกิจ	2
1.2 มูลค่า NPLs ครั้งปีแรกของธนาคารพาณิชย์ไทย ปี พ.ศ. 2560	4
1.3 การขยายตัวของสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย	8
1.5 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	10
1.6 ตัวแปรควบคุม (Control Variables)	12
1.7 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย	14
2.1 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจภาค SMEs ของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา	20
2.2 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจภาค SMEs ของประเทศในสหภาพยุโรป	21
2.3 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจภาค SMEs โดย ธนาคาร โลก	21
2.4 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจขนาดภาค SMEs ในประเทศจีน	21
2.5 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศญี่ปุ่น	22
2.6 เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดนิยามของธุรกิจภาค SMEs ในสมาชิก APEC	22
2.7 เปรียบเทียบธุรกิจภาค SMEs กับ ธุรกิจขนาดใหญ่ในเชิงคุณภาพ	24
2.8 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย	25
2.9 สรุปรูปแบบของธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย	26
2.10 โครงสร้างรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	34
2.11 การจำแนกประเภทของสินเชื่อตามมิติต่าง ๆ	38
2.12 เกณฑ์คะแนนตามค่ามาตรฐาน Z-Score	63
2.13 เกณฑ์คะแนนตามค่ามาตรฐาน EM-Score	66
2.14 สรุปรูปแบบจำลองการพยากรณ์ความเสี่ยงทางการเงินของธุรกิจ	70
2.15 สรุปลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
3.1	90
3.2	92
3.3	93
3.4	94
3.5	98
4.1	101
4.2	103
4.3	105
4.4	107
4.5	122
4.6	125

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 สัดส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย (ไม่รวม Interbank) ณ ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2558	3
1.2 สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ปี พ.ศ. 2555 – 2559 โดยแบ่งช่วงเป็น ไตรมาส	5
2.1 หน้าที่ทั่วไปของธนาคารพาณิชย์	30

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) เป็นฟันเฟืองสำคัญที่ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของหลายประเทศมาช้านานแล้ว (Edinburgh Group, 2012) แต่กลับเพิ่งเป็นที่นิยมของผู้ประกอบการยุคใหม่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา จากสถิติทั่วโลกของประเทศที่มีรายได้สูง กลุ่ม SMEs จะมีสัดส่วนรายได้คิดเป็นร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) (สุภาพรณ วัฒนาอุดมชัย, 2558) เนื่องจาก กลุ่ม SMEs เป็นส่วนหนึ่งในห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทุนมนุษย์และเทคโนโลยี (ACCA, 2010)

กลุ่ม SMEs จึงถือว่าเป็นกลุ่มพลังที่ใหญ่ที่สุดของภาคธุรกิจ โดยมีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของโลกให้แข็งแกร่งขึ้นได้ทุก ๆ มิติ เช่น โครงการที่รู้จักทั่วโลกอย่าง เว็บไซต์ Alibaba คือเว็บไซต์ขายส่งที่ใหญ่ที่สุดของโลก โดยเริ่มต้นจากธุรกิจภาค SMEs ในประเทศจีน จนกลายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ระดับโลก และได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2557 (Alibaba Group, 2018) ในประเทศไทยเอง ภาครัฐบาลก็ให้ความสำคัญกับธุรกิจภาค SMEs เช่น ในปี พ.ศ. 2558 รัฐบาลต้องการเพิ่มสัดส่วนรายได้ของกลุ่ม SMEs ทั้งระบบต่อ GDP ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ในปี พ.ศ. 2559 หรือคิดเป็นมูลค่า สามแสนล้านบาท (สุภาพรณ วัฒนาอุดมชัย, 2558)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ภาครัฐและภาคเอกชนหลายประเทศจึงเร่งส่งเสริมธุรกิจภาค SMEs เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ทั่วโลกพุ่งสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 95 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดทั่วโลก และคิดเป็นร้อยละ 60 ของการจ้างงานภาคเอกชน (Ayyagari, Demirgüç-Kunt, & Maksimovic, 2011) ยกตัวอย่าง จำนวนของกลุ่ม SMEs บางประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น มีสัดส่วนกลุ่ม SMEs สูงสุดในบรรดาประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 99 ของวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศ (Economist Intelligence Unit, 2010, as cited in Edinburgh Group, 2012, p. 7) และในปี พ.ศ.

2558 ประเทศจีน มีกลุ่ม SMEs มากถึงร้อยละ 97.9 ของวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศ (Richard Hoffmann, 2017) รวมถึง ในทวีปแอฟริกาใต้ คิดเป็นร้อยละ 91 ของวิสาหกิจทั้งหมดในทวีป (The South African Reserve Bank, 2015)

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนจำนวนกิจการและการจ้างงานของประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. 2560 โดยแบ่งตามขนาดของวิสาหกิจ

	เล็ก	กลาง	ใหญ่
จำนวนกิจการ (ร้อยละ)	99.3	0.6	0.1
การจ้างงาน (ร้อยละ)	48	12	40

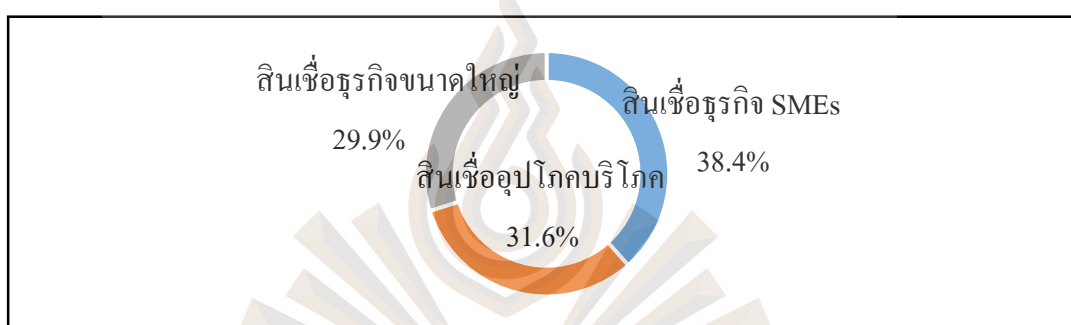
ที่มา: Champaneri, 2017

ส่วนในประเทศอังกฤษ กลุ่ม SMEs ก็กำลังเติบโต จากตารางที่ 1.1 แสดงสัดส่วนจำนวนกิจการและการจ้างงานของประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. 2560 โดยแบ่งตามขนาดของวิสาหกิจ พบว่า ร้อยละ 99.9 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศ เป็นวิสาหกิจขนาดเล็กและกลาง และการจ้างงานโดยวิสาหกิจขนาดเล็กและกลาง คิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนคนงานทั้งหมดในประเทศ จะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 ปัจจัยที่แสดงในตารางนั้น วิสาหกิจขนาดใหญ่มีสัดส่วนน้อยที่สุด

กลุ่ม SMEs ในประเทศไทยก็ขยายใหญ่ขึ้นอย่างมากในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา จากข้อมูลสถิติของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี พ.ศ. 2557 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม [สสว.], 2558 อ้างถึงใน จารุพัฒน์ เอี่ยมพุ่ม และอัจฉรา ตั้งวิรุพห์, 2559) พบว่าผู้ประกอบการ SMEs ทั่วประเทศ มีจำนวน 2.74 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 99.7 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจภาค SMEs ก็ยังมีเรื่องของเงินทุนที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการเติบโตและความอยู่รอดของธุรกิจ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของหลายประเทศมาอย่างยาวนาน ผู้ประกอบการบางรายจำเป็นต้องกู้หนี้ยืมสิน ทำให้รับภาระต้นทุนการกู้ยืมที่สูงเกินความจำเป็น โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่จัดตั้งใหม่ หรือประกอบกิจการน้อยกว่า 3 ปี (สุรศักดิ์ อำนวยประวิทย์, 2559) และมีกลุ่ม SMEs ไม่น้อยที่ยังต้องการเงินทุนอยู่เป็นจำนวนมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 70 ของกลุ่ม SMEs ทั้งหมดทั่วโลก (World Bank, 2015) และคิดเป็นมูลค่า 1,272.8 ล้านยูโร (Gattani & Soljan, 2016, p. 20)

ผลจากข้อจำกัดด้านเงินทุนของผู้ประกอบการภาค SMEs ธนาคารพาณิชย์ในหลายประเทศจึงนำเสนอผลิตภัณฑ์สินเชื่อธุรกิจเพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีเป็นอย่างยิ่ง เช่น กลุ่ม SMEs ที่ขอสินเชื่อธุรกิจในสาธารณรัฐมาซิโดเนีย มีมากถึงร้อยละ 98 ของกลุ่ม SMEs ทั้งหมด เป็นต้น (Gattini & Soljan, 2016) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญสำหรับภาคธุรกิจ SMEs เพราะเป็นสถาบันเดียวที่มีปริมาณเงินฝากและเงินให้กู้สูงสุดเมื่อเทียบกับสถาบันอื่น ๆ และยังคงอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าการกู้ยืมเงินนอกระบบอีกด้วย ปัจจุบัน ผู้ประกอบการภาค SMEs จึงหันมาสนใจที่จะขอสินเชื่อธุรกิจกับสถาบันการเงินมากขึ้น

รูปที่ 1.1 แสดงสัดส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย (ไม่รวม Interbank)

ณ ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2558

ที่มา: จารุพัฒน์ เอี่ยมพุ่ม และอัจฉรา ตั้งวิรุฬห์, 2559, น. 3

จากรูปที่ 1.1 แสดงสัดส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย (ไม่รวม Interbank) ณ ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2558 พบว่า สินเชื่อธุรกิจ SMEs มีสัดส่วนที่สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.4 ของสินเชื่อรวม รองลงมา เป็น สินเชื่ออุปโภคบริโภค และสินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 31.6 และ 29.9 ของสินเชื่อรวม ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยปล่อยสินเชื่อ SMEs ในสัดส่วนที่สูงที่สุด

เมื่อผู้ประกอบการในประเทศไทยผุดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการขอสินเชื่อมากขึ้นตาม ทำให้รายได้หลักของธนาคารพาณิชย์มาจากเงินให้สินเชื่อ สอดคล้องกับโครงสร้างรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบช่วงปี พ.ศ. 2556 ถึง ปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ (1) รายได้ดอกเบี้ย และ (2) รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ พบว่า รายได้หลักมาจากรายได้ดอกเบี้ย ซึ่งมากกว่ารายได้ค่าธรรมเนียมและบริการอยู่ 3 ถึง 5 เท่า โดยรายได้ดอกเบี้ยส่วนใหญ่มาจาก เงินให้สินเชื่อ ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ผู้กู้ต้องจ่ายให้ธนาคาร (ธนาคารแห่งประเทศไทย ฝ่ายสถิติและข้อมูลสารสนเทศ ทีมจัดการข้อมูลการเงินและตลาดเงิน, 2560)

สำหรับการอำนวยความสะดวกธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ในหลายประเทศ มีขั้นตอนการพิจารณาคุณภาพลูกหนี้เพื่อป้องกันปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPLs) ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่บั่นทอนผลกำไรของธนาคาร อาทิ ทฤษฎี 6Cs (MacDonald & Timith, 2006) สำหรับประเมินความเสี่ยงและความน่าเชื่อถือของผู้กู้ หากธนาคารประเมินผู้กู้ด้วยเกณฑ์ 5Cs แล้วพบว่า ผู้กู้ไม่ผ่านเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ธนาคารจะปฏิเสธ หรือ ชะลอคำขอของผู้กู้ทันที แม้ว่า ทฤษฎีดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับในวงการการเงินทั่วโลก แต่ในปัจจุบัน เราจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มีจำนวนมากขึ้นและต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง NPLs ที่มาจาก กลุ่ม SMEs

ยกตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์ในทวีปยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศอิตาลี ประเทศโปรตุเกส ประเทศกรีซ ประเทศไซปรัส ประเทศไอร์แลนด์ ยุโรปกลาง และยุโรปตะวันออก กำลังประสบปัญหา NPLs ที่สูงขึ้น และในปี พ.ศ. 2556 มี NPLs สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8 ของสินเชื่อทั้งหมด (KPMG, 2017, p. 4) ส่วนธนาคารพาณิชย์ในแถบทวีปเอเชีย จำนวน 74 แห่ง ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ที่ประเทศอินเดียและญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2557 NPLs มีมูลค่าแตะ 171 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 28 หรือ คิดเป็นเกือบ 2 เท่า (Brien, Hay, & Tait, 2016) และปี พ.ศ. 2559 ในประเทศไทย NPLs มีมูลค่ารวม 385.7 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 48.1 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มของ NPLs ในกลุ่ม SMEs ส่งผลให้สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.83 จากร้อยละ 2.55 (ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร 2560)

ตารางที่ 1.2 มูลค่า NPLs ครึ่งปีแรกของธนาคารพาณิชย์ไทย ปี พ.ศ. 2560

ลำดับ	ธนาคาร	มูลค่า NPLs	หน่วย : ล้านบาท
			การเปลี่ยนแปลง จากงวดเดียวกันปีก่อน (%)
1.	ธนาคารกรุงเทพ	85,947	+24.8
2.	ธนาคารแอตเชอแบงก์	3,244	+17.2
3.	ธนาคารกรุงไทย	99,078	+8.7
4.	ธนาคารเกียรตินาคิน	10,616	+6.5
5.	ธนาคารกรุงศรี	36,506	+4.7

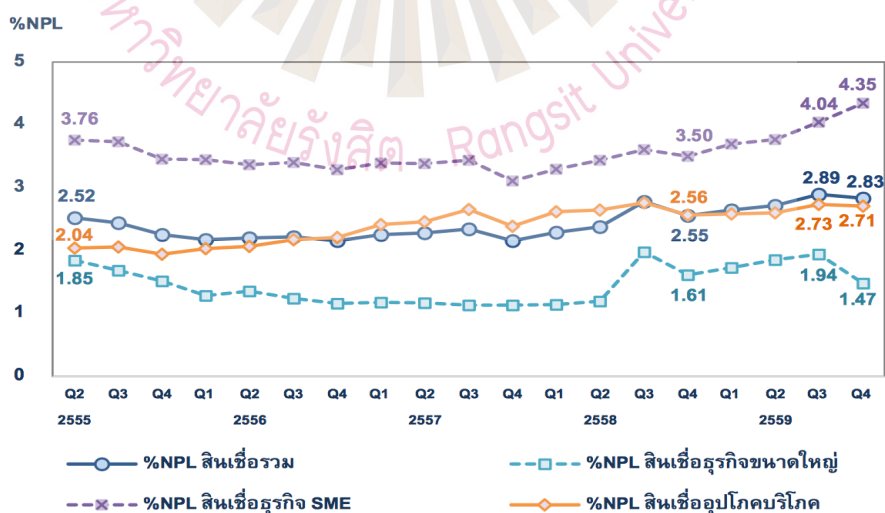
ตารางที่ 1.2 มูลค่า NPLs ครึ่งปีแรกของธนาคารพาณิชย์ไทย ปี พ.ศ. 2560 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ	ธนาคาร	มูลค่า NPLs	การเปลี่ยนแปลง จากงวดเดียวกันปีก่อน (%)
6.	ธนาคารไทยพาณิชย์	59,649	+3.5
7.	ธนาคารทหารไทย	18,208	+3.4
8.	ธนาคารกสิกรไทย	57,115	-2
9.	ธนาคารธนชาต	15,652	-4.7
10.	ธนาคารทีสโก้	5,199	-8.9
11.	ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย	11,300	-11

ที่มา: หนังสือพิมพ์ธุรกิจ, 2560

ยิ่งไปกว่านั้น ในปี พ.ศ. 2560 นี้ จากตารางที่ 1.2 แสดง มูลค่า NPLs ครึ่งปีแรกของธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 11 แห่ง พบว่ามี 7 แห่งที่ NPLs ปรับตัวสูงขึ้นจากปีก่อนหน้า และธนาคารกรุงเทพ ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีมูลค่า NPLs เพิ่มสูงที่สุดจากปีก่อนหน้า อยู่ที่ร้อยละ 24.8 ในขณะที่เดียวกัน ธนาคารกรุงไทย ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่เช่นเดียวกัน มีมูลค่าของ NPLs สูงสุด อยู่ที่ 99,078 ล้านบาท

รูปที่ 1.2 แสดงสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ปี พ.ศ. 2555 – 2559 โดยแบ่งช่วงเป็นไตรมาส
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร, 2560, น. 6

จากรูปที่ 1.2 แสดงสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ปี พ.ศ. 2555 – 2559 โดยแบ่งช่วงเป็น ไตรมาส พบว่า คุณภาพของสินเชื่อทุกประเภทด้อยลงทุกปี โดยเฉพาะสินเชื่อธุรกิจ SMEs ด้อยลงที่สุด และมีปริมาณ NPLs สูงที่สุดทุกปีเมื่อเทียบกับสินเชื่อประเภทอื่นทั้งหมด

ตารางที่ 1.3 การขยายตัวของสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย

ข้อมูลสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย	2557	2558
อัตราการขยายตัวของสินเชื่อ (% การเปลี่ยนแปลงจากงวดเดียวกันปีก่อน)		
สินเชื่อรวม	5.0	4.3
สินเชื่อธุรกิจ	4.0	3.1
- สินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่	4.8	0.1
- สินเชื่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	3.4	5.6
- สินเชื่ออุปโภคบริโภค	7.4	7.1
- สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	12.1	9.3
- สินเชื่อรถยนต์	-3.4	1.0
- สินเชื่อบัตรเครดิต	8.0	6.4
- สินเชื่อส่วนบุคคล	11.1	9.2
สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)		
- มูลค่า (พันล้านบาท)	277.2	337.5
- %NPLs ต่อสินเชื่อรวม	2.15	2.55

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558, น. 1

จากตารางที่ 1.3 แสดงการขยายตัวของสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย ปี พ.ศ. 2557 – 2558 พบว่า ในปี พ.ศ. 2558 มูลค่าของ NPLs อยู่ที่ 337.5 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 60.3 พันล้านบาท เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ในขณะที่ สินเชื่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพียงประเภทเดียว ที่มีอัตราการขยายตัวของสินเชื่อเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 5.6 โดยที่ปีก่อนหน้า อยู่ที่เพียงร้อยละ 3.4 ตรงข้ามกับสินเชื่อธุรกิจอื่น ๆ ที่มีอัตราการขยายตัวของสินเชื่อลดลง ฉะนั้น สรุปได้ว่า ปัญหา NPLs ที่อยู่ในระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะนี้ จะแปรผันตรงกับ ปริมาณสินเชื่อ SMEs ที่เพิ่มขึ้น นั่นหมายความว่า ยิ่งธนาคารพาณิชย์ไทยปล่อยสินเชื่อ SMEs มากขึ้น NPLs ก็จะมากตาม

อัตราการขยายตัวของ NPLs ทั่วโลก สรุปได้ว่า สาเหตุส่วนใหญ่มาจาก สินเชื่อกลุ่ม SMEs และ ปัจจุบัน ธนาคารพาณิชย์เป็นหัวใจหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจภาค SMEs อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหา NPLs ที่ถูกต้องของธนาคารพาณิชย์ เพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจโลกให้ดีขึ้นต่อไป คือ ธนาคารต้องพยากรณ์ได้ว่า ปัจจัยของผู้กู้ตัวไหนที่จะส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ให้ได้อย่างแม่นยำที่สุด เช่น ปัจจัยด้านประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนทางการเงินของบริษัท คุณภาพของหลักทรัพย์ค้ำประกัน เป็นต้น วิธีนี้ต่างหากที่สามารถลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นนี้เสียแก่ธนาคารตั้งแต่แรกได้ แต่ปัญหา คือ แนวทางและหลักเกณฑ์ที่ธนาคารพาณิชย์ใช้วิเคราะห์เพื่ออำนวยความสะดวกในอดีตไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบัน อันเนื่องจากหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างของรูปแบบธุรกิจในอดีตกับปัจจุบัน หรือ ลักษณะนิสัย (Characters) ของผู้กู้ ไม่สามารถบ่งชี้ถึง ลักษณะนิสัยของการชำระหนี้ได้อีกต่อไป

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงปัญหาและความสำคัญดังกล่าว การศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล” นี้ จึงได้ศึกษาปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยได้แก่ (1) ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท (2) ข้อมูลทางการเงิน และ (3) ข้อมูลด้านสินเชื่อ งานวิจัยครั้งนี้จึงมีประโยชน์ต่อผู้ให้สินเชื่อทุก ๆ สถาบัน โดยสามารถนำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ ใช้ยึดเป็นหลักเกณฑ์สำหรับพิจารณาและควบคุมคุณภาพสินเชื่อธุรกิจ (Corporate Loan) เพื่อธุรกิจภาค SMEs โดยเฉพาะ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาคูณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เป็นลูกหนี้ปกติในกลุ่มที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้และในกลุ่มที่ผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 1.4 สมมติฐานการวิจัย

ลำดับ	ตัวแปร	ความสัมพันธ์กับการผิมนัดชำระหนี้ ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ใน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
1.	อายุของบริษัท (YEARS)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
2.	ขนาดทุนจดทะเบียน (SIZE)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
3.	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
4.	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DR)	ทิศทางเดียวกัน (+)
5.	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CURRE)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
6.	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (NP)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
7.	อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (TRG)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
8.	อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (NPG)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
9.	อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (TAG)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
10.	อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GP)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
11.	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)	ทิศทางเดียวกัน (+)
12.	วงเงินสินเชื่อ (CL)	ทิศทางเดียวกัน (+)
13.	ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (DUR)	ทิศทางเดียวกัน (+)

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่จดทะเบียนนิติบุคคลในรูปบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน และหุ้นส่วนจำกัด ที่เป็นลูกหนี้ปกติของธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank) โดยมีสัญชาติผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนห้างเป็นสัญชาติไทยเกินกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) ประกอบด้วย เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry: AGRO) สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Products: CONS) สินค้าอุตสาหกรรม (Industrials: INDUS) อสังหาริมทรัพย์

และก่อสร้าง (Property & Construction: PROP) ทรัพยากร (Resources: RESO) บริการ (Services: SERV) และเทคโนโลยี (Technology: TECH) ยกเว้น ธุรกิจการเงิน (Financials: FIN) เนื่องจาก รูปแบบการวางระบบบัญชีในงบการเงินค่อนข้างแตกต่างต่อการเปรียบเทียบกับงบการเงินของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ และมีสินเชื่อธุรกิจ (Corporate Loan) ประเภท สินเชื่อเงินสด (Cash Loan) เฉพาะเงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) และวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) ซึ่งมีวงเงินรวมกัน หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป แต่ไม่เกินสิบล้านบาท (ธนาคารกรุงเทพ, 2560) โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตพื้นที่ประกอบการออกเป็น 6 ภาค แต่ละภาคครอบคลุมพื้นที่เท่า ๆ กัน (ธนาคารกรุงเทพ, 2560) รวม 592 ราย ดังนี้

ภาคที่ 1 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนสีลม ถนนตรอกจันทร์ และถนนสาธุประดิษฐ์ จำนวน 98 ราย

ภาคที่ 2 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนเจริญนคร ถนนเพชรเกษม ถนนตากสิน ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า ถนนราษฎร์บูรณะ และ ถนนพระราม 2 จำนวน 99 ราย

ภาคที่ 3 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนพลับพลาไชย ถนนราชวงศ์ ถนนจักรเพชร ถนนสามเสน ถนนวรจักร และสถานีรถไฟหัวลำโพง จำนวน 98 ราย

ภาคที่ 4 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนรัตนธิเบศร์ ถนนพญาไท ซอยอารีย์-ถนนพหลโยธิน ถนนรัชดาภิเษก-ลาดพร้าว ถนนวงศ์สว่าง และถนนคลังชั้น-สุพรรณบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 99 ราย

ภาคที่ 5 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนเอกมัย ถนนบางกะปิ ถนนคลองตัน ถนนลาดพร้าว และถนนพระราม 9 จำนวน 100 ราย

ภาคที่ 6 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนรามอินทรา ถนนสวนสยาม ถนนกิ่งแก้ว ถนนแพรกษา ถนนอ่อนนุช ถนนบางนา-ตราด-จังหวัด

สมุทรปราการ ถนนสุขุมวิท-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนลำลูกกา-จังหวัดปทุมธานี และถนนวิภาวดีรังสิต-จังหวัดปทุมธานี จำนวน 98 ราย

1.4.2 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของลูกหนี้ปกติของธนาคารพาณิชย์ โดยรวบรวมข้อมูลของแต่ละรายย้อนหลัง 3 ปี และบันทึกข้อมูลแบบภาคตัดขวาง (Panel Data) จึงทำให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมกลายเป็น 1,776 ราย โดยข้อมูลของตัวแปรต้นทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลด้านสินเชื่อ และตัวแปรควบคุม (Control Variables) ทั้งหมดอยู่ในช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และข้อมูลของตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การผิดนัดชำระหนี้ (Defaults) อยู่ในช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) จำนวน 13 ตัวแปร แบ่งกลุ่มเป็น 3 ปัจจัย ดังนี้

ตารางที่ 1.5 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์	หน่วย	อ้างอิง
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ประกอบด้วย 2 ตัวแปร				
1.	อายุของบริษัท	YEARS	ปี	Asantey and Tengey, 2014
2.	ขนาดทุนจดทะเบียน	SIZE	บาท	
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย 9 ตัวแปร				
3.	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset)	ROA	เท่า	Zmijewski, 1984
4.	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio)	DR	เท่า	
5.	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)	CURRE	เท่า	

ตารางที่ 1.5 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์	หน่วย	อ้างอิง
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย 9 ตัวแปร (ต่อ)				
6.	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)	NP	ร้อยละ	บรรลุ คลองผล, 2547
7.	อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate)	TRG	ร้อยละ	
8.	อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate)	NPG	ร้อยละ	
9.	อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate)	TAG	ร้อยละ	
10.	อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)	GP	ร้อยละ	จารุณี บุญบานเย็น, 2547
11.	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)	DE	เท่า	Mccann and Calder, 2012
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร				
12.	วงเงินสินเชื่อ (Credit Line)	CL	บาท	ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนวิชาการสำนักงาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2550
13.	ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (Duration)	DUR	ปี	อภิญญา อินนุพัฒน์, ศักดิ์ชาย นาคนก, และฉัตรตยา เอี่ยมคง, 2559

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การผิดนัดชำระหนี้ (Defaults) มีสัญลักษณ์คือ DEF

ตัวแปรควบคุม (Control Variables) ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ดังนี้

ตารางที่ 1.6 ตัวแปรควบคุม (Control Variables)

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์
1.	ประเภทสินเชื่อธุรกิจ ได้แก่	
	1) วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft)	O/D
	2) เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan)	LOAN
2.	ประเภทธุรกิจ ได้แก่	TYPES
	1) เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry: AGRO)	TYPES ₁
	2) สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Products: CONS)	TYPES ₂
	3) สินค้าอุตสาหกรรม (Industrials: INDUS)	TYPES ₃
	4) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction: PROP)	TYPES ₄
	5) ทรัพยากร (Resources: RESO)	TYPES ₅
	6) บริการ (Service: SERV)	TYPES ₆
	7) เทคโนโลยี (Technology: TECH)	TYPES ₇
3.	ภาค (REGION) ได้แก่	RE
	ภาคที่ 1 บริเวณ ถนนสีลม ถนนตรอกจันทร์ และถนนสาธุประดิษฐ์	RE ₁
	ภาคที่ 2 บริเวณ ถนนเจริญนคร ถนนเพชรเกษม ถนนตากสิน ถนน สมเด็จพระปิ่นเกล้า ถนนราษฎร์บูรณะ และถนน พระราม 2	RE ₂
	ภาคที่ 3 บริเวณ ถนนพลับพลายไชย ถนนราชวงศ์ ถนนจักรเพชร ถนนสามเสน ถนนวรจักร และสถานีรถไฟหัวลำโพง	RE ₃
	ภาคที่ 4 บริเวณ ถนนรัตนธิเบศร์ ถนนพญาไท ถนนพหลโยธิน-ซอย อารีย์และถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี จังหวัดนนทบุรี	RE ₄
	ภาคที่ 5 บริเวณ ถนนเอกมัย ถนนบางกะปิ ถนนคลองตัน ถนน ลาดพร้าว และถนนพระราม 9	RE ₅
	ภาคที่ 6 บริเวณ ถนนรามอินทรา ถนนสวนสยาม ถนนกิ่งแก้ว ถนน แพรกษา ถนนอ่อนนุช ถนนบางนา-ตราด-จังหวัด สมุทรปราการ ถนนสุขุมวิท-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนลำลูกกา-จังหวัดปทุมธานี และถนนวิภาวดีรังสิต- จังหวัดปทุมธานี	RE ₆

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การผัดหน้าชำระหนี้ (Defaults) หมายถึง ลูกหนี้ชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้ตามจำนวนเงินที่ตกลงกันไว้ในแต่ละงวดล่าช้าเกิน 1 วันขึ้นไปนับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

ผู้ประกอบการธุรกิจ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมาย เพื่อรวมตัวกันดำเนินธุรกิจภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้นตามที่ตกลงกันไว้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน และหุ้นส่วนจำกัด

บริษัทจำกัด หมายถึง บริษัทที่สร้างขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยมีผู้ถือหุ้น 7 คนขึ้นไป จดทะเบียนร่วมกันตามกฎหมาย และผู้ถือหุ้นทุกคนต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ

ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จดทะเบียนร่วมกันตามกฎหมาย เพื่อร่วมลงทุนและดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งปันผลกำไรจากการทำธุรกิจและรับผิดชอบหนี้สินร่วมกัน

ห้างหุ้นส่วนจำกัด หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จดทะเบียนร่วมกันตามกฎหมาย เพื่อร่วมลงทุนและดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งปันผลกำไรจากการทำธุรกิจและรับผิดชอบหนี้สินร่วมกัน โดยมีหุ้นส่วนบางคนเรียกว่า หุ้นส่วนจำกัด ถูกจำกัดหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านหนี้สินของกิจการไว้เพียงเงินลงทุนของตัวเอง

ธุรกิจ SMEs หมายถึง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ย่อมาจาก Small and Medium Enterprises โดยครอบคลุมประเภทธุรกิจ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ การผลิต (Manufacturing Sector) การค้า (Trading Sector) ได้แก่ ค้าส่งและค้าปลีก และการบริการ (Services Sector) ซึ่งต้องอยู่ในเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 1.7 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย

ประเภทธุรกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)		มูลค่าสินทรัพย์รวม (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
1. ธุรกิจการผลิต	ไม่เกิน 50	51 - 200	ไม่เกิน 50	51 - 200
2. ธุรกิจการค้า				
2.1 ค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26 - 50	ไม่เกิน 50	51 - 100
2.2 ค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16 - 30	ไม่เกิน 30	31 - 60
3. ธุรกิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51 - 200	ไม่เกิน 50	51 - 200

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา, 2545

ธุรกิจการผลิต หมายถึง การผลิตที่เป็นลักษณะของการประกอบอุตสาหกรรมทุกประเภท ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ด้วยเครื่องจักรกล หรือ เคมีภัณฑ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผลการเกษตรอย่างง่ายที่มีลักษณะเป็นการอุตสาหกรรม การผลิตที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจชุมชน และการผลิตที่เป็นการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยไม่คำนึงถึงว่างานนั้นทำโดยเครื่องจักรหรือด้วยมือ

ธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีก หมายถึง การให้บริการเกี่ยวกับการค้า โดยที่การค้าส่ง หมายถึง การขายสินค้าให้แก่ผู้ค้าปลีก ผู้ใช้งานอุตสาหกรรม งานพาณิชย์กรรม รวมทั้ง การขายให้แก่ผู้ค้าส่งด้วยตนเอง ส่วนการค้าปลีก หมายถึง การขายโดยไม่มี การเปลี่ยนรูปสินค้าทั้งสินค้าใหม่และสินค้าใช้แล้วให้กับประชาชนทั่วไปเพื่อการบริโภค หรือ การใช้ส่วนบุคคลในครัวเรือน ซึ่งการค้าในที่นี้หมายรวมถึง การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการซื้อขาย สถาบันบริการน้ำมัน

ธุรกิจการให้บริการ หมายถึง การให้บริการการศึกษา การสุขภาพ การบันเทิง การขนส่ง การก่อสร้าง และอสังหาริมทรัพย์ การโรงแรมและห้องพัก การภัตตาคาร การขายอาหาร การขายเครื่องดื่มของภัตตาคารและร้านอาหาร การให้บริการเช่าสิ่งบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ บริการที่ให้กับธุรกิจ การซ่อมแซมทุกชนิด และการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ลูกหนี้ปกติ (Normal Debtors) หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้ และไม่มีสัญญาณใด ๆ ที่แสดงว่าจะมีการผิคนัดชำระหนี้ รวมถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้น ไม่เกิน 1 เดือนนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

สินเชื่อธุรกิจ (Corporate Loan) หมายถึง เงินที่สถาบันการเงินให้กู้ยืมแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ โดยมีข้อสัญญาผูกพันที่ผู้ขอกู้จะต้องชำระคืนดอกเบี้ยและเงินต้นให้กับผู้ให้กู้ในวันข้างหน้าตามที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งก่อให้เกิดภาวะความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามมา ประกอบด้วย 2 ประเภท คือ (โนวาบิซ, อินเทอร์เน็ต, 2558) **สินเชื่อเงินสด (Cash Loan)** หมายถึง วงเงินสินเชื่อที่สถาบันการเงินให้แก่ผู้กู้ และได้รับเงินสดออกไปทันที เช่น การรับซื้อลดตั๋วเงิน (Clean Bill Discounted) วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) เงินกู้ยืมระยะสั้น (Short Term Loan) เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) เป็นต้น และ **สินเชื่อที่ไม่ใช่เงินสด (Non-Cash Loan)** หมายถึง วงเงินสินเชื่อที่สถาบันการเงินให้แก่ผู้กู้ และไม่ได้รับเงินสดออกไป เช่น หนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee) เป็นต้น

เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) หมายถึง การให้กู้ยืมเงินที่มีระยะเวลาชำระคืนเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป โดยวัตถุประสงค์คือ เพื่อเป็นการลงทุนในทรัพย์สินของกิจการ เช่น ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง อาคาร สำนักงาน โรงงาน เครื่องจักร เป็นต้น

วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) หมายถึง วงเงินที่ผู้กู้สามารถกู้ยืมเงินเกินกว่าจำนวนเงินฝากที่ผู้กู้มีอยู่ภายในวงเงินที่กำหนด โดยวัตถุประสงค์คือ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนภายในกิจการ

วงเงินสินเชื่อ (Credit Line: CL) หมายถึง จำนวนเงินที่ลูกหนี้กู้ยืมทั้งหมด

ธนาคารพาณิชย์ (Thai Commercial Bank) หมายถึง สถาบันการเงินรูปแบบหนึ่งของประเทศไทยที่จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจรับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชนที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ และใช้ประโยชน์จากเงินนั้น โดยวิธีหนึ่งวิธีใด เช่น ให้สินเชื่อ ซื้อขายตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด ซื้อขายเงินปรีวรรตต่างประเทศ เป็นต้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

อายุของบริษัท (YEARS) หมายถึง จำนวนปีที่นับตั้งแต่วันที่ธุรกิจได้จดทะเบียนนิติบุคคลตามกฎหมาย จนถึงวันสุดท้ายคือวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ดังนั้น

ขนาดทุนจดทะเบียน (SIZE) หมายถึง จำนวนเงินทุนของธุรกิจที่ได้จดทะเบียนไว้ตามกฎหมาย

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) หมายถึง การนำตัวเลขที่อยู่ในงบการเงินมาหาอัตราส่วนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับธุรกิจอื่น หรือ เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีต ช่วยให้ผู้วิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงาน แนวโน้ม และความเสี่ยงของธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset: ROA) หมายถึง อัตราส่วนสำหรับวัดความสามารถในการทำกำไรโดยทั่วไปของกิจการ ซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป อาจตีความหมายได้เป็น 2 ทางคือ กิจการมีกำไรมาก หรืออีกนัยหนึ่งคือ ธุรกิจอาจมีการจัดหาเงินทุนจากการออกหุ้นกู้หรือตัวสัญญาใช้เงินระยะสั้นมากกว่าที่จะใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการ ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายลบ (-) อยู่ในระดับต่ำมากขึ้น แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรน้อยลง หรือ กิจการกำลังเสื่อมลง

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio: DR) หมายถึง อัตราส่วนสำหรับวัดความสามารถในการบริหารหนี้สิน (Debt Management) ของกิจการ ซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป กิจการจะมีความเสี่ยงสูงขึ้นไป ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีเครื่องหมายลบ (-) อยู่ในระดับต่ำมากขึ้น แสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงสูงขึ้นไป

อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio: CURRE) หมายถึง อัตราส่วนสำหรับวัดสภาพคล่องของกิจการ กล่าวคือ ถ้าอัตราส่วนนี้มีอยู่ในระดับสูงขึ้นไป หมายถึง กิจการมีสภาพคล่องสูงขึ้นไป แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แสดงถึงความมั่นใจของผู้ถือหุ้นระยะสั้นมาก

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin: NP) หมายถึง อัตราส่วนสำหรับวัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการหลังหักต้นทุนสินค้า ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และภาษีเงินได้ที่ต้องจ่ายหมดแล้ว กล่าวคือ ถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรได้ดีขึ้นไป ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายลบ (-) ต่ำมากขึ้น แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรน้อยลง

อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate: TRG) หมายถึง อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้รวมเมื่อเทียบกับรายได้รวมของปีก่อนหน้า เพื่อใช้วัดความสามารถในการดำเนินกิจการ กล่าวคือ ถ้าค่าร้อยละนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป แสดงว่า กิจการมีรายได้รวมสูงขึ้นเมื่อ

เทียบกับรายได้รวมของปีก่อนหน้า ในทางตรงกันข้าม ถ้าค่าร้อยละนี้มีเครื่องหมายลบ (-) ต่ำมากขึ้น แสดงว่า กิจการมีรายได้รวมน้อยลงเมื่อเทียบกับรายได้รวมของปีก่อนหน้า

อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate: NPG) หมายถึง อัตราการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิเมื่อเทียบกับกำไรสุทธิของปีก่อนหน้า เพื่อใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการ กล่าวคือ ถ้าค่าร้อยละนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป แสดงว่า กิจการมีกำไรสุทธิสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกำไรสุทธิของปีก่อนหน้า ในทางตรงกันข้าม ถ้าค่าร้อยละนี้มีเครื่องหมายลบ (-) ต่ำมากขึ้น แสดงว่า กิจการมีกำไรสุทธิน้อยลงเมื่อเทียบกับกำไรสุทธิของปีก่อนหน้า

อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate: TAG) หมายถึง อัตราการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์รวมเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของปีก่อนหน้า เพื่อใช้วัดความมั่นคงด้านฐานะทางการเงินของกิจการ และสะท้อนประสิทธิภาพการบริหารกิจการ กล่าวคือ ถ้าค่าร้อยละนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป แสดงว่า กิจการมีสินทรัพย์รวมสูงขึ้นเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของปีก่อนหน้า ในทางตรงกันข้าม ถ้าค่าร้อยละนี้มีเครื่องหมายลบ (-) ต่ำมากขึ้น แสดงว่า กิจการมีสินทรัพย์รวมน้อยลงเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของปีก่อนหน้า

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin: GP) หมายถึง อัตราส่วนสำหรับวัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการ หลังจากหักต้นทุนสินค้า ซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรได้ดีขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายลบ (-) ต่ำมากขึ้น แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรน้อยลง

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: DE) หมายถึง อัตราส่วนสำหรับวัดความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการ และสะท้อนถึงโครงสร้างเงินทุนของกิจการ กล่าวคือ สินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากเงินทุนของกิจการ ซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้มีเครื่องหมายบวก (+) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป กิจการจะมีความเสี่ยงสูงขึ้นไป ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีเครื่องหมายลบ (-) อยู่ในระดับต่ำมากขึ้น แสดงว่า กิจการมีความเสี่ยงสูงขึ้นไป

ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (Duration: DUR) หมายถึง จำนวนปีที่ลูกหนี้จ่ายชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผลงานวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงแนวทางและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำ เพื่อป้องกันปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มนี้ อันจะนำไปสู่ปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของธนาคารพาณิชย์ในอนาคต

1.6.2 ธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถใช้อรรถประโยชน์ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ นำไปวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์เกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้และความเสี่ยงที่จะผิดนัดชำระหนี้ในอนาคตของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยชั้นนี้กำลังศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ดังนั้น ในบทนี้ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินวิจัยต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 คำจำกัดความของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs)
- 2.2 บริบทของธนาคารพาณิชย์
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสินเชื่อ (Credit)
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อ
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการผิคนัดชำระหนี้ (Loan Defaults)
- 2.6 แนวคิดและแบบจำลองการพยากรณ์ความเสี่ยงทางการเงินของธุรกิจ
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 คำจำกัดความของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs)

เมื่อกล่าวถึง ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) มีนักเขียนและนักวิจัยจำนวนมากจากหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ได้จำกัดความหมายไว้แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากองค์ประกอบที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของธุรกิจภาค SMEs แตกต่างกัน เช่น ใช้เกณฑ์ด้านสินทรัพย์ของธุรกิจเป็นตัวกำหนด หรือ บางท่านใช้เกณฑ์ด้านทักษะของพนักงาน เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้ผู้ศึกษาวิจัยชั้นนี้มีความรู้พื้นฐานของธุรกิจภาค SMEs ที่กว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมคำนิยามของธุรกิจภาค SMEs จากประเทศที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 เนื่องจากเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับธุรกิจภาค SMEs สูง รวมถึงประเทศไทย และสถาบันการเงินต่าง ๆ ด้วย ดังนี้

สมาคมแห่งเมืองโบลตัน ประเทศอังกฤษ (Bolton Committee) เป็นที่แรกที่ให้คำนิยามของธุรกิจภาค SMEs ในแง่เชิงเศรษฐศาสตร์ กับเชิงสถิติ ภายใต้แนวความคิด เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจภาค SMEs ประกอบไปด้วย 3 เกณฑ์ ดังนี้ (1) มีส่วนแบ่งการตลาดเพียงเล็กน้อย (2) บริหารจัดการรูปแบบเจ้าของคนเดียว และ (3) เป็นอิสระและไม่ขึ้นตรงกับองค์กรใดองค์กรหนึ่ง และ ภายใต้แนวความคิด เศรษฐสถิติ ประกอบไปด้วย 2 เกณฑ์ ดังนี้ (1) ขนาดของธุรกิจมีขนาดเล็ก และเป็นส่วนหนึ่งของ GDP เช่น การจ้างงาน การส่งออก เป็นต้น และ (2) การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของธุรกิจภาค SMEs จะเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง (Bolton Committee, 1971)

ภายหลัง มีนักวิจัย นักเศรษฐศาสตร์ และองค์กรต่าง ๆ ได้ออกมาให้คำนิยามเพิ่มเติมต่อจากสมาคมแห่งเมืองโบลตัน ประเทศอังกฤษขึ้นมากมาย เนื่องจาก การกำหนดนิยามของธุรกิจภาค SMEs โดยใช้จำนวนพนักงาน ร่วมกับวิธีการบริหาร ไม่มีความสอดคล้องกัน

องค์กรพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Industrial Development Organization: UNIDO) หรือ UNIDO ได้ระบุลักษณะของธุรกิจภาค SME ด้วยการจำแนกโดยใช้เกณฑ์จำนวนพนักงานเพียงอย่างเดียว ซึ่งให้มีความแตกต่างกันไปในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนา (United Nations Industrial Development Organization [UNIDO], 1983) ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจภาค SMEs ของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา

ขนาดธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)	
	ประเทศที่พัฒนาแล้ว	ประเทศที่กำลังพัฒนา
กลาง	100 – 499	20 – 99
ย่อม	< 99	5 - 19

ที่มา: United Nations Industrial Development Organization [UNIDO], 1983

เช่นเดียวกันกับ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) ที่ได้ระบุลักษณะของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้วยการจำแนกโดยใช้เกณฑ์จำนวนพนักงาน แต่ได้เพิ่มเกณฑ์ด้าน ยอดขายต่อปี มาใช้เป็นตัวกำหนดนิยามของธุรกิจ SMEs ด้วย (European Commission, 2005, p. 3) ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจภาค SMEs ของประเทศในสหภาพยุโรป

ขนาดธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)	ยอดขายต่อปี (ล้านยูโร)
กลาง	< 250	≤ 50
ย่อม	< 50	≤ 10

ที่มา: European Commission, 2005, p. 3

สถาบันการเงินอย่าง ธนาคารโลก ก็ได้จำแนกธุรกิจภาค SMEs โดยเพิ่มเกณฑ์ด้านมูลค่าสินทรัพย์รวมขึ้น (World Bank, 2008, p. 5) ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจภาค SMEs โดย ธนาคารโลก

ขนาดธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)	ยอดขายต่อปี (พันดอลลาร์สหรัฐ)	หรือ	มูลค่าสินทรัพย์รวม (พันดอลลาร์สหรัฐ)
กลาง	> 50; ≤ 300	> 3,000; ≤ 15,000		> 3,000; ≤ 15,000
ย่อม	> 10; ≤ 50	> 100; ≤ 3,000		> 100; ≤ 3,000

ที่มา: World Bank, 2008

ประเทศจีน เป็นประเทศขนาดใหญ่อันดับต้น ๆ ของโลก ดังนั้น เกณฑ์ที่ใช้จำแนกธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงมีความละเอียดมากขึ้น โดยมีเกณฑ์ที่เหมือนกับธนาคารโลก แต่ปริมาณของแต่ละเกณฑ์ ขึ้นอยู่กับทั้งประเภทธุรกิจและขนาดของธุรกิจด้วย ไม่ใช่กำหนดจากขนาดของธุรกิจเพียงอย่างเดียวเหมือนกับประเทศอื่นข้างต้น ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจขนาดภาค SMEs ในประเทศจีน

ขนาดธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ	จำนวน การจ้างงาน (คน)	มูลค่าสินทรัพย์รวม (ล้านหยวน)	ยอดขายต่อปี (ล้านหยวน)
กลาง	อุตสาหกรรม	300 – 2,000	40 – 400	30 – 300
	รับเหมาก่อสร้าง	600 – 3,000		30 – 300
	ค้าส่ง	100 – 200		30 – 300
	ค้าปลีก	100 – 500		10 – 150

ตารางที่ 2.4 เกณฑ์การจำแนกธุรกิจขนาดภาค SMEs ในประเทศจีน (ต่อ)

ขนาดธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ	จำนวน การจ้างงาน (คน)	มูลค่าสินทรัพย์รวม (ล้านหยวน)	ยอดขายต่อปี (ล้านหยวน)
	ขนส่ง	500 – 3,000		30 – 300
	การไปรษณีย์	400 – 1,000		30 – 300
	โรงแรมและ ภัตตาคาร	400 - 8000		30 – 150
ย่อม	อุตสาหกรรม			< 30
	รับเหมาก่อสร้าง	< 300		< 30
	ค้าส่ง	< 600		< 30
	ค้าปลีก	< 100		< 10
	ขนส่ง	< 100	< 40	< 30
	การไปรษณีย์	< 500		< 30
	โรงแรมและ ภัตตาคาร	< 400		< 30

ที่มา: Xiangfeng, 2008, p. 39

ประเทศญี่ปุ่น จะแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ข้างต้นทั้งหมด ตรงที่ไม่จำแนกธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมออกจากกัน ดังนั้น เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs จึงใช้ร่วมกัน ได้แก่ จำนวนพนักงาน และขนาดทุนจดทะเบียน โดยที่จำนวน หรือ ปริมาณของแต่ละเกณฑ์จะมากหรือน้อยนั้น ให้ขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ เช่นเดียวกับประเทศจีน โดยครอบคลุม ประเภทธุรกิจ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ การผลิต (Manufacturing Sector) การค้า (Trading Sector) ได้แก่ ค้าส่งและค้าปลีก และการบริการ (Services Sector) ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศญี่ปุ่น

ประเภทธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)	ขนาดทุนจดทะเบียน (ล้านเยน)
1. ธุรกิจการผลิต	≤ 300	≤ 300
2. ธุรกิจการค้า		
2.1 ค้าส่ง	≤ 100	≤ 100

ตารางที่ 2.5 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศญี่ปุ่น (ต่อ)

ประเภทธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)	ขนาดทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)
2.2 ค้าปลีก	≤ 50	≤ 50
3. ธุรกิจการให้บริการ	≤ 100	≤ 50

ที่มา: SME Enterprises Basic Law, 1999, as cited in The organization for small and medium enterprises and regional innovation Japan, 2012, p. 2

สำหรับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (เอเปค) (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) มีเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดนิยามของธุรกิจภาค SMEs ที่แตกต่างกัน ได้แก่ (1) จำนวนการพนักงาน (2) ยอดขาย (3) มูลค่าสินทรัพย์ (4) ขนาดทุนจดทะเบียน และ (5) สาขา ดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดนิยามของธุรกิจภาค SMEs ในสมาชิก APEC

ลำดับ	ประเทศ	จำนวนพนักงาน	ยอดขาย	มูลค่าสินทรัพย์	ทุนจดทะเบียน	สาขา
1.	ออสเตรเลีย	✓				
2.	บรูไน	✓				
3.	แคนาดา	✓	✓			✓
4.	ชิลี	✓	✓			
5.	จีน	✓	✓			
6.	ฮ่องกง	✓				✓
7.	อินโดนีเซีย	✓	✓	✓		
8.	ญี่ปุ่น	✓			✓	✓
9.	เกาหลี	✓	✓		✓	✓
10.	มาเลเซีย	✓	✓			
11.	เม็กซิโก	✓	✓			✓
12.	นิวซีแลนด์	✓				
13.	ปาปัว นิวกินี				✓	
14.	เปรู		✓			
15.	ฟิลิปปินส์			✓		

ตารางที่ 2.6 เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดนิยามของธุรกิจภาค SMEs ในสมาชิก APEC (ต่อ)

ลำดับ	ประเทศ	จำนวนพนักงาน	ยอดขาย	มูลค่าสินทรัพย์	ทุนจดทะเบียน	สาขา
16.	รัสเซีย		✓			
17.	สิงคโปร์			✓		
18.	ไต้หวัน		✓		✓	✓
19.	ไทย			✓		✓
20.	สหรัฐอเมริกา		✓			✓
21.	เวียดนาม				✓	✓

ที่มา: Hall, 2015

นอกจากนั้น เมื่อเปรียบเทียบธุรกิจภาค SMEs กับ ธุรกิจขนาดใหญ่ เราสามารถจำแนกธุรกิจดังกล่าวในเชิงคุณภาพได้ ดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 เปรียบเทียบธุรกิจภาค SMEs กับ ธุรกิจขนาดใหญ่ในเชิงคุณภาพ

ลำดับ	ด้าน	ธุรกิจภาค SMEs	ธุรกิจขนาดใหญ่
1.	การจัดการ	เจ้าของคนเดียว	แบ่งฝ่ายตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ
2.	พนักงาน	- ขาดแคลนพนักงานระดับปริญญาตรีขึ้นไป - พนักงานหนึ่งคน ต้องทำหน้าที่ได้ครบทุกด้าน	- พนักงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป - มีความชำนาญเฉพาะทาง
3.	การบริหารองค์กร	การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ	การสื่อสารแบบทางการ
4.	ยอดขาย	ไม่แน่นอน	มีการแข่งขันสูง
5.	ความสัมพันธ์กับลูกค้า	ไม่มั่นคง	ส่วนใหญ่เป็นการติดต่อกันในระยะยาว
6.	การผลิต	เน้นด้านแรงงานคนเป็นหลัก	ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยต่ำ
7.	การวิจัยและพัฒนา	เป็นไปตามกลไกตลาด	มีหน่วยงานเฉพาะ
8.	การเงิน	ใช้เงินลงทุนในส่วนตัว หรือภายในครอบครัว	มีหุ้นส่วนที่ร่วมลงทุนหลายคน

ที่มา: OECD & UNIDO, 2010, cited in Berisha & Pula, 2015, p. 20

อย่างไรก็ตาม เพื่อความชัดเจนสำหรับคำจำกัดความของ ธุรกิจภาค SMEs ที่จะใช้นิยามในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การจำกัดความของธุรกิจภาค SMEs เป็นเรื่องของสถานการณ์ทางอุตสาหกรรมของแต่ละประเทศ จึงทำให้เกิดมิติของธุรกิจภาค SMEs ที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อความเหมาะสมของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำนิยามของประเทศไทยเพื่อกำหนดลักษณะของธุรกิจภาค SMEs เนื่องจากมีความสอดคล้องกันกับบริบทของประเทศไทย และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา

กฎกระทรวงอุตสาหกรรม (2545) ได้กำหนดขนาดของธุรกิจภาค SMEs ใช้เกณฑ์ของจำนวนพนักงาน และมูลค่าสินทรัพย์รวม เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาธุรกิจภาค SMEs โดยครอบคลุม ประเภทธุรกิจ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ การผลิต (Manufacturing Sector) การค้า (Trading Sector) ได้แก่ ค้าส่งและค้าปลีก และการบริการ (Services Sector) เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น ดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย

ประเภทธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)		มูลค่าสินทรัพย์รวม (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
1. ธุรกิจการผลิต	ไม่เกิน 50	51 - 200	ไม่เกิน 50	51 - 200
2. ธุรกิจการค้า				
2.1 ค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26 - 50	ไม่เกิน 50	51 - 100
2.2 ค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16 - 30	ไม่เกิน 30	31 - 60
3. ธุรกิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51 - 200	ไม่เกิน 50	51 - 200

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา, 2545

ธุรกิจการผลิต หมายความว่าครอบคลุมถึง การผลิตที่เป็นลักษณะของการประกอบอุตสาหกรรมทุกประเภท ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ด้วยเครื่องจักรกล หรือ เคมีภัณฑ์ การแปรรูปผลิตผลการเกษตรอย่างง่ายที่มีลักษณะเป็นการอุตสาหกรรม การผลิตที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจชุมชน และการผลิตที่เป็นการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยไม่คำนึงถึงว่างานนั้นทำโดยเครื่องจักร หรือด้วยมือ

ธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีก หมายความว่าครอบคลุมถึง การให้บริการเกี่ยวกับการค้า โดยที่การค้าส่ง หมายถึง การขายสินค้าให้แก่ผู้ค้าปลีก ผู้ใช้งานอุตสาหกรรม งานพาณิชย์กรรม รวมทั้ง การขายให้แก่ผู้ค้าส่งด้วยตนเอง ส่วนการค้าปลีก หมายถึง การขายโดยไม่มี การเปลี่ยนรูปสินค้าทั้งสินค้าใหม่และ

สินค้าใช้แล้วให้กับประชาชนทั่วไปเพื่อการบริโภค หรือ การใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลในครัวเรือน ซึ่งการค้าในนี้หมายรวมถึง การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการซื้อขาย สถานีบริการน้ำมัน

ธุรกิจการให้บริการ หมายความว่าครอบคลุมถึง การให้บริการการศึกษา การสุขภาพ การบันเทิง การขนส่งการก่อสร้าง และอสังหาริมทรัพย์ การ โรงแรมและห้องพัก การภัตตาคาร การขายอาหาร การขายเครื่องดื่มของภัตตาคารและร้านอาหาร การให้บริการเช่าสิ่งบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ บริการ

การประกอบธุรกิจ SMEs อาจจะทำเพียงคนเดียว หรือ หากมีหุ้นส่วนร่วมกันหลายคน ผู้ประกอบการอาจจะจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบของนิติบุคคลก็ได้ เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศไทย ดังนั้น รูปแบบของการประกอบธุรกิจภาค SMEs จึงมีความหลากหลาย ดังตารางที่ 2.9

ตารางที่ 2.9 สรุปรูปแบบของธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย

ลำดับ	รูปแบบ	ลักษณะ
1.	บุคคลธรรมดา	บุคคลทั่วไปที่มีชีวิตอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2.	คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อทำกิจการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่ทำ
3.	ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อการทำกิจการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่ทำ
4.	ห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนนิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการร่วมกัน โดยหุ้นส่วนทุกคนไม่จำกัดความรับผิดและต้องจดทะเบียน เป็นนิติบุคคล
5.	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันหุ้นส่วนมีทั้งที่จำกัดความรับผิดและไม่จำกัดความรับผิดและต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
6.	บริษัทจำกัด วิสาหกิจชุมชน	บุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้นรับผิดในหนี้ต่าง ๆ ไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนลงทุนและต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

ตารางที่ 2.9 สรุปรูปแบบของธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	รูปแบบ	ลักษณะ
7.	วิสาหกิจชุมชน	กิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการ หรือ การอื่นที่ดำเนินการ โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิต ร่วมกัน และรวมตัวประกอบกิจการดังกล่าว เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่าง ชุมชน โดยมีการยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนชุมชน 2548 กับกรมส่งเสริมการเกษตร

ที่มา: กรมสรรพากร กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2559

จากข้อมูลข้างต้น ในหัวข้อ คำจำกัดความของ ธุรกิจภาค SMEs ทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันยัง ไม่มีนิยามของธุรกิจภาค SMEs ที่ใช้เป็นสากลทั่วโลก

2.2 บริบทของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ เป็นหนึ่งในสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของโลกเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า และอุตสาหกรรม ปัจจุบัน ธนาคารพาณิชย์มีความทันสมัยมากขึ้น จะเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์และการให้บริการต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ บริบทของธนาคารพาณิชย์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างครอบคลุมที่สุด เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้สำหรับดำเนินวิจัยครั้งนี้ต่อไป

2.2.1 ความหมาย ธนาคารพาณิชย์

คำว่า ธนาคารพาณิชย์ ได้มีการให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสภาพเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ ฉะนั้น ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างความหมายของ ธนาคารพาณิชย์ จากหลากหลายแหล่ง โดยเฉพาะนักวิชาการ และองค์กรสถาบันการเงิน เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น

นักวิชาการที่โด่งดังและเป็นที่ยอมรับในแวดวงการเงินและการธนาคาร ได้แก่ Leaf (1999, p. 24) ให้ความหมายไว้ว่า ธนาคารพาณิชย์คือองค์กรที่รับฝากเงินจากประชาชน และชำระคืนเมื่อทวงถามด้วยเช็ค

Somashekar (2008, pp. 1-2) ได้นิยามความหมายที่แตกต่างกันออกไปว่า ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ผลิตด้านสินเชื่อ และเป็นเครื่องจักรสำหรับอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนค่าเงิน นอกเหนือจากนั้น ยังได้กล่าวเสริมอีกว่า ธนาคารพาณิชย์เป็นสถานประกอบการที่จะทำให้ผู้ใช้บริการมีความก้าวหน้าทางการเงินตามความจำเป็น ได้รับความปลอดภัย และรับฝากเงินเมื่อยังไม่มีเงินจำเป็นต้องใช้ ที่สำคัญคือ ยังมีองค์กรและสถาบันการเงินต่างก็ได้ให้ความหมายคำว่า ธนาคารพาณิชย์ ไว้เช่นกัน นั่นคือธนาคารกลางอินเดีย (Somashekar, 2008, pp. 1-2) ให้ความหมายว่า ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่รับเงินจากประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ของเงินที่รับฝากคือ นำไปให้กู้ยืม หรือลงทุน และต้องชำระคืนเมื่อผู้ฝากเงินทวงถาม หรือ สามารถถอนเงินฝากด้วยเช็ค ดราฟท์ หรือคำสั่งอื่น ๆ ได้ทั้งหมด

ลำดับต่อมา เป็นการอ้างอิงความหมายของธนาคารพาณิชย์จากแหล่งข้อมูลในประเทศไทยคือ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551) ระบุว่า “ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินรูปแบบหนึ่งของประเทศไทยที่จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจรับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชนที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ และใช้ประโยชน์จากเงินนั้น โดยวิธีหนึ่งวิธีใด เช่น ให้สินเชื่อ ซื้อมาขายตัว แลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด ซื้อมาขายเงินปริวรรตต่างประเทศ เป็นต้น”

จากข้อมูลที่ได้รวบรวมข้างต้น ผู้วิจัยจะขอใช้ ความหมายของ ธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551) เนื่องจากมีความครอบคลุมชัดเจน และสะท้อนถึงแหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้มากที่สุด

ปัจจุบัน ธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการธนาคารอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีทั้งหมด 14 แห่ง ดังนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน, 2560)

- 1) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- 2) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- 3) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
- 4) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
- 5) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)
- 6) ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)
- 7) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

- 8) ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน)
- 9) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- 10) ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน)
- 11) ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน)
- 12) ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
- 13) ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน)
- 14) ธนาคารไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

2.2.2 หน้าที่ของธนาคารพาณิชย์

ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือกำลังพัฒนา ธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันมีการให้บริการหลากหลายรูปแบบกว่าเช่นในอดีต ซึ่งหน้าที่โดยทั่วไปที่ต้องให้บริการแก่ลูกค้าของธนาคารพาณิชย์มีทั้งหน้าที่หลัก และหน้าที่รอง ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 แสดงหน้าที่ทั่วไปของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: Somashekar, 2008, pp. 4-8

2.2.2.1 หน้าที่หลักของธนาคารพาณิชย์ ประกอบไปด้วย

- 1) การรับฝากเงิน
- 2) การอำนวยสินเชื่อ (Credit)
- 3) การโอนเงิน
- 4) การเรียกเก็บเงินตามตราสาร
- 5) ธุรกรรมต่างประเทศ
- 6) การบริการด้านเช็ค

1) การรับฝากเงิน กล่าวคือ เป็นการรับฝากเงินจากผู้ฝาก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ฝากในด้านความปลอดภัย และอาจได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยเงินฝาก ธนาคารพาณิชย์สามารถนำเงินไปใช้ในทางใดก็ได้ ผู้ฝากไม่มีสิทธิ์ควบคุมการใช้เงินนั้น แต่ธนาคารพาณิชย์มีพันธะตามกฎหมายที่จะต้องจ่ายเงินคืนให้ผู้ฝาก มีคำสั่งภายใต้เงื่อนไขที่ตกลงกัน ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เงินฝากไปให้กู้ยืม หรือ ลงทุนเป็นของตนเอง และจะจ่ายคืนให้ผู้ฝากเฉพาะเงินต้นและดอกเบี้ยที่ตกลงกันได้ และเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับฝากสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1) การรับฝากเงินประเภทกระแสรายวัน (Demand Deposits) กล่าวคือ เงินฝากประเภทนี้ ธนาคารต้องจ่ายคืนเมื่อผู้ฝากทวงถาม การฝากแบบนี้ ผู้ฝากจะต้องนำเงินจำนวนหนึ่งมาฝากกับธนาคาร และทางธนาคารจะมอบสมุดเช็คให้ผู้ฝากเพื่อลงนามในเช็ค สั่งจ่ายเงินได้ตามวงเงินที่ฝากไว้ นักธุรกิจส่วนใหญ่นิยมฝากเงินประเภทกระแสรายวัน เพราะสะดวกในการสั่งจ่ายเงินในการประกอบธุรกิจโดยไม่ต้องเสียเวลานับเงิน และไม่จำเป็นต้องพกพาเงินจำนวนมากติดตัวไป ส่วนธนาคารก็สามารถนำเงินที่ลูกค้าฝากไว้นั้น ไปให้กู้ยืมต่อไปได้ตามปกติ การฝากเงินประเภทกระแสรายวัน ผู้ฝากจะไม่ได้รับดอกเบี้ย หรือ ได้รับดอกเบี้ยในอัตราต่ำมาก

1.2) การรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ (Saving Deposits) กล่าวคือ เงินฝากที่ผู้ฝากจะเบิกถอนเมื่อไรก็ได้ โดยนำเอกสารผู้ฝากไปเบิกที่ธนาคาร เงินฝากประเภทนี้โดยทั่วไป ดอกเบี้ยต่ำกว่าเงินฝากประจำ

1.3) การรับฝากเงินประเภทประจำ (Time Deposits) กล่าวคือ เงินฝากประเภทนี้ ผู้ฝากต้องตกลงกับธนาคารก่อนว่าจะฝากเป็นจำนวนเท่าไร และเป็นเวลานานเท่าใด ถ้าต้องการฝากเพิ่มก็ต้องเปิดบัญชีใหม่อีก และจะถอนคืนได้ต่อเมื่อครบกำหนด หรือต้องแจ้งให้ธนาคารทราบล่วงหน้าก่อน การฝากเงินประเภทฝากประจำ ผู้ฝากจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูง ธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปจะมีเงินฝากประจำเป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 70 ของเงินฝากทั้งหมด

2) การอำนวยสินเชื่อ (Credit) หรือ การให้กู้ยืม กล่าวคือ เป็นหน้าที่หลักที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ ผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้กู้ยืมก็คือ ดอกเบี้ย

3) การโอนเงิน กล่าวคือ เป็นการให้บริการโอนเงินของลูกค้า เช่น การโอนเงินจากท้องถิ่นหนึ่งไปยังท้องถิ่นอื่น หรือ การโอนเงินข้ามประเทศ เป็นต้น

4) การเรียกเก็บเงินตามตราสาร กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์รับเป็นธุระเรียกเก็บให้แก่ลูกค้าตามตราสารต่าง ๆ เช่น เช็ค คราฟท์ ตั๋วแลกเงิน โดยที่ลูกค้าเพียงแต่มอบตราสารนั้นให้ธนาคารพาณิชย์ช่วยเรียกเก็บเงินให้

5) ธุรกรรมต่างประเทศ กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์นอกจากจะเกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืม เพื่อนำเข้าและส่งออกสินค้า และการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit: L/C) แล้ว ยังทำหน้าที่ซื้อ ขาย และแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอีกด้วย

6) การบริการด้านเช็ค กล่าวคือ เช็คเป็นตราสารสินเชื่อ (Credit Instruments) ในตลาดเงินที่พัฒนามากที่สุด โดยที่ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่รับฝากเช็ค ซึ่งมีกระบวนการเคลียร์เช็ค เพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค และพบว่า ปัจจุบัน การใช้เช็คมีความสะดวกในการใช้จ่ายมากกว่าการใช้เงินสด

2.2.2.2 หน้าที่รองของธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย

- 1) เป็นตัวแทนให้บริการ
- 2) ให้บริการสาธารณูปโภคทั่วไป

1) เป็นตัวแทนให้บริการ เป็นหน้าที่ที่ธนาคารพาณิชย์รับผิดชอบ นอกเหนือจากหน้าที่หลัก เพื่อให้บริการแก่ลูกค้าตามร้องขอได้ครบวงจร ได้แก่

1.1) การเก็บรวบรวมและการชำระเงินของตราสารสินเชื่อ (Credit Instruments) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์รวบรวมและชำระตามตราสารต่าง ๆ ในนามของลูกค้า เช่น เช็ค ตัวแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นต้น

1.2) การซื้อและขายหลักทรัพย์ กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์ซื้อและขายหลักทรัพย์ต่าง ๆ ในนามของลูกค้า เช่น หุ้น พันธบัตร เป็นต้น

1.3) การรับเงินปันผลจากหุ้น กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์เก็บเงินปันผล และให้เครดิตแก่ลูกค้าด้วย

1.4) ทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อแทน กล่าวคือ ในบางครั้ง ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่เป็นตัวแทน หรือผู้ติดต่อแทนลูกค้า เช่น รับหนังสือเดินทาง ตั๋วเดินทาง เป็นต้น

1.5) การให้คำปรึกษาด้านภาษีเงินได้ (Income-Tax) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์อาจจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีเงินได้เพื่อจัดเตรียมการคืนภาษีเงินได้สำหรับลูกค้าของ รวมทั้งเพื่อช่วยในการขอคืนภาษีเงินได้อีกด้วย

1.6) บริการโอนเงินตามคำสั่ง (Standing Order) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์จะดำเนินการโอนเงินเพื่อชำระค่าใช้จ่ายทั่วไปของลูกค้า เช่น ค่าประกัน ค่าการศึกษาของบุตร ค่าที่อยู่อาศัย เป็นต้น และบางธนาคาร ลูกค้าสามารถกำหนดให้ธนาคารโอนเงินให้ตรงตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าได้

1.7) ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและจัดการมรดก กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์ รักษาพันธกรรมของลูกค้าและดำเนินการหลังจากเสียชีวิต

2) ให้บริการสาธาณูปโภคทั่วไป เป็นหน้าที่รองของธนาคารพาณิชย์ สมัยใหม่อีกหน้าที่หนึ่ง เพื่อให้บริการแก่ลูกค้าตามที่กำหนด ได้แก่

1.1) ให้บริการเช่าตู้നിรัถย กล่าวคือ ธนาคารให้บริการตู้നിรัถยแก่ลูกค้าสำหรับเก็บของมีค่า เพื่อความปลอดภัย เช่น เครื่องประดับทอง เงิน เอกสารสำคัญ เช่น โฉนด เป็นต้น

1.2) เช็คและบัตรเครดิตสำหรับนักท่องเที่ยว กล่าวคือ ธนาคารออกเช็คเดินทางเพื่อช่วยให้ลูกค้าเดินทางโดยไม่จำเป็นต้องพกเงินสดติดตัว เพราะอาจเสี่ยงต่อการโดนโจรกรรมในระหว่างเดินทาง

1.3) ให้บริการเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit: L/C) กล่าวคือ เลตเตอร์ออฟเครดิตออกโดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรับรองความน่าเชื่อถือของลูกค้า ส่วนใหญ่จะใช้สำหรับการค้าระหว่างประเทศ

1.4) การรวบรวมข้อมูลทางสถิติ กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลทางสถิติที่สำคัญเกี่ยวกับการค้าพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมเงินและการธนาคาร นอกจากนี้ยังเผยแพร่วารสาร และบทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงิน

1.5) ทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณา กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์อาจทำหน้าที่ในฐานะผู้พิจารณาฐานะทางการเงิน ชื่อเสียงทางธุรกิจ และความน่าเชื่อถือของลูกค้า

1.6) การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์จำหน่ายหุ้นสามัญ และหุ้นกู้ที่ออกโดยรัฐบาลรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน

1.7) ให้บริการเช็คของขวัญ (Gift Cheque) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์ออกเช็คของขวัญเพื่อใช้ในโอกาสที่สำคัญต่าง ๆ

1.8) บริการรับตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์จะรับตั๋วแลกเงินจากลูกค้า ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อช่วยให้ลูกค้าสามารถนำเข้าสินค้าได้

1.9) วาณิชชนกิจ (Investment Bank) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์จะมีหน่วยงานวาณิชชนกิจ ทำหน้าที่ระดมเงินทุน ซื่อขายหลักทรัพย์ บริหารการควมรวมและซื่อกิจการ รวมถึงให้คำปรึกษาในธุรกิจรวมทั้งและธุรกิจทางการเงินประเภทอื่น เช่น การปรับโครงสร้างหนี้ การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ทำรายงานวิจัย ออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เป็นต้น

2.2.3 รายได้ของธนาคารพาณิชย์

ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหน้าที่ทั่วไปของธนาคารพาณิชย์ข้างต้น พบว่า ธนาคารพาณิชย์มีรายได้จากหลายช่องทาง เนื่องจากมีการให้บริการที่หลากหลาย เช่น รายได้จากค่าธรรมเนียมการรับชำระค่าสาธารณูปโภคทั่วไป รายได้จากการเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ หรือ การให้บริการของธนาคารในด้านต่าง ๆ เช่น การให้เช่าตู้നിรัย เป็นต้น

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาข้อมูลด้านงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบเพิ่มเติม เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษามีความสัมพันธ์กับธนาคารพาณิชย์ไทย และเพื่อศึกษาให้เข้าใจว่า โครงสร้างรายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นอย่างไร อันจะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้ผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2.10 โครงสร้างรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ

		หน่วย : ล้านบาท					
ลำดับ	รายการ	2/2558	1/2558	2/2557	1/2557	2/2556	1/2556
1	รายได้ดอกเบี้ย	345,424	349,730	356,137	353,121	355,839	336,407
	1.1 เงินให้สินเชื่อ	275,624	273,617	274,412	267,843	268,145	249,674
	1.2 รายการระหว่างธนาคาร และตลาดเงิน	17,774	21,266	23,916	24,526	25,031	27,510
	1.3 เช่าซื้อและสัญญาเช่า การเงิน	28,242	28,365	28,560	28,887	29,038	27,754
	1.4 เงินลงทุน	23,242	26,241	28,968	31,561	33,386	31,295
	1.5 อื่น ๆ	368	241	281	304	239	173
2.	รายได้ค่าธรรมเนียมและ บริการ	89,819	87,094	83,909	80,004	78,463	75,644
	2.1 การรับรองอาวัลและคำ ประกัน	4,958	4,278	4,611	4,005	4,215	3,791
	2.2 บัตรเครดิต	17,467	16,638	16,505	15,840	15,702	14,728

ตารางที่ 2.10 โครงสร้างรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	หน่วย : ล้านบาท					
		2/2558	1/2558	2/2557	1/2557	2/2556	1/2556
2.3	บริการบัตร ATM บัตร เดบิต และบริการ ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ อื่น ๆ	15,022	14,294	13,477	13,422	12,674	12,570
2.4	บริการ โอนเงินและเรียก เก็บเงิน	10,469	9,772	9,813	9,393	9,207	8,972
2.5	บริการที่ปรึกษา	153	330	615	334	846	147
2.6	ค่าธรรมเนียมจัดการ	5,076	5,252	4,154	3,745	4,938	4,935
2.7	การจัดการออก การจัด จำหน่ายหลักทรัพย์ และ การค้าตราสารแห่งนี้	3,452	4,152	3,432	2,658	2,433	2,318
2.8	การดูแลและเก็บรักษา หลักทรัพย์ของลูกค้า	1,396	1,343	1,317	1,189	1,172	1,253
2.9	ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับ เช็ค	997	1,020	1,061	1,068	1,109	1,148
2.10	ค่าธรรมเนียมการออก เช็คเตอร์ออฟเครดิต	897	915	1,022	1,048	1,014	924
2.11	ค่านายหน้า	14,053	13,483	11,908	11,744	11,214	11,891
2.12	ค่าธรรมเนียมและ บริการอื่น ๆ	15,880	15,618	15,991	15,560	13,940	12,969
	จำนวนธนาคาร	31	30	30	30	30	30
	รวมรายได้ทั้งหมด (รายได้ดอกเบี้ยและรายได้ ค่าธรรมเนียมและบริการ)	435,244	436,824	440,046	433,125	434,302	412,051

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย ฝ่ายสถิติและข้อมูลสารสนเทศ ทีมจัดการข้อมูลการเงินและตลาดเงิน,

จากตารางที่ 2.10 แสดง โครงสร้างรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ โดยสรุปทุกครึ่งปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า จำนวนธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบในปี พ.ศ. 2556 - 2558 เฉพาะครึ่งปีแรกมี 30 แห่ง และปี พ.ศ. 2558 ในช่วงครึ่งปีหลัง มี 31 แห่งนั้น มีรายได้หลักมาจากรายได้ดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 80 ของรายได้รวมทั้งหมด และส่วนใหญ่เป็นดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ เฉลี่ยร้อยละ 80 ของรายได้ดอกเบี้ย รองลงมาเป็น ค่าซื้อและสัญญาเช่าการเงิน เฉลี่ยร้อยละ 6 ของรายได้ดอกเบี้ย

2.3 แนวคิดและทฤษฎีด้านสินเชื่อ (Credit)

2.3.1 ความหมายของสินเชื่อ

รากศัพท์ของคำว่า สินเชื่อ แท้จริงแล้ว มาจากภาษาละติน คือคำว่า Credere (เครโด) มีความหมายว่า ความไว้วางใจ (To Trust)

หลักทรัพย์ออสเตรเลียและคณะกรรมการลงทุน (Australian Securities and Investments Commission [ASIC]. 2012, p. 34) นิยามคำว่า สินเชื่อ คือ เงินที่ผู้ขอยืมต้องจ่ายคืนแก่ผู้ให้ยืม เนื่องจากผู้ขอยืมได้รับสินค้าหรือบริการก่อนจ่ายเงินเต็มจำนวน

ในส่วนของประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2549) ให้ความหมายคำว่า สินเชื่อ ในเชิงเศรษฐศาสตร์ ไว้ว่า ในระบบเศรษฐกิจ มีการใช้ทรัพยากรที่ไม่สมดุลกัน บางหน่วยเศรษฐกิจอาจมีความต้องการใช้สินค้าและบริการที่มากกว่าทรัพยากรที่ตนมีอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่บางหน่วยเศรษฐกิจอาจมีทรัพยากรเหลือใช้เกินความต้องการ ดังนั้น หากมีการโอนทรัพยากรส่วนที่เหลือใช้ นำไปให้ผู้ที่มีความต้องการใช้ทรัพยากรและก่อให้เกิดประโยชน์ได้ โดยตกลงว่าจะมีการชำระคืนแก่เจ้าของเดิมในอนาคต การจัดสรรการใช้ทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจจึงจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในทางกฎหมายเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่ผู้รับทรัพยากรนั้นว่า ลูกหนี้ ซึ่งมีภาระหนี้สินเกิดขึ้น และเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นผู้ให้ยืมทรัพยากรนั้นว่า เป็นเจ้าหนี้ หรือเป็นผู้ให้สินเชื่อ

ความหมายของคำว่า สินเชื่อ (ธนาคารแห่งประเทศไทย ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน, 2560) หมายถึง การให้กู้ยืมทุกประเภทของธนาคารพาณิชย์ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินเบิกเกินบัญชี ชื่อซื้อลด รับช่วงซื้อลดตั๋วเงิน และการจ่ายเงินชดเชยตามภาวะผูกพันทุกประเภท เป็นต้น

จากความหมายของ สินเชื่อ ข้างต้น คารณี พุทธวิบูลย์ (2558) ได้จำแนกความหมายของสินเชื่อตามลักษณะเฉพาะ สรุปได้ดังนี้

ในแง่ของผู้บริโภค สินเชื่อ หมายถึง ผู้บริโภคมีความสามารถที่จะได้รับสินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน และมีข้อตกลงว่าจะชำระเงินคืนในอนาคตตามระยะเวลาที่ตกลงกันได้

ในแง่ของการค้า สินเชื่อ หมายถึง ผู้ขายมีความเชื่อใจต่อผู้ซื้อ จึงยินยอมมอบสินค้าหรือบริการไปก่อน โดยมีข้อตกลงว่าจะชำระค่าสินค้าหรือบริการในวันข้างหน้าตามที่ได้ตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย หรือเรียกพันธะผูกพันลักษณะนี้ว่า ความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ต่อกัน

ในแง่ของสถาบันการเงิน สินเชื่อ หมายถึง การบริการชนิดหนึ่งของสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นรายได้หลักแก่สถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินอยู่ในฐานะเจ้าหนี้ และผู้มาใช้บริการอยู่ในฐานะลูกหนี้ และมีความสำคัญที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในชุมชนด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้วิจัยได้นิยามคำว่า สินเชื่อ หมายถึง ความไว้นื้อเชื่อใจที่ฝ่ายหนึ่งยินยอมมอบสินค้าหรือบริการให้อีกฝ่ายหนึ่งใช้ไปก่อน ได้ ซึ่งก่อให้เกิดภาวะความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามมา ภายใต้ข้อสัญญาที่กำหนดไว้ว่า ลูกหนี้ต้อง ชำระเงินคืนให้เจ้าหนี้ตามวัน เวลา สถานที่ และจำนวนตามที่ได้ตกลงกัน

2.3.2 ประเภทของสินเชื่อ

ผู้ขอสินเชื่อมีวัตถุประสงค์ในการใช้สินเชื่อที่แตกต่างกันไป เช่น นำไปซื้อบ้าน คอนโด รถยนต์ เป็นต้น หรือบางกรณี ผู้ขอสินเชื่อร้องขอให้สถาบันการเงินค้ำประกันการซื้อขายวัตถุดิบให้กับคู่ค้าของตน ก็ถือว่าเป็นสินเชื่อประเภทหนึ่งเช่นกัน ฉะนั้น หากวิเคราะห์ในมิติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สินเชื่อมีหลายประเภท เช่น ในมิติของผู้ขอสินเชื่อ การจำแนกสินเชื่อย่อมแตกต่างจากมิติของสถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้ให้สินเชื่อ เป็นต้น ดังนั้น อย่างไรก็ตาม สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2548) ได้สรุปประเภทของสินเชื่อไว้ ดังตารางที่ 2.11

ตารางที่ 2.11 การจำแนกประเภทของสินเชื่อตามมิติต่าง ๆ

1. หลักประกัน	2. ระยะเวลา	3. วัตถุประสงค์	4. ผู้ขอรับสินเชื่อ	5. ผู้ให้สินเชื่อ
1.1 ไม่มีหลักประกัน	2.1 ระยะสั้น	3.1 เพื่อการบริโภค	4.1 สำหรับบุคคล	5.1 บุคคลเป็นผู้ให้
1.2 มีหลักประกัน	2.2 ระยะกลาง	3.2 เพื่อการลงทุน	4.2 สำหรับธุรกิจ	5.2 สถาบันการเงินเป็นผู้ให้
	2.3 ระยะยาว	3.3 เพื่อการพาณิชย์	4.3 สำหรับรัฐบาล	5.3 หน่วยงานอื่นๆเป็นผู้ให้

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2548

จากตารางที่ 2.11 แสดงการจำแนกประเภทของสินเชื่อตามมิติต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละประเภทของสินเชื่อมีความหมายดังนี้

2.3.2.1 การจำแนกประเภทของสินเชื่อตามหลักประกัน

ชาญ สรณาคมน์ (2559) อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการเงิน (MMF Mahidol) วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้ความหมายของสินเชื่อประเภทนี้ ดังนี้

1) สินเชื่อแบบไม่มีหลักประกัน กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่ผู้ให้สินเชื่อไม่ได้รับอะไรเป็นหลักประกันจากผู้ขอสินเชื่อ เช่น สินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคล เป็นต้น เพียงแต่อาศัยความไว้เนื้อชั่งตรง ความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการชำระหนี้ โดยอาจจะพิจารณาจากฐานะเงินเดือน อายุการทำงาน หรือความมั่นคงของงานนั้น ๆ รวมถึง ประวัติการชำระหนี้ย้อนหลัง ฉะนั้นสินเชื่อประเภทนี้จึงมีความเสี่ยงสูง เนื่องจาก ถ้าผู้ขอสินเชื่อไม่ชำระหนี้ นั้นหมายถึง ผู้ให้สินเชื่อไม่สามารถเรียกเงินที่นำไปแล้วคืนมาได้เลย

2) สินเชื่อแบบมีหลักประกัน กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่ผู้ให้สินเชื่อได้รับหลักประกันจากผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งหลักประกันเป็นได้ทั้งสินทรัพย์และบุคคล เช่น สินเชื่อรถยนต์ ธนาคารที่ผู้ให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อ จะถือกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ไว้เป็นหลักประกัน หากมีการผิดนัดชำระหนี้หรือไม่สามารถชำระค่างวดต่อไปได้ ธนาคารมีสิทธิ์ที่จะยึดรถยนต์จากผู้ขอสินเชื่อได้ หรือหากมีบุคคลค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันจะถูกบังคับให้ต้องผ่อนชำระแทนผู้ขอสินเชื่อ ฉะนั้น สินเชื่อประเภทนี้จึงมีความเสี่ยงต่ำ และผู้ให้สินเชื่ออาจคิดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าสินเชื่อแบบไม่มีหลักประกัน

2.3.2.2 การจำแนกประเภทสินเชื่อตามระยะเวลา

1) สินเชื่อระยะสั้น กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี เช่น สินเชื่อการค้า สินเชื่อบัตรเครดิต เครื่องมือสินเชื่อประเภทนี้ เช่น ตราสารพาณิชย์ (Commercial Papers) และตั๋วเงินคลัง (Treasury Bills) เป็นต้น

2) สินเชื่อระยะกลาง กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่มีอายุระหว่าง 1-5 ปี เช่น สินเชื่อเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ ขนาดเล็ก เช่น เครื่องจักร เป็นต้น

3) สินเชื่อระยะยาว กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เช่น บ้านที่มีมูลค่าสูง ผู้ขอสินเชื่อจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาสำหรับผ่อนชำระหนี้ หรือ โครงการลงทุนขนาดใหญ่ ที่ต้องใช้งบประมาณมาก เช่น สาธารณูปโภคที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เป็นต้น

2.3.2.3 การจำแนกประเภทสินเชื่อตามวัตถุประสงค์

1) สินเชื่อเพื่อการบริโภค กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่ให้กับบุคคลสำหรับบริโภคทั่วไป เช่น สินเชื่อที่ให้ไว้ในรูปแบบของการผ่อนชำระค่าสินค้าเป็นรายเดือน เช่น โทรศัพท์ ตู้เย็น โทรทัศน์ สินเชื่อบัตรเครดิต เป็นต้น

2) สินเชื่อเพื่อการลงทุน กล่าวคือ เป็นสินเชื่อเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ เพื่อใช้ในอุตสาหกรรม มีลักษณะคล้ายกับสินเชื่อระยะยาว เนื่องจากสินเชื่อประเภทนี้มักเป็นสินเชื่อระยะยาว โดยอาจอยู่ในรูปของการออกหุ้นกู้ หรือสินเชื่อจากสถาบันการเงิน

3) สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์หรือสินเชื่อการค้า กล่าวคือ เป็นสินเชื่อเพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องให้แก่กิจการ โดยทั่วไปมักเป็นสินเชื่อระยะสั้น เช่น กิจการรับสินค้ามาก่อน แล้วค่อยชำระเงินคืน ภายในระยะเวลา 30-60 วัน เป็นต้น ทั้งนี้ รวมถึงการออกหนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee) เช่น เพื่อใช้ค้ำประกันระหว่างกิจการกับผู้ขายวัตถุดิบ เนื่องจากการป้องกันความเสี่ยง และเพิ่มความมั่นใจในการชำระเงินจากการซื้อขายนั่นเอง

2.3.2.4 การจำแนกประเภทสินเชื่อตามผู้ขอรับสินเชื่อ

การจำแนกสินเชื่อด้วยวิธีนี้ เป็นที่นิยมมากที่สุด

1) สินเชื่อสำหรับบุคคล กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่มีลักษณะเหมือนสินเชื่อเพื่อการบริโภค อาทิ

2) สินเชื่อบัตรเครดิต หมายถึง เป็นการให้สินเชื่อเพื่อช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการบริโภค โดยไม่ต้องถือเงินสดเป็นจำนวนมาก

3) สินเชื่อสำหรับธุรกิจ กล่าวคือ เป็นสินเชื่อสำหรับให้กู้ยืมแก่นิติบุคคล ทั้งเพื่อลงทุนในการผลิตและเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 2 ประเภท คือ (โนวาบิช, อินเทอร์เน็ท, 2558)

1.1) สินเชื่อเงินสด (Cash Loan) หมายถึง สินเชื่อที่ผู้กู้ได้รับเงินสดออกไปทันที โดยรูปแบบของสินเชื่อประเภทนี้ มีลักษณะโดยทั่วไป เช่น

(1) การรับซื้อลดตั๋วเงิน (Clean Bill Discounted) หมายถึง ลูกค้าจะขายตั๋วเงินให้ธนาคาร มีผลทำให้ธนาคารมีสิทธิเรียกชำระเงินจากรายชื่อตามหน้าตั๋วนั้น ๆ ในระยะเวลาที่ครบกำหนด เช่น 60 วัน 90 วัน เป็นต้น

(2) วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) หมายถึง วงเงินเบิกเกินบัญชี ซึ่งผู้กู้สามารถกู้ยืมเงินเกินกว่าจำนวนเงินฝากที่ผู้กู้มีอยู่ภายในวงเงินที่กำหนด โดยวัตถุประสงค์คือ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนภายในกิจการ

(3) เงินกู้ยืมระยะสั้น (Short Term Loan) หมายถึง ผู้ขอผู้ต้องชำระเงินที่กู้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ซึ่งเงินกู้ประเภทนี้ มีวัตถุประสงค์คือ เสริมสภาพคล่องในกิจการ

(4) เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) หมายถึง การให้กู้ยืมเงินที่มีระยะเวลาชำระคืนเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป โดยวัตถุประสงค์คือ เพื่อเป็นการลงทุนในทรัพย์สินของกิจการ เช่น ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง อาคารสำนักงาน โรงงาน เครื่องจักร เป็นต้น

1.2) สินเชื่อที่ไม่ใช่เงินสด (Non-Cash Loan) หมายถึง สินเชื่อที่ผู้กู้ไม่ได้รับเงินสดออกไป สินเชื่อในลักษณะนี้ เช่น

(1) หนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee) หมายถึง หนังสือที่ผู้ขอให้ธนาคารเป็นผู้ออก เพื่อนำไปค้ำประกันการปฏิบัติกิจต่อบุคคลที่สาม เช่น การซื้อ-ขาย วัตถุดิบ งานรับเหมาก่อสร้าง หรือ ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคของสำนักงาน เช่น ค่าไฟ ค่าน้ำ เป็นต้น ทำให้ธนาคารเกิดภาระผูกพันในฐานะผู้ค้ำประกัน หากผู้ที่ธนาคารค้ำประกันให้ ไม่รับผิดชอบตามข้อตกลง ธนาคารจะเป็นผู้ชดใช้แทน

3) สินเชื่อสำหรับรัฐบาล กล่าวคือ ในบางครั้ง รัฐบาลมีความจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก เช่น การลงทุนสร้างถนนสาธารณะ หรืออาจมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ เป็นต้น ภาครัฐจึง

จำเป็นต้องกู้เงิน ซึ่งอยู่ในรูปแบบได้หลายอย่าง เช่น การออกตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ พันธบัตรรัฐบาลรูปแบบต่าง ๆ เช่น พันธบัตรเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ พันธบัตรออมทรัพย์ เป็นต้น

2.3.2.5 การจำแนกสินเชื่อตามผู้ให้สินเชื่อ

1) บุคคลเป็นผู้ให้ กล่าวคือ เป็นสินเชื่อที่ให้กู้ยืมในหมู่คนรู้จัก ญาติพี่น้อง หรือการปล่อยกู้ในระบบ เป็นต้น

2) สถาบันการเงินเป็นผู้ให้ กล่าวคือ สถาบันการเงินจะให้สินเชื่อโดยวิเคราะห์ตามความเหมาะสม เนื่องจากสถาบันการเงินดำเนินธุรกิจภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย ดังนั้น สินเชื่อประเภทนี้จึงมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป สถาบันการเงินดังกล่าว เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออก ธนาคารอิสลาม หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

3) หน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ให้ เช่น องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร มูลนิธิ กองทุนต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน หรือหน่วยงานการกุศล เป็นต้น

2.3.3 หลักการบริหารสินเชื่อ

ไม่ว่าผู้ใดก็ตามที่ให้สินเชื่อ นั้นหมายความว่า ผู้นั้นต้องยินยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น หากผู้ขอไม่สามารถชำระหนี้คืนภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันความเสียหายนี้ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ให้สินเชื่อหรือเจ้าหนี้ เราจึงควรมีหลักการสำหรับบริหารสินเชื่อ โดยเฉพาะ เนื่องจากการบริหารธุรกิจโดยทั่วไป ผู้ประกอบการ ได้รับชำระค่าสินค้าหรือบริการทันที ตรงข้ามกับ ธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งผู้ให้สินเชื่อจะได้รับชำระเงินภายหลัง ฉะนั้น หลักการบริหารธุรกิจโดยทั่วไปจึงไม่สามารถนำมาใช้บริหารธุรกิจสินเชื่อได้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอหัวข้อนี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบริหารเฉพาะกับสินเชื่อ ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับใช้ลดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ประกอบด้วย 6 หลักการ (วรรณ วังศ์สายทอง, 2560) ดังนี้

2.3.3.1 การควบคุมลูกหนี้ให้ใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ เป็นมาตรการที่ต้องควบคุมการใช้สินเชื่อของลูกหนี้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ครอบคลุม ตั้งแต่เมื่อลูกหนี้ได้รับเงิน จนกระทั่งเมื่อลูกหนี้ชำระหนี้เสร็จสิ้น เช่น ลูกหนี้แจ้งว่าขอสินเชื่อเพื่อปรับปรุงโรงงาน ก็ต้องปฏิบัติ

ตามวัตถุประสงค์นี้ และในฐานะเจ้าหนี้ ขั้นตอนนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของหลักการบริหารสินเชื่อ เนื่องจาก หากลูกหนี้ดำเนินการนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ได้

2.3.3.2 การควบคุมให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อตกลง กล่าวคือ ข้อตกลงในสัญญา ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ เป็นเงื่อนไขที่ลูกหนี้ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่ก็ไม่ใช่ว่า เจ้าหนี้จะ ละเลย หรือไม่เอาใจใส่ลูกหนี้เลย เพราะอาจเป็นสาเหตุให้ลูกหนี้ละเลยเช่นเดียวกัน เช่น การจ่ายเงินกู้ เป็นรายงวดตามความก้าวหน้าของโครงการ เป็นต้น

2.3.3.3 การช่วยเหลือดูแลการดำเนินงานลูกหนี้ กล่าวคือ เจ้าหนี้ต้องติดตามผลการ ประกอบการของลูกหนี้เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้รู้ว่าสถานะของกิจการในปัจจุบันเป็น อย่างไร เพราะรายได้และกำไรของกิจการสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ในทุกขณะ ดังนั้น เจ้าหนี้จะสามารถคาดคะเนแนวโน้มความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้

2.3.3.4 การดูแลหลักประกันไม่ให้เสื่อมค่า กล่าวคือ สินเชื่อประเภทที่มีหลักประกัน โดยลูกหนี้อบรมกรรมสิทธิ์ให้เจ้าหนี้อีกไว้ ฉะนั้น เจ้าหนี้ต้องดูแลหลักประกันที่ว่าให้อยู่ในสภาพ สมบูรณ์ที่สุด เนื่องจาก ถ้าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญา เจ้าหนี้สามารถเอาหลักประกันเป็น การชำระหนี้คืนได้ สรุปคือ หากหลักประกันเสียหาย เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้คืนไม่เต็มตามจำนวน อย่างแน่นอน

2.3.3.5 การดูแลอายุความและความสมบูรณ์ของเอกสารสัญญาหรือข้อตกลงต่าง ๆ กล่าวคือ สัญญาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับการให้สินเชื่อ หากเอกสารไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์หรือเกิดการชำรุดสูญหายจะมีผลต่อการชำระหนี้ได้ ดังนั้น การจัดเก็บเอกสารต้องเป็น ระบบ และปลอดภัย นอกจากนี้ การดูแลในด้านอายุความของสัญญาก็เป็นเรื่องสำคัญที่ จะต้องจัดให้มี ระบบการควบคุมที่ถูกต้อง หากมีการปล่อยให้สัญญาขาดอายุความ จะมีผลกระทบต่อการบินบังคับชำระ หนี้ตามกฎหมายได้

2.3.3.6 การเตรียมมาตรการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ กล่าวคือ อย่างที่เรารู้กันดีว่า การให้ สินเชื่อ เป็นการไว้วางใจว่าอีกฝ่ายจะชำระหนี้คืนได้ตามตกลง อย่างไรก็ตาม เราไม่สามารถไว้วางใจโดย ไม่มีแนวทางป้องกันเมื่อลูกหนี้มีปัญหาบางอย่างเกิดขึ้นจนกระทบต่อการชำระหนี้ เจ้าหนี้จึงต้องเตรียม มาตรการรองรับไว้ล่วงหน้า เพราะเมื่อปัญหาเกิดขึ้น เจ้าหนี้จะได้มีวิธีรับมือได้ทันทั่วทั้ง แต่เงื่อนไขคือ

ลูกหนี้ต้องให้ความร่วมมือด้วย เช่น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Debt Restructuring) สำหรับยอดผ่อนชำระให้น้อยลง การยืดระยะเวลาชำระหนี้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีหลักการบริหารสินเชื่อที่แตกต่างจาก 6 วิธีข้างต้นอีก (ปิยะมาศ ม่วงเปลี่ยน, 2555) ดังนี้

- 1) การประเมินฐานะการเงินของลูกหนี้อย่างเพียงพอเป็นประจำ
 - 2) การพิจารณากระแสเงินสดและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้
 - 3) การพิจารณาการปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาที่ปรากฏ
 - 4) การติดตามการใช้วงเงินสินเชื่อเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ขอสินเชื่อ
 - 5) สอบทานความเหมาะสมเพียงพอของหลักประกันเปรียบเทียบกับปัจจุบัน
- ของคู่สัญญา
- 6) การระบุถึงสินเชื่อและการจัดชั้นสินเชื่อที่มีปัญหา รวมทั้งจำนวนเงิน
- สำรองเป็นประจำ

จะเห็นได้ว่า หลักการบริหารสินเชื่อนี้ เจ้าหนี้จะเป็นผู้รับผิดชอบ และเป็นหน้าที่ที่ต้องให้ความใส่ใจ ดังนั้น เจ้าหนี้ต้องบริหาร และควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ภายในที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่ออย่างรอบคอบ ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้ (ปิยะมาศ ม่วงเปลี่ยน, 2555)

- 1) การแบ่งแยกหน้าที่ในการพิจารณาสินเชื่อ รับชำระหนี้ และบันทึกข้อมูล
- 2) การกำหนดวงเงินสินเชื่อ และอำนาจในการอนุมัติสินเชื่อ
- 3) การจัดทำบัญชีลูกหนี้รายตัว แยกจากบัญชีคุม
- 4) การควบคุม และเก็บรักษาหลักฐานในการเป็นหนี้
- 5) การวิเคราะห์อายุหนี้ และรายงานสถานการณ์หนี้ทุกเดือน
- 6) การจัดส่งรายงาน หรือแจ้งสถานะหนี้ให้ลูกหนี้
- 7) ความเหมาะสมในการดำเนินการจัดชั้นหนี้

เพื่อให้การบริหารสินเชื่อ เป็นไปด้วยความถูกต้องและแม่นยำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อวิเคราะห์แล้วเสร็จ ต้องรายงานความผิดปกติ รวมทั้งข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกครั้ง เช่น ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวลูกหนี้ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการผิณัดชำระหนี้ที่น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

2.4 แนวคิดและทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อ (Credit)

การพิจารณาสินเชื่อของธนาคารหรือสถาบันใด ๆ ก็ตาม มีเป้าหมายเดียวกันคือ ต้องการให้ผู้กู้ได้รับสินเชื่อ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ผู้กู้ต้องการ จนกระทั่งผลประโยชน์ของผู้ดีกว่าเดิม และนำมาซึ่งผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น หรือสามารถช่วยให้กิจการที่กำลังจะล้มละลาย หรือขาดทุนกลับสู่สภาพปกติได้อีกครั้ง และสามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้ตามเงื่อนไข ฉะนั้น การจะพิจารณาสินเชื่อของผู้กู้แต่ละราย ผู้ให้สินเชื่อต้องวิเคราะห์ข้อมูลของผู้กู้ทั้งหมด เพื่อหาข้อสรุปว่า เราสามารถยอมรับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด และคุ้มค่าที่จะให้สินเชื่อแก่ผู้กู้นี้หรือไม่ โดยอาศัยทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อเป็นได้ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณดังต่อไปนี้

2.4.1 นโยบาย C (C's Policy)

เป็นทฤษฎีที่ปฏิบัติกันมากกว่า 50 ปีแล้ว เริ่มต้นด้วย 3Cs (Murray, 1959, pp. 74-93) ดังนี้

2.4.1.1 คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character)

เป็นหลักเกณฑ์ข้อแรกของผู้ให้สินเชื่อต้องพิจารณา เพราะจะทำให้เราสามารถทราบถึงอุปนิสัยใจคอ และพฤติกรรม เพื่อคาดการณ์ถึงความเต็มใจที่จะชำระหนี้ หากได้รับสินเชื่อไปแล้ว ประกอบด้วย 2 ประเด็น ดังนี้

1) คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับบิดา มารดา และครอบครัว อายุ การศึกษา ชื่อเสียงส่วนตัว เป็นต้น

2) คุณสมบัติเฉพาะด้านอื่น ๆ เช่น ความชำนาญ ประสบการณ์ในธุรกิจของตน ความสามารถและทักษะ ทักษะการคิด วิเคราะห์และแยกแยะ ความรับผิดชอบด้านนิติกรรม เป็นต้น

ผู้ให้สินเชื่อควรหลีกเลี่ยงผู้ขอสินเชื่อที่มีคุณสมบัติเหล่านี้ เช่น ผู้มีอายุมาก ทำตัวเป็นผู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกรหรือชอบความรุนแรง มีโรคประจำตัว หรืออาชีพที่ควรหลีกเลี่ยง เช่น ทหาร ตำรวจ นักการเมือง นักหนังสือพิมพ์ ยิ่งไปกว่านั้น อาจพิจารณาเพิ่มเติมในแง่ของประเภทธุรกิจ เช่น โรงเรียนเอกชน โรงพยาบาลเอกชน เนื่องจาก หากเกิดปัญหาต่อกัน จะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการขององค์กรนั้น ๆ เช่น ผู้ป่วยจะไม่ได้การรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง นักเรียนจะไม่มีที่เรียน เป็นต้น

2.4.1.2 ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity)

เป็นหลักเกณฑ์ถัดมาที่สะท้อนถึงศักยภาพของลูกหนี้ว่าสามารถชำระหนี้ได้หรือไม่

1) ในแง่ของลูกหนี้ประเภทบุคคล สามารถพิจารณาจาก หน้าที่การงาน รายได้ จากการประกอบอาชีพประจำ ประวัติการชำระหนี้สินที่ผ่านมาว่ามีวินัยหรือไม่ และหนี้สินในปัจจุบันว่ามีภาระผูกพันมากน้อยเพียงใด กล่าวคือ พิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) เป็นหลักนั่นเอง

2) ในแง่ของนิติบุคคล สามารถพิจารณาจากงบการเงินย้อนหลังของกิจการในอดีต เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและสภาพของธุรกิจ โดยผู้ให้สินเชื่ออาจดูจาก อัตราส่วนทางการเงิน อาทิ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน เป็นต้น และเกณฑ์ที่ควรพิจารณาประกอบ เช่น แผนการบริหารงาน นโยบายทางการค้า โครงการที่จะลงทุนในภายภาคหน้า เป็นต้น รวมทั้ง ผู้ให้สินเชื่อต้องนำข้อมูลมาประมาณการรายได้ของกิจการในอนาคตด้วย

นอกจากนั้น สามารถดูได้จากลักษณะการค้าในธุรกิจ เช่น ร้านสะดวกซื้อที่เปิด 24 ชั่วโมง และไม่มีวันหยุดเลย มีความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) มากกว่าร้านที่เปิดแค่ 10 ชั่วโมง และมีวันหยุด

2.4.1.3 เงินทุน (Capital)

เป็นหลักเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาเพิ่มขึ้น โดยดูจากมูลค่าสินทรัพย์ปัจจุบันของผู้ขอสินเชื่อว่ามีเหนือกว่าหนี้สินเท่าใด กล่าวง่าย ๆ คือ ในวัตถุประสงค์การกู้ใดก็ตามของผู้กู้ ต้องมีเงินทุนส่วนตัวอยู่จำนวนหนึ่ง จะมากเท่าไรนั้น ก็ตามแต่นโยบายของผู้ให้สินเชื่อ ข้อดีคือสินเชื่อครั้งนี้จะมีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจาก ผู้ขอกู้จำเป็นต้องรักษาเงินทุนของตนไว้แน่นอน และไม่มีทางทิ้งกิจการ โดยไม่ชำระหนี้สินด้วย

ข้อควรระวังคือ ส่วนของเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในงบแสดงฐานะการเงิน สามารถแยกสินทรัพย์ที่มีตัวตนและไม่มีตัวตนออกเป็นมูลค่าเท่าไร และแยกเป็นสัดส่วนได้หรือไม่

ต่อมา ได้พัฒนาทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อเชิงคุณภาพแบบ 3Cs ข้างต้น เป็นทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อเชิงคุณภาพแบบ 5Cs (สุณี ศักรนนันท์ และคณะ, 2530) โดยเพิ่ม หลักประกัน (Collateral) และสภาพทางเศรษฐกิจ (Condition) ซึ่งเงื่อนไขอื่น ๆ คงเดิม ดังนี้

2.4.1.4 หลักประกัน (Collateral)

หมายถึง สินทรัพย์ เช่น ที่ดิน อาคาร สิทธิการเช่า พันธบัตร เป็นต้น รวมถึงบุคคลค้ำประกัน ที่มีมูลค่าคุ้มมูลหนี้ของวงเงินที่ขอสินเชื่อที่ขอในแต่ละครั้ง ข้อนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 ไม่มีธนาคารหรือสถาบันการเงินใดให้สินเชื่อโดยไม่มีหลักประกัน หรือที่เรียกว่า “Clean Loan” เลย

หลักประกันที่ความเสี่ยงต่ำที่สุดคือ ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง เนื่องจาก หากผู้ผู้ผิดนัดชำระหนี้ จนถึงขั้นไม่สามารถชำระหนี้ได้อีกต่อไป หลักทรัพย์ประเภทนี้มีสิทธิครอบครองได้ง่าย แต่ก็มีข้อที่ต้องพิจารณาอยู่มาก เช่น ขนาดพื้นที่ ขนาดใช้สอย ทางเข้าออกไม่ใช้ที่ดินตบอด ลักษณะรูปร่างที่ดิน ถนนตัดผ่าน ท่าเลที่ตั้ง เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ เป็นต้น ดังนั้น ผู้พิจารณาสินเชื่อจำเป็นต้องรอบคอบ

หลักประกันที่ควรหลีกเลี่ยง อาทิ รถ เรือ เครื่องจักร เป็นต้น เนื่องจาก หลักทรัพย์เหล่านี้มีความยุ่งยาก เช่น รถ สามารถเคลื่อนย้ายไปที่อื่นได้ ทำให้ติดตามได้ยาก เรือ ต้องมีใบอนุญาตหลายระดับ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเรือ เป็นต้น

2.4.1.5 สภาพทางเศรษฐกิจ (Condition)

เป็นปัจจัยมหภาค หรือ สถานการณ์ภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สังคม กฎหมาย การเมือง เทคโนโลยี อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ อัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ค่าน้ำมัน เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผู้กู้ได้ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งถ้าผู้ให้สินเชื่อละเลยหลักเกณฑ์นี้ อาจกระทบต่อสินเชื่อที่ให้ไปได้

หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2549 ได้เพิ่มหลักเกณฑ์ที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมคือ ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country) รวมเป็น 6Cs ดังนี้ (MacDonald & Timith, 2006)

2.4.1.6 ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country)

เป็นประเทศคู่ค้าที่ผู้กู้ติดต่อก่อนเพื่อดำเนินกิจการไม่ว่าทางใดก็ตามถึงแม้จะเป็นการขอสินเชื่อภายในประเทศก็ตาม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศมีประเด็นความเสี่ยงที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติม สาเหตุคือ บางประเทศมีแนวคิด สังคมและกฎระเบียบต่างกัน เช่น รสนิยม การกีดกันทางการค้า วัฒนธรรมการบริโภค เป็นต้น

นอกเหนือจากนั้น ยังมีกฎระเบียบในการค้าโลก เช่น อัตราการแลกเปลี่ยนระหว่างสกุลเงิน ความผันผวนทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

นโยบาย C (C's Policy) ได้ถูกพัฒนาเรื่อยมา จนท้ายที่สุด มีทั้งสิ้น 7Cs โดยเพิ่ม การควบคุม (Control) เป็นหลักเกณฑ์สุดท้าย ดังนี้

2.4.1.7 การควบคุม (Control)

เป็นการควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของระบบข้อมูล ของผู้ที่ขอวงเงินสินเชื่อ โดยอาจเป็นการจัดเก็บข้อมูลในระบบบัญชีของผู้ขอสินเชื่อเป็นรายบุคคล และเป็นหน่วยงานเพื่อความสะดวกในการติดตาม ถ้าเกิดมีปัญหากการค้างชำระเงินสินเชื่อ

2.4.2 นโยบาย P (P's Policy) ประกอบด้วย 5 Ps ดังนี้ (Federal Reserve Bank of Kansas City & Federal Reserve Bank of St. Louis, 2004)

2.4.2.1 การชำระคืน (Payment)

เป็นการพิจารณาว่าลูกคามีแผนการชำระหนี้อย่างไร มีศักยภาพที่จะชำระหนี้ทั้งหมดได้หรือไม่ ลูกหนี้ประเภทบุคคล พิจารณาในแง่ความสามารถในการหารายได้ และลูกหนี้ประเภทนิติบุคคล พิจารณาในแง่ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) และสภาพคล่องของกิจการ (Liquidity) ซึ่งปัจจัยที่ช่วยในการตัดสินใจลูกหนี้ประเภทนี้ คือ

- 1) ประเภทของธุรกิจที่มาขอสินเชื่อ
- 2) ประเภทของสินทรัพย์ที่จะนำไปซื้อ

- 3) ภาวะการแข่งขันของธุรกิจนั้น
 - 4) การทำการตลาด
 - 5) ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
 - 6) แผนการเงินในอนาคต
 - 7) วัตถุประสงค์ (Purpose) เป็นการพิจารณาว่าคำขอสินเชื่อครั้งนี้ ลูกหนี้มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ด้านใด ในแง่บุคคล อาทิ กู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย ซื้อรถยนต์ส่วนตัว หรือเพื่อการศึกษาบุตร ส่วนในแง่นิติบุคคล อาทิ ลงทุนในเครื่องจักร เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ
- วัตถุประสงค์ดังกล่าว ต้องประกอบด้วย 2 ประการ คือ

(1) อำนวยประโยชน์แก่ผู้ขอสินเชื่อ กล่าวคือ ผู้ขอสินเชื่อหรือลูกหนี้ ต้องได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น นั่นหมายถึง มีผลกำไรที่สามารถชำระหนี้คืนแก่ผู้ให้สินเชื่อหรือเจ้าหนี้ ตามข้อตกลงได้ และวัตถุประสงค์นั้นต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมจรรยาของสังคม

(2) วัตถุประสงค์ต้องตอบสนองเจ้าหนี้ได้ กล่าวคือ เจ้าหนี้ต้องได้รับชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยทั้งหมด

2.4.2.2 การป้องกันความเสี่ยง (Protection)

เป็นการพิจารณาถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น นอกจากด้าน การชำระเงิน (Payment) และ วัตถุประสงค์ (Purpose) ของลูกหนี้จากการวิเคราะห์เบื้องต้นแล้ว ทั้งนี้ ยังมีปัจจัยเพิ่มเติมที่เจ้าหนี้ต้องพิจารณา เพื่อป้องกันความเสี่ยงชั้นที่สอง แบ่งเป็น ปัจจัยด้านมหภาคและปัจจัยด้านจุลภาค ดังนี้

1) ปัจจัยด้านมหภาค กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายนอก เช่น การเมือง เทคโนโลยี อัตราภาษี กฎหมาย วัฒนธรรม สังคม การเมือง เศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย วัฏจักรของเศรษฐกิจ เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านจุลภาค กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายใน เช่น ผลประกอบการ ความสามารถและทักษะของผู้บริหารกิจการ หลักประกัน เป็นต้น

ปัจจัยเหล่านี้ เป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าหนี้ต้องพิจารณาประกอบกันทั้งหมด ถึงจะสามารถสรุปได้ว่า เราควรอำนวยสินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อรายนี้หรือไม่

2.4.2.3 บุคคล (People)

บุคคลในที่นี้ หมายถึง ผู้ถือหุ้น ประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นสำคัญคือ ประวัติการชำระหนี้ที่ผ่านมา เพราะสามารถสะท้อนถึงวินัยในการชำระหนี้ รวมทั้งลักษณะในการบริหารทางการเงินด้วย

2.4.2.4 ศักยภาพ (Prospect)

เป็นการพิจารณาถึงความคุ้มค่าในการให้สินเชื่อครั้งนี้ โดยชั่งน้ำหนักระหว่างผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นเรื่องให้ผู้ให้สินเชื่อต้องมีทักษะและความชำนาญเพื่อนำมาเคราะห์อย่างแม่นยำ

จากทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อ ตามนโยบาย P (P's Policy) ข้างต้น จะเห็นได้ว่า เราสามารถใช้พิจารณาผู้ขอสินเชื่อได้ทุกรูปแบบ แต่เนื่องจากลูกหนี้ประเภทนิติบุคคลย่อมมีความซับซ้อนกว่าลูกหนี้ประเภทบุคคลธรรมดา จึงมีนิยามของนโยบาย P (P's Policy) ในลักษณะที่แตกต่างกันเกิดขึ้น โดยมุ่งประเด็นไปที่หลักเกณฑ์สำหรับพิจารณาสินเชื่อเพื่อใช้ในธุรกิจโดยเฉพาะ ประกอบด้วย 5Ps ดังนี้ (กฤษฎิ์สินสิทธ์, 2550)

2.4.2.1 นโยบาย (Policy)

เป็นการพิจารณา นโยบายทั้งหมดของกิจการ เพื่อสะท้อนถึงทัศนคติด้านการบริหารของเจ้าของ เช่น นโยบายด้านการบริหาร นโยบายด้านการผลิต นโยบายด้านการตั้งราคา นโยบายด้านการตลาดและการขาย นโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

2.4.2.2 ราคา (Price)

เป็นการพิจารณาราคาขายของสินค้าหรือบริการ เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันว่าสูงต่ำเพียงใด เพราะสามารถคาดการณ์ได้ถึงการเติบโต (Growth) และผลกำไรของกิจการในอนาคต

2.4.2.3 สถานที่ (Place)

1) ทำเลที่ตั้ง กล่าวคือ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับที่ตั้งของสถานประกอบการ หลักว่า มีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์หรือไม่ เช่น ความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง ระยะทางเพื่อจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ ความใกล้ไกลของย่านชุมชน สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น

2) ช่องทางการจัดจำหน่าย กล่าวคือ เป็นพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะการกระจายสินค้าว่า มีวิธีการอย่างไร เช่น จำหน่ายโดยตรงหรือผ่านตัวแทน จำหน่ายเฉพาะภาคใดภาคหนึ่งหรือจำหน่ายทั่วประเทศ เป็นต้น

2.4.2.4 การผลิต (Production)

ในหัวข้อนี้ จะมุ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นคือ

1) กระบวนการผลิต เช่น ลักษณะการผลิตของกิจการเป็นอย่างไร มีคุณภาพหรือไม่ ใช้เทคนิคอย่างไรกำลังการผลิตของเครื่องจักรใช้เต็มประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ภายใต้งี้อันไหนที่แตกต่างกันยังสามารถผลิตสินค้าได้สม่ำเสมอหรือไม่และได้จำนวนเท่าไร สามารถขยายกำลังการผลิตได้อีกได้หรือไม่ เป็นต้น

2) ผลិតภัณฑ์ เช่น คุณภาพของสินค้า สินค้าตรงตามความต้องการของตลาด เป็นต้น

2.4.2.5 การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

เป็นการพิจารณาด้านกิจกรรมที่กิจการใช้กระตุ้นยอดขาย เพื่อวิเคราะห์วัฏจักรของสินค้าหรือบริการ เช่น การลดราคา การแจกของแถมหรือสินค้าตัวอย่าง การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2.4.3 นโยบาย CAMPARI

เป็นทฤษฎีที่ต่อยอดจากนโยบาย P และนโยบาย C มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของผู้ขอสินเชื่อ โดยพิจารณาถึงความตั้งใจและความสามารถของผู้ขอสินเชื่อ ประกอบด้วยปัจจัยทั้ง 7 ประการ ดังนี้ (Brown & Moles, 2016, p. 17)

2.4.3.1 ความตั้งใจจริงของลูกค้าที่จะชำระหนี้ (Willingness to pay)

เป็นการวิเคราะห์และคาดการณ์จากข้อมูลของคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) อย่างเชื่อคำพูดของผู้ขอสินเชื่อเพียงอย่างเดียว ต้องอ้างอิงจากหลักฐาน (Evidences) ที่น่าเชื่อถือด้วย ซึ่งเป็นเรื่องให้ผู้ให้สินเชื่อต้องศึกษาให้ดี เนื่องจากประเมินยาก

2.4.3.2 ความสามารถในการชำระหนี้ (Ability to repay)

สาระสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ เงินที่ลูกหนี้นำมาชำระหนี้หลังได้รับสินเชื่อไปแล้ว ควรเป็นเงินรับสุทธจากการดำเนินกิจการ กล่าวคือ เป็นเงินเหลือจากรายรับทั้งหมดเมื่อหักรายจ่ายต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว

2.4.3.3 ผลตอบแทน (Margin)

ในหัวข้อนี้ จะกล่าวถึง ผลตอบแทนของผู้ให้สินเชื่อ เน้นอนว่าต้องอยู่ในรูปแบบของ ดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่คิดอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมจากผู้กู้แต่ละรายที่ควรแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ อาทิ ความเสี่ยงด้านหลักประกัน ประเภทธุรกิจ สัดส่วนการลงทุน ความสัมพันธ์กับธนาคาร เป็นต้น

2.4.3.4 วัตถุประสงค์ของการกู้ (Purpose of loan)

เป็นสิ่งที่ผู้ให้สินเชื่อทุกประเภทต้องการทราบจากผู้ขอสินเชื่อเป็นอันดับแรก เพื่อจะได้เสนอสินเชื่อในรูปแบบที่สอดคล้องกัน และเพื่อเป็นการป้องกันว่าจะนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ด้วย (Miss Matching)

2.4.3.5 วงเงินสินเชื่อ (Credit Line)

กล่าวคือ เป็นวงเงินสินเชื่อที่ผู้ขอสินเชื่อได้รับสูงสุด นั้นหมายความว่า ผู้ให้สินเชื่อได้พิจารณาถึงวงเงินสินเชื่อดังกล่าวแล้วว่าไม่มากเกินไปจนความสามารถที่จะชำระคืน หรือให้มากเกินไปจนน้อยเกินไปกว่าวัตถุประสงค์ของผู้กู้ ฉะนั้น การกำหนดวงเงินสินเชื่อให้เหมาะสม จะเป็นผลดีแก่ผู้ให้สินเชื่อในแง่ของการทวงถามหนี้ และลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อไป

2.4.3.6 เงื่อนไขการชำระหนี้ (Repayment Terms)

ผู้ให้สินเชื่อต้องกำหนดเงื่อนไขการชำระหนี้ให้เหมาะสมกับสภาพธุรกิจของผู้ขอสินเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นด้านจำนวนงวดและยอดที่ต้องผ่อนชำระ โดยมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาประกอบ อาทิ เครดิตชื่อและขาย ประเภทธุรกิจ ประเภทสินทรัพย์ สภาพการณ์แข่งขันและตลาด แผนการบริหาร ฐานะทางการเงิน เป็นต้น

2.4.3.7 หลักประกันหากผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (Insurance against the possibility of non-payment)

เป็นเกณฑ์ที่ผู้ให้สินเชื่อต้องให้ความสำคัญ เนื่องจาก หลักประกันเป็นที่ผู้ขอสินเชื่อมอบกรรมสิทธิ์ให้ เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะช่วยเสริมความปลอดภัยของเงินต้นให้มั่นคงขึ้น ถ้าผู้ให้สินเชื่อไม่ได้รับชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญ ผู้ให้สินเชื่อสามารถบังคับเอาจากหลักประกันได้เลย

2.4.4 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio)

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) หมายถึง การนำตัวเลขที่อยู่ในงบการเงินมาหาอัตราส่วน เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับธุรกิจอื่น หรือ เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีต ช่วยให้ผู้วิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงาน แนวโน้ม และความเสี่ยงของธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น (วิรดา อุปรามี, 2540)

อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาสินเชื่อ (วิรดา อุปรามี, 2540) มีดังนี้

2.4.4.1 อัตราทุนหมุนเวียน กล่าวคือ การวิเคราะห์ถึงภาระผู้พ้นจากหนี้สินระยะสั้นที่ต้องชำระว่าถูกรอบคลุมด้วยสินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายมากน้อยเพียงใด

$$\text{อัตราทุนหมุนเวียน} = \text{สินทรัพย์หมุนเวียน/หนี้สินหมุนเวียน}$$

2.4.4.2 อัตราทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น กล่าวคือ เป็นการทดสอบความคล่องตัวของความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการ โดยที่นำเอาสินทรัพย์หมุนเวียนเฉพาะส่วนที่สามารถเปลี่ยนเป็นตัวเงินสดได้อย่างรวดเร็วมากคำนวณ อย่างไรก็ตาม คุณภาพของบัญชีลูกหนี้ก็เป็นปัจจัยสำคัญประกอบการพิจารณาอัตราส่วนนี้ได้

$$\text{อัตราทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น} = (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน-สินค้างเหลือ})/\text{หนี้สินหมุนเวียน}$$

2.4.4.3 อัตราส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหนี้สิน กล่าวคือ อัตราส่วนนี้สามารถบ่งชี้ถึงความมั่นคงของกิจการในระยะยาว เพราะแสดงถึงสัดส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุน หรือสินค้างซึ่งได้มาจากบุคคลภายนอกกับเงินลงทุนจากเจ้าของธุรกิจเองว่าในขณะที่ กิจการดำเนินงานโดยมีฐานะมั่นคงเพียงใด โดยทั่วไปแล้ว ส่วนของผู้ถือหุ้นจะประมาณ 1 เท่าครึ่ง ถึง 2 เท่าของหนี้สินใจกิจการ ทั้งนี้ ควรแยกหนี้สินออกเป็นหนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินระยะยาว เพื่อจะได้วิเคราะห์สินเชื่อให้ละเอียดยิ่งขึ้นได้

2.4.4.4 อัตราส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ถาวร กล่าวคือ เป็นการแสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งลงทุนไปในอาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ถาวร ถ้าอัตราส่วนนี้มีแนวโน้มลดต่ำลงเรื่อย ๆ อาจเป็นสัญญาณเตือนอันตรายสำหรับเจ้าหนี้ว่าควรจะให้กิจการปรับปรุงการดำเนินงานโดยเร็ว

2.4.4.5 อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวร กล่าวคือ เป็นการคำนวณจากการหารยอดขายสุทธิด้วยสินทรัพย์ถาวรทั้งหมด อัตราส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่ากิจการมีรายได้จากยอดขายเป็นเงินเท่าใด สำหรับเงินลงทุนทุกหนึ่งบาทในอาคาร เครื่องจักร และสินทรัพย์ถาวรอื่น ๆ ถ้าอัตราส่วนนี้อยู่ในระดับต่ำ หมายความว่า อัตราการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ถาวรอยู่ในระดับต่ำด้วย หรืออาจกล่าวอีกนัย

หนึ่งว่า กิจการมีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมากเกินไป และจะสังเกตได้ว่า ปริมาณเงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวรจะแตกต่างกันออกไปตามประเภทธุรกิจด้วย

2.4.4.6 อัตรายอดขายต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กล่าวคือ อัตราส่วนนี้อยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ในการดำเนินธุรกิจจะต้องมีระดับการดำเนินงาน โดยใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งให้ประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างยอดขายสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะอยู่ในช่วงระดับหนึ่งที่เหมาะสม ถ้าอยู่นอกขอบเขตนี้ แสดงว่ากิจการขยายการดำเนินงานมากเกินไป

2.4.4.7 อัตรายอดขายต่อทุนหมุนเวียน กล่าวคือ เป็นการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์และประสิทธิภาพในการใช้ทุนหมุนเวียนเพื่อการดำเนินงานของกิจการ อัตราส่วนนี้อยู่ในระดับสูงจะแสดงแนวโน้มที่ดีสำหรับการวิเคราะห์

2.4.4.8 อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน กล่าวคือ เป็นการคำนวณได้จากการหารยอดขายสุทธิ หรือกำไรเบื้องต้นด้วยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ถ้ายอดขายเท่ากับ 2 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานคือ 4 แสนบาท อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจะเท่ากับ 5 ต่อ 1 ซึ่งหมายความว่า สำหรับยอดขายทุก ๆ 5 บาท กิจการมีต้นทุนการดำเนินงานสุทธิเฉลี่ย 1 บาท อัตราส่วนนี้จะช่วยชี้ให้เห็นประสิทธิภาพในการดำเนินงานระหว่างธุรกิจทั่วไปเปรียบเทียบกับกิจการที่กำลังทำการพิจารณาสินเชื่ออยู่ แนวโน้มอัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ดีขึ้น แสดงถึงการปรับปรุงทางการจัดการของธุรกิจ

2.4.4.9 อัตรากำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย กล่าวคือ เป็นอัตราส่วนของปริมาณกำไรเบื้องต้น ซึ่งเป็นส่วนแตกต่างระหว่างยอดขายสุทธิและต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขายสุทธิ โดยการคำนวณในรูปอัตราร้อยละของยอดขาย อัตราส่วนนี้แสดงส่วนเปลี่ยนแปลงในการดำเนินธุรกิจ ในขณะที่อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยทั่วไปของกิจการ อัตรากำไรเบื้องต้นต่อยอดขายจะเป็นเครื่องมือวัดความสามารถในการหากำไร โดยทั่วไป หรือกำไรเบื้องต้นของธุรกิจ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกว่าอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน กิจการย่อมมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังอาจทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยการแบ่งแยกการคำนวณอัตรากำไรเบื้องต้น ต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแต่ละอย่างได้อีกด้วย

2.4.4.10 อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย กล่าวคือ ผู้ให้สินเชื่อจะใช้อัตราส่วนนี้เพื่อวิเคราะห์สินเชื่อ ควรจะเปรียบเทียบอัตราส่วนนี้ของกิจการกับของธุรกิจประเภทเดียวกันทั่ว ๆ ไปโดยเฉลี่ย

2.4.4.11 อัตรากำไรสุทธิต่อทุนสุทธิหรือต่อสินทรัพย์ทั้งหมด กล่าวคือ อัตราผลตอบแทนของเจ้าของหรือทุนสุทธิ คำนวณ โดยการหารกำไรสุทธิด้วยส่วนของเจ้าของ อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรโดยทั่ว ๆ ไปของกิจการ ซึ่งถ้าอยู่ในระดับสูง อาจตีความหมายได้เป็น 2 ทางคือ กิจการมีกำไรมากหรืออีกนัยหนึ่ง ธุรกิจอาจมีการจัดหาเงินทุนจากการออกหุ้นกู้หรือตัวสัญญาใช้เงินระยะสั้นมากกว่าที่จะใช้เงินทุนจากส่วนของเจ้าของกิจการ ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำลงแสดงว่ากิจการกำลังเสื่อมลง

อีกวิธีหนึ่งที่สามารถใช้วัดความสามารถในการหารายได้ของกิจการได้ดีกว่าคือ การใช้อัตรากำไรสุทธิต่อเงินลงทุนทั้งหมดของกิจการ ซึ่งจะชี้ให้เห็นผลของการดำเนินงานจากการใช้เงินลงทุนทั้งหมดที่กิจการมีอยู่ อัตราส่วนนี้คำนวณได้จากการหารกำไรสุทธิประจำปีด้วยเงินลงทุนทั้งหมด ซึ่งก็คือสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการนั่นเอง

2.4.4.12 อัตราทุนหมุนเวียนต่อสินค้าคงเหลือ กล่าวคือ อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นความไม่ปลอดภัยในกรณีที่มีสินค้าคงเหลือมากเกินไป เมื่อเทียบกับทุนหมุนเวียน ซึ่งอาจไม่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนจากการวิเคราะห์อัตรายอดขายต่อสินค้าคงเหลือ ทั้งนี้ เพราะยอดขายและสินค้าคงเหลือมักจะมีการขยายตัวไปพร้อม ๆ กัน อัตราส่วนนี้จึงไม่มีผลกระทบกระเทือนมากเท่ากับอัตราระหว่างทุนหมุนเวียนต่อสินค้าคงเหลือ เพราะทุนหมุนเวียนมักจะมีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่ายอดขาย จึงใช้เป็นเครื่องวัดได้อย่างดี

2.4.4.13 อัตราค่าประกันอัคคีภัยต่อสินค้าคงเหลือ

ประกันอัคคีภัยเป็นการประกันไว้ซึ่งทรัพย์สิน หากเกิดกรณีไฟไหม้ขึ้นมา ธุรกิจจะได้รับเงินตามมูลค่าความเสียหายและสูงสุดตามทุนประกันที่ทำไว้ ซึ่งผู้ประกอบการจะสามารถนำเงินที่ได้จากการเสียหายครั้งนี้ กลับมาเริ่มต้นดำเนินกิจการใหม่ได้

อัตราส่วนนี้คำนวณได้จากการหารมูลค่าตามกรมธรรม์ประกันอัคคีภัยด้วยสินค้าคงเหลือโดยเฉลี่ยตามที่มักจะถือไว้ หรือตามจำนวนที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน ในกรณีที่อัตราส่วนนี้อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ แสดงว่ากิจการนั้นไม่ระมัดระวังเพียงพอ และไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงหายได้เพียงพอ หรืออาจหมายความว่า สินค้าคงเหลือมีการตีราคาสูงเกินไป เพื่อความเหมาะสมของอัตราส่วนนี้ควรอยู่ที่ร้อยละ 100 หรือ 1 ต่อ 1

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ ผู้ให้สินเชื่อควรชั่งน้ำหนักของข้อมูลให้ดูว่าจะให้ความสำคัญกับด้านใดมากกว่ากัน เพราะตามทฤษฎีได้ทบทวนองค์ความรู้ข้างต้น พบว่า การอำนวยการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการภาคธุรกิจนั้น ยังไม่มีการกำหนดทฤษฎีหรือหลักการมาตรฐานให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เนื่องด้วยความหลากหลายทางธุรกิจที่แตกต่างกัน ฉะนั้นประสบการณ์จะช่วยให้ผู้ให้สินเชื่อพิจารณาสินเชื่ออย่างรอบคอบขึ้นได้

2.5 แนวคิดด้านการผิดนัดชำระหนี้ (Loan Default)

2.5.1 ความหมายของการผิดนัดชำระหนี้ (Loan Default)

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามของคำว่า การผิดนัดชำระหนี้ (Loan Default) ไว้หลายรูปแบบ เริ่มด้วย CGAP (1999, p. 1) ให้ความหมายไว้ว่า การผิดนัดชำระหนี้เงินกู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการชำระล่าช้า และ Addae (2014) ได้กล่าวเสริมว่า เงินกู้นั้นต้องมีโอกาสน้อยที่สุดที่จะได้รับการชำระคืนทั้งหมด นอกจากนั้น ตามหลักของ Ameyaw (2011) กล่าวว่า การผิดนัดชำระหนี้เกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันทางกฎหมายตามสัญญาที่ยินยอมร่วมกัน และ Murray (2011) อธิบายเพิ่มว่า ลูกหนี้มีการชำระหนี้ไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขที่ตกลงกัน สุดท้าย Balogun & Alimi (1990, p. 3) ระบุว่าความสามารถของลูกหนี้ที่จะปฏิบัติตามภาระผูกพันของตน ภายในระยะเวลาตามสัญญา ถูกขัดขวาง

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 (ราชกิจจานุเบกษา, 2535) หมวด 2 ผลแห่งหนี้ ส่วนที่ 1 การไม่ชำระหนี้ บัญญัติความหมายของการผิดนัดชำระหนี้ ไว้ 2 ความหมาย ซึ่งให้ความหมายตามประเภทของลักษณะหนี้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) หนี้ที่มีกำหนดเวลาชำระหนี้ และ (2) หนี้ที่มีการกำหนดเวลาชำระ ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอความหมายนี้ ในแง่ของหนี้ที่มีการกำหนดเวลาชำระ เนื่องจากมีหลักการที่เป็นไปตามลักษณะหนี้ที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา ฉะนั้น การผิดนัดชำระหนี้ของหนี้ที่มีการกำหนดเวลาชำระ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 (ราชกิจจา

นุเบกษา, 2535) หมวด 2 ผลแห่งหนี้ ส่วนที่ 1 การไม่ชำระหนี้ มาตรา 204 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า “ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซ้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัด เพราะเขาเตือนแล้ว” และวรรคสอง ระบุว่า “ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ ชำระหนี้ตามกำหนดไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมีพักต้อง เตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า ก่อนการชำระหนี้ ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้ อาจคำนวณนับได้โดย ปฏิทินนับแต่วันที่ได้ออกกล่าว”

จากการรวบรวมความหมายของคำดังกล่าว ผู้วิจัยขอสรุปคำว่า การผิดนัดชำระหนี้ (Loan Default) หมายถึง การที่ลูกหนี้ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้คืนทั้งเงินต้นหรือดอกเบี้ยได้ตามกำหนดเวลาในสัญญาที่ตกลงกันไว้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ หรือ เมื่อเจ้าหนี้ได้ทวงถาม หรือเรียกให้ชำระหนี้แล้ว

2.5.2 หลักเกณฑ์การผิดนัดชำระหนี้

ผู้วิจัยได้พิจารณาเฉพาะในประเทศไทย ตามบัญญัติของ มาตรา 204 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 ข้างต้น สามารถสรุปเป็นหลักเกณฑ์เพื่อพิจารณาว่าลูกหนี้รายนั้น ได้ผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ ซึ่งลูกหนี้จะต้องเข้าข่ายทั้ง 2 หลักเกณฑ์ ดังนี้

2.5.2.1 หนี้ถึงกำหนดต้องชำระ แต่ลูกหนี้ไม่ชำระ ถือว่าผิดนัด แต่หากเจ้าหนี้และลูกหนี้ไม่ถือเอาระยะเวลาชำระหนี้เป็นข้อสำคัญซึ่งถือปฏิบัติตรงกันแล้ว ซึ่งลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ภายในเวลาเท่ากับว่า ลูกหนี้ไม่ผิดนัด

2.5.2.2 เจ้าหนี้เตือนให้ลูกหนี้ทราบถึงเวลาที่กำหนดในการชำระหนี้ และได้แจ้งเตือนให้ชำระหนี้ แต่ลูกหนี้ไม่กระทำตาม ถือว่าลูกหนี้รายนั้นผิดนัด ซึ่งการแจ้งเตือนเป็นได้หลายวิธี เช่น การแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร การแจ้งเตือนด้วยวาจา การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2.5.3 มูลเหตุการผิดนัดชำระหนี้

การอำนวยการเชื่อแก่ลูกหนี้แต่ละครั้ง ผู้ให้สินเชื่อจะปฏิเสธไม่ได้ว่าลูกหนี้รายนั้นไม่มีความเสี่ยงใด ๆ ทว่า เมื่อให้สินเชื่อไปแล้ว นั้นหมายถึง ผู้ให้สินเชื่อยินยอมรับความเสี่ยงนั่นเอง และในกรณีที่ประเด็นที่ทำให้ลูกหนี้รายนั้นมีความเสี่ยงได้เกิดขึ้นแล้ว เช่น กิจการของลูกหนี้จำหน่ายสินค้าประเภทที่เป็นที่ต้องการของตลาดเพียงแค่ระยะเวลาสั้น ๆ และลูกหนี้ไม่สามารถพัฒนาสินค้าให้ทันตามกระแส

ของตลาด จึงทำให้สินค้าเข้าสู่ช่วงถดถอย ทำให้ขายไม่ได้ ลูกหนี้จึงไม่มีรายได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือลูกหนี้ตัดสินใจลงทุนเปิดร้านกาแฟในย่านที่มีการแข่งขันสูง ภายหลัง กิจการไม่สามารถสู้กับคู่แข่งได้ จึงต้องล้มเลิกไป ทำให้เงินที่กู้มาสูญเปล่า เป็นต้น จากเหตุการณ์ข้างต้น ผู้ศึกษาวิจัยนี้จะเห็นว่า ลูกหนี้แต่ละรายมีประเด็นความเสี่ยงที่ไม่เหมือนกัน ฉะนั้น ผู้ให้สินเชื่อจึงจำเป็นต้องเข้าใจสาเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เพื่อจะได้ใช้กระบวนการติดตามหนี้ให้เหมาะสมและตรงจุด รวมถึง ยังมีส่วนช่วยเหลือลูกหนี้ไปในตัวด้วย ซึ่งสามารถสรุปมูลเหตุการผิคนัดชำระหนี้ได้เป็น 3 ปัจจัย ดังนี้ (วิกิรานต์ พิษพันธ์ไพศาล, 2548)

2.5.3.1 ปัจจัยที่ที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ส่งผลกระทบต่อการผิคนัดชำระหนี้ ได้แก่

- 1) ลูกหนี้มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้เอง กล่าวคือ เมื่อถึงกำหนดชำระ ลูกหนี้เจตนาที่จะบิดพลิ้วไม่ชำระหนี้ โดยการแสดงออกอย่างชัดเจน เช่น นำเงินไปชำระหนี้ให้สถาบันอื่นแทน ส่งผลให้ไม่มีเงินมาชำระหนี้คืนเรา เป็นต้น วิธีแก้ไขคือ ผู้ให้สินเชื่อต้องชี้แจงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อตัวลูกหนี้เอง เช่น ประวัติด้านความน่าเชื่อถือเริ่มไม่ดี อาจถึงขั้นอยู่ในรายชื่อบุคคลกลุ่มเสี่ยงได้ เป็นต้น หากในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมืออีก ผู้ให้สินเชื่อต้องมีกระบวนการติดตามหนี้ขั้นเด็ดขาด แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างกันอาจไม่เหมือนเดิมอีกต่อไปก็ตาม
- 2) เจ้าของกิจการได้ทุจริตหรือฉ้อโกง
- 3) มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารกิจการ ส่งผลต่อการดำเนินงาน เช่น ผู้บริหารคนใหม่ เปลี่ยนผู้จัดหาวัตถุดิบ (Supplier) ทำให้การผลิตหยุดชะงัก เป็นต้น
- 4) ลูกหนี้นำสินเชื่อไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น นำเงินกู้ที่ได้ไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น
- 5) ลูกหนี้เปลี่ยนที่ตั้งสถานประกอบการ หรือ ถูกยกเลิกสัญญาจากคู่ค้า หรือ เปลี่ยนสินค้าที่ขาย
- 6) มีพฤติกรรมใช้จ่ายเกินตัว ทำให้มีหนี้สินหลายแห่ง จนไม่สามารถชำระหนี้ได้
- 7) ประกอบธุรกิจเกินกำลังของตนเอง
- 8) ผู้บริหารป่วยด้วยโรคร้ายแรง จนอาจถึงแก่กรรม หรือ ทูพลภาพ หรือ มีปัญหาส่วนตัว เช่น ครอบครัวหย่าร้าง เป็นต้น
- 9) ลูกหนี้ถูกฟ้องร้องคดีและโดนยึดทรัพย์ขายทอดตลาด

นอกจากนั้น คารณี พุทธิวิบูลย์ (2553) ได้กล่าวเสริมไว้อีก 5 ข้อ ดังนี้

1) ลูกหนี้ขาดความตั้งใจที่จะชำระหนี้ ไม่ว่าจะเป็นอุปนิสัยหรือเจตนาก็ตาม เช่น เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ ลูกหนี้จะพยายามถ่วงเวลาในการชำระหนี้ออกไปให้นานที่สุด หรือ หากไม่ทวงถาม ก็ไม่ชำระหนี้ เป็นต้น ลูกหนี้ประเภทนี้ ผู้ให้สินเชื่อต้องเข้มงวดและมีกระบวนการติดตามหนี้อย่างใกล้ชิด

2) ลูกหนี้ไม่เข้าใจเงื่อนไขการชำระหนี้ เช่น วันเวลาที่ครบกำหนดต้องชำระหนี้ในแต่ละงวด เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นหน้าที่ของผู้ให้สินเชื่อที่ต้องชี้แจงให้ลูกหนี้ทราบตั้งแต่ต้น หรืออาจมีการแจ้งลูกหนี้ทุกครั้งก่อนจะถึงวันครบถ้วนหน้า 10 วัน

3) ลูกหนี้ไม่ชำระเพราะคิดว่ายอดที่ต้องชำระมีจำนวนไม่มาก จึงรอรอบยอดเพื่อจะได้ชำระพร้อมกันทีเดียว

4) ลูกหนี้หลงลืมวันกำหนดชำระหนี้ เนื่องจาก เป็นที่วิწყของลูกหนี้เองที่ไม่ได้จดบันทึกไว้

5) ลูกหนี้มีเงินชำระไม่เพียงพอ แต่แสดงความตั้งใจที่จะชำระหนี้แก่ผู้ให้สินเชื่อได้รับทราบ ลักษณะนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี เนื่องจากผู้ให้สินเชื่อจะได้เข้าใจปัญหาของลูกหนี้ และอาจพิจารณาเพื่อผ่อนผันการชำระหนี้ได้อย่างมีเหตุมีผล

2.5.3.2 ปัจจัยภายในของผู้ให้สินเชื่อ กล่าวคือ ผู้ให้สินเชื่อมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมภายในต่าง ๆ และหมายรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่ออย่างไม่มีคุณภาพ ได้แก่

- 1) การอำนวยการสินเชื่อของผู้ให้สินเชื่อไม่ได้ผ่านหน่วยกลั่นกรองที่มีคุณภาพ
- 2) ระบบการติดตามและกระบวนการควบคุมหนี้
- 3) ออกนโยบายเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย
- 4) หลักทรัพย์เอาประกันไม่เหมาะสม เช่น ที่ดินตาบอด ราคาประเมินสูงเกินไป เป็นต้น

2.5.3.3 ปัจจัยภายนอก กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่ทั้งลูกหนี้และผู้ให้สินเชื่อไม่สามารถควบคุมได้ และหากมีการเปลี่ยนแปลง อาจส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ของลูกหนี้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม หากเป็นเช่นนี้ ผู้ให้สินเชื่อควรพิจารณาอนุโลมการชำระหนี้เป็นราย ๆ ไปได้จะดีกว่า ซึ่งปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อสินเชื่อ ได้แก่

1) นโยบายรัฐบาล กล่าวคือ รัฐบาลจะมีนโยบายที่ช่วยเหลือ สนับสนุนและจัดวางสำหรับภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการจึงต้องดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขต นโยบาย และกฎหมายของรัฐบาล เช่น นโยบาย ควบคุมราคาน้ำตาลไม่ให้สูงเกินไป ทำให้กิจการไม่สามารถทำกำไรได้เท่าที่ควร หรือ การเก็บภาษีอากรที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อต้นทุนของกิจการโดยตรง เป็นต้น

2) ภาวะเศรษฐกิจ กล่าวคือ โดยทั่วไป ธุรกิจทุกประเภท ผู้ประกอบการสามารถทำกำไรได้ดี ในภาวะเศรษฐกิจที่ดี เพราะผู้บริโภคมีกำลังใช้จ่ายใช้สอย กิจการจึงทำกำไรเพิ่มขึ้นในช่วงนี้ และสามารถชำระหนี้ได้เป็นปกติ ตรงกันข้าม หากเศรษฐกิจถดถอย ผู้บริโภคย่อมมีรายได้อลดลง กิจการจึงสูญเสีรายได้ไป อาจส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ตัวเอง

3) ภัยธรรมชาติ หรือสถานการณ์ที่ไม่คาดฝัน เช่น อุทกภัยน้ำท่วม ไฟไหม้ อุบัติเหตุ แผ่นดินไหว การชุมนุมประท้วง เป็นต้น หากเหตุการณ์เหล่านี้เกิดใกล้กับสถานประกอบการ หรือมีผลกระทบต่อกิจการดำเนินธุรกิจ ย่อมทำให้กิจการทำกำไรได้น้อยลง เนื่องจากอาจจะไม่สามารถผลิตสินค้า หรือจำหน่ายสินค้าได้เลย

4) ค่านิยมและเทคโนโลยี จะส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจด้านเครื่องใช้ไฟฟ้าและแฟชั่น เนื่องจากปัจจัยทั้งสองนี้มีผลโดยตรงต่อนโยบายการผลิตและการใช้สินค้าของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก

2.6 แนวคิดและแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของธุรกิจ

2.6.1 แบบจำลองด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวแปรเดียว (Univariable Analysis Model)

เป็นแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวของธุรกิจทฤษฎีแรก ริเริ่มโดย Beaver (1966) ได้ทำการศึกษาและค้นหาอัตราส่วนทางการเงิน เพื่อใช้คาดคะเนสถานะล้มละลายของกิจการในอนาคต กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทที่ประสบปัญหาภาวะล้มละลาย และบริษัทที่ผลประกอบการมั่นคงและแข็งแรง จำนวนกลุ่มละ 79 บริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2497 – 2507 และจำแนกประเภทธุรกิจเป็น 38 ประเภท รวมถึงมูลค่าสินทรัพย์เฉลี่ย 6 เหรียญสหรัฐ ทดสอบด้วยวิธีวิเคราะห์ทางสถิติแบบตัวแปรเดียว (Univariable Analysis) เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินระหว่างกลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่จำแนกความแตกต่างของทั้ง 2 กลุ่มออกจากกันที่ดีที่สุด ประกอบด้วย 6 อัตราส่วนดังนี้

- 1) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (Cash Flow to Total Debt Ratio)
- 2) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net Income to Total Assets)
- 3) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Liabilities to Total Assets Ratio)
- 4) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working capital to total assets)
- 5) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์หมุนเวียน (Working Capital to Total Assets Ratio)
- 6) อัตราส่วนการหมุนเวียน (Turnover Ratio)

และ Beaver ยังค้นพบต่ออีกว่า อัตราส่วนดังกล่าวสามารถใช้พยากรณ์ภาวะความล้มเหลวของธุรกิจได้สูงสุด 5 ปี ก่อนการล้มละลาย และดีที่สุดในช่วงเวลา 1 ปีก่อนจะเกิดความล้มเหลวทางการเงิน นอกจากนี้ Beaver ได้กล่าวเสริมอีกว่า อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (Cash Flow to Total Debt Ratio) เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้พยากรณ์ได้แม่นยำที่สุด

ภายหลัง ในปี ค.ศ. 1968 Altman (1968) ได้ต่อยอดจากแบบจำลองของ Beaver จนได้แบบจำลองรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและนำไปใช้วิเคราะห์กันอย่างกว้างขวาง มีใจความสำคัญอยู่ในหัวข้อถัดไป

2.6.2 แบบจำลองด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Multiple Discriminant Analysis: MDA)

วิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Multiple Discriminant Analysis: MDA) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับตัวแปรอิสระหลายตัวที่อยู่ในรูปตัวเลขหรืออัตราส่วน โดยใช้การทำนายตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรกลุ่ม หรือตัวแปรจัดประเภท (Categorical Variable) อาจเป็นตัวแปรจัดประเภทแบบ 2 กลุ่มหรือมากกว่าก็ได้ นอกจากนี้การวิเคราะห์จำแนกประเภทยังสามารถพยากรณ์การเข้าสู่กลุ่มของข้อมูลใหม่ด้วย

ผู้ที่คิดค้นแบบจำลองด้วยวิธีนี้คือ Edward I. Altman มีหลักการคือ นำข้อมูลทางการเงินก่อนที่จะเกิดภาวะล้มละลายเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เพื่อหาว่าธุรกิจนั้นจะล้มละลายหรือไม่เรียกตัวแปรตาม (Dependent Variables) สร้างเป็นแบบจำลองที่มีชื่อว่า Z-Score ดังนี้

$$Z = 1.2X_1 + 1.4X_2 + 3.3X_3 + 0.6X_4 + 1.0X_5$$

- เมื่อ Z = ดัชนีวัดความล้มเหลวทางการเงิน
- X_1 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม
- X_2 = อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม
- X_3 = อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม
- X_4 = อัตราส่วนมูลค่าตามตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีของหนี้สินรวม
- X_5 = อัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์รวม

จากสมการข้างต้น ขยายความตามตัวแปรแต่ละตัวได้ดังนี้

ตัวแปรตัวแรก (X_1) คือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม สะท้อนถึงสภาพคล่องของกิจการ

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม = (สินทรัพย์หมุนเวียน-หนี้สินหมุนเวียน)/สินทรัพย์รวม

ตัวแปรสอง (X_2) คือ อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม บอกให้รู้ว่ากิจการมีกำไร และนำไปสร้างประโยชน์กลับให้กิจการได้ดีหรือไม่ หรือความสามารถในการทำกำไรของกิจการ

ตัวแปรสาม (X_3) คือ อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม กล่าวถึง คุณภาพของกำไรที่สะท้อนว่าเงินนั้นให้ผลตอบแทนกิจการเป็นไปด้วยความคุ้มค่า

ตัวแปรสี่ (X_4) คือ อัตราส่วนมูลค่าตามตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีของหนี้สินรวม หมายถึงมูลค่าของกิจการในขณะนั้น

และตัวแปรสุดท้าย (X_5) คือ อัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์รวม หมายถึง ศักยภาพในการหารายได้ของกิจการ

นำผลคะแนนที่ได้จากการคำนวณในสมการข้างต้นเทียบกับเกณฑ์คะแนนตามค่ามาตรฐาน Z-Score ของ Altman สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.12 เกณฑ์คะแนนตามค่ามาตรฐาน Z-Score

ค่ามาตรฐาน	ไม่ล้มละลาย (Non-Bankrupt)	Gray Area	ล้มละลาย (Bankrupt)
Z-Score	มากกว่า 3.00	ระหว่าง 1.81 ถึง 2.99	น้อยกว่า 1.81

ที่มา: Altman, 1968, pp. 589-609

จากตารางที่ 2.12 สรุปได้ว่า

น้อยกว่า 1.81 คะแนน หมายถึง ธุรกิจจะล้มละลายใน 1 ปี หรือ 2 ข้างหน้า ซึ่งโอกาสชำระหนี้คืนเป็นไปได้ยาก

1.81 ถึง 2.99 คะแนน หมายถึง การประสบปัญหาทางการเงินของธุรกิจไม่สามารถระบุได้ชัดเจน ต้องระมัดระวังให้ดี แต่มีโอกาสในการชำระหนี้คืน หรือเรียกว่า Gray Area

มากกว่า 3.00 ขึ้นไป คะแนน หมายถึง ธุรกิจจะไม่ล้มละลายในอีก 1 ปี หรือ 2 ปีข้างหน้า มีศักยภาพในการชำระหนี้ค่อนข้างดี

ทั้งนี้ Altman ได้เรียงลำดับความสำคัญของอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 5 อัตราส่วนจากแม่นยำที่สุดไปน้อยที่สุด เรียงดังนี้ X_3 , X_5 , X_4 , X_2 และ X_1

นอกจากนี้ Altman (1977) ยังสร้างแบบจำลองชื่อว่า Zeta-Score สำหรับพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของธุรกิจภาค SMEs โดยเฉพาะ ประกอบด้วยอัตราส่วนทางการเงินรวม 7 อัตราส่วน ได้แก่

X_1 = ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets)

X_2 = ความเสถียรภาพของกำไร (Stability of Earning)

X_3 = ภาระหนี้ (Debt Service)

X_4 = อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

X_5 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)

X_6 = อัตราส่วนมูลค่าหุ้นสามัญต่อส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด (Common Equity to Total Capital Ratio)

X_7 = สินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการ (Size)

ขยายความตามตัวแปรแต่ละตัวที่แตกต่างจาก แบบจำลอง Z-Score นั่นคือ ยกเว้น ตัวแปรสี่ (X_4) ดังนี้

ตัวแปรแรก (X_1) คือ ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สามารถหาได้จาก กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีหารด้วยมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด

ผลลัพธ์ที่ได้สามารถพิสูจน์ได้ว่า สินทรัพย์ที่กิจการลงทุนด้วยเงินทุนไปนั้น มีประสิทธิภาพในการให้ผลตอบแทนมากน้อยแค่ไหน

ตัวแปรสอง (X_2) คือ ความเสถียรภาพของกำไร พิจารณาจากแนวโน้มของกำไรสุทธิย้อนหลัง 5-10 ปี

ตัวแปรสาม (X_3) คือ ภาระหนี้ นำข้อมูลในงบการเงินของกิจการ มาคำนวณเพื่อหาอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยจากสูตร กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีหารด้วยดอกเบี้ยจ่ายทั้งหมด ซึ่งรวมถึงหนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อด้วย

ตัวแปรห้า (X_5) คือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน มีสูตรคือ สินทรัพย์หมุนเวียนหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน

ตัวแปรนี้ถูกนำมาใช้เพื่อดูว่า กิจการมีสภาพคล่องหรือไม่ กล่าวคือ หากคำนวณได้มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า กิจการมีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้มากกว่าหนี้สินที่ต้องชำระ

ตัวแปรหก (X_6) คือ อัตราส่วนมูลค่าหุ้นสามัญต่อส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด มีเงื่อนไขในการคำนวณดังนี้

มูลค่าหุ้นสามัญต้องเป็นค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปีของมูลค่าตามตลาดของหุ้นสามัญ ไม่ใช่มูลค่าตามบัญชี

ส่วนของผู้ถือหุ้น หากในงบแสดงฐานะการเงินมีรายการต่อไปนี้ ผู้คำนวณต้องนำมารวมด้วย ได้แก่ หุ้นบุริมสิทธิ หนี้มูลค่าการชำระบัญชี หนี้สินระยะยาว และสัญญาเช่าซื้อต่าง ๆ

ตัวแปรนี้มีความหมายว่า กิจกรรมมีโครงสร้างเงินทุนอย่างไร ได้ใช้ทุนให้เกิดประโยชน์หรือไม่

และตัวแปรสุดท้าย (X_4) คือ สินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการ (Size) แสดงอยู่ในรายการของงบแสดงฐานะการเงิน เป็นการชี้ให้เห็นถึงความมั่นคงของกิจการนั่นเอง

สำหรับธุรกิจภาค SMEs ซึ่งเป็นกลุ่มที่เหมาะสมสำหรับแบบจำลองข้างต้น พบว่า ในระยะเวลา 1 ปีก่อนเกิดความล้มเหลวทางการเงิน แบบจำลองนี้สามารถพยากรณ์ได้อย่างแม่นยำถึงร้อยละ 96.2 และในระยะเวลา 5 ปีก่อนเกิดความล้มเหลวทางการเงิน ไม่คลาดเคลื่อนร้อยละ 70

ต่อมา เมื่อมีการนำแบบจำลอง Z-Score ไปใช้กันมากขึ้น เริ่มพบความคลาดเคลื่อน เนื่องจากระบบการบันทึกบัญชีของประเทศเกิดใหม่ (Emerging Market) Altman (1995) จึงเปลี่ยนแบบจำลองเป็น EM-Score (Emerging Market Score) เหมาะสำหรับกลุ่มประเทศเปิดใหม่ไปจนถึงประเทศที่กำลังพัฒนามีสมการดังนี้

$$Z = 6.56X_1 + 3.26X_2 + 6.72X_3 + 1.05X_4$$

เมื่อ Z = ดัชนีวัดความล้มเหลวทางการเงิน

X_1 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

X_2 = อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

X_3 = อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม

X_4 = อัตราส่วนมูลค่าตามตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีของหนี้สินรวม

เนื่องจาก ตัวแปรทั้งหมดข้างต้น พบว่า เหมือนกับแบบจำลอง Z-Score ดังนั้น ผู้วิจัยขอข้ามการอธิบายความหมายและความสำคัญในแต่ละตัวแปรของแบบจำลอง EM-Score นี้

หลักการประมวลผลใช้วิธีคำนวณเดียวกันกับแบบจำลอง Z-Score กล่าวคือ เมื่อคำนวณเสร็จแล้ว นำคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์คะแนนตามค่ามาตรฐาน EM-Score ดังนี้

ตารางที่ 2.13 เกณฑ์คะแนนตามค่ามาตรฐาน EM-Score

ค่ามาตรฐาน	ไม่ล้มละลาย (Non-Bankrupt)	Gray Area	ล้มละลาย (Bankrupt)
EM-Score	มากกว่า 2.6	ระหว่าง 1.11 ถึง 2.6	น้อยกว่า 1.1

ที่มา: Altman, 1995

จากตารางที่ 2.13 สรุปได้ว่า

น้อยกว่า 1.1 คะแนน หมายถึง ธุรกิจจะล้มละลายใน 1 ปี หรือ 2 ข้างหน้า ซึ่งโอกาสชำระหนี้คืนเป็นไปได้ยาก

1.1 – 2.6 คะแนน หมายถึง การประสบปัญหาทางการเงินของธุรกิจไม่สามารถระบุได้ชัดเจน ต้องระมัดระวังให้ดี แต่มีโอกาสในการชำระหนี้คืน

มากกว่า 2.6 คะแนน หมายถึง ธุรกิจจะไม่ล้มละลายในอีก 1 ปี หรือ 2 ปีข้างหน้า มีศักยภาพในการชำระหนี้ค่อนข้างดี

2.6.3 แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model)

แบบจำลองโลจิสต์ คือ วิธีการวิเคราะห์ถดถอยประเภทหนึ่ง que เรียกว่า Logit Regression กล่าวคือ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ 2 ทางเลือก (Binary Response) เช่น ไม่เกิดเหตุการณ์หรือเกิดเหตุการณ์ เป็นต้น ซึ่งค่าประมาณของตัวแปรตามจากแบบจำลองจะเป็นค่าความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ โดยมีค่า 0 กับ 1 ทั้งนี้ การประมาณแบบจำลอง จะใช้วิธีความน่าจะเป็นสูงสุด แทนวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS)

แบบจำลองโลจิสต์ที่นำมาใช้พยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของธุรกิจ เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ.2523 ผู้คิดค้นคือ Ohlson (1980, pp. 109-131) มีลักษณะคล้ายกับวิธี MDAs ข้างต้น นั่นคือ ใช้ตัวแปรอิสระมาถ่วงน้ำหนักเพื่อคำนวณมาเป็นค่า Z-Score แต่แตกต่างกันตรงที่แบบจำลองโลจิสต์จะได้ค่า Z-Score ในรูปของค่าความน่าจะเป็น โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธุรกิจที่จะล้มละลาย 105 แห่ง และอีก 2,058 แห่งไม่ล้มละลาย

แบบจำลองโลจิสติกของ Ohlson สามารถคาดการณ์การภาวะความล้มเหลวทางการเงินของกิจการ
ได้ล่วงหน้า 1 ปี ดังสมการ คือ

$$Z = 1.32 - 0.407X_1 + 6.03X_2 - 1.43X_3 + 0.0757X_4 - 2.37X_5 - 1.83X_6 + 0.285X_7 - 1.72X_8 - 0.521X_9$$

เมื่อ Z = ดัชนีวัดความล้มเหลวทางการเงิน

X_1 = Log ของอัตราส่วนสินทรัพย์รวมต่อดัชนีการลอยตัวของราคา (GNP)

[Natural Log of (Total Assets/GNP Price-level index)]

X_2 = อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Liabilities/Total Assets)

X_3 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working Capital/Total Assets)

X_4 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Liabilities/Current Assets)

X_5 = อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net Income/Total Assets)

X_6 = อัตราส่วนเงินทุนจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (Funds Provided by
Operation/Total Liabilities)

X_7 = แทนค่า 1 ถ้ากำไรสุทธิ 2 ปีล่าสุดติดลบ นอกนั้นแทนค่าตัวแปรด้วย 0

X_8 = แทนค่า 1 ถ้าหนี้สินรวมมากกว่าสินทรัพย์รวม นอกนั้นแทนค่าตัวแปรด้วย 0

X_9 = ค่าอัตราส่วนของกำไรสุทธิเวลาปัจจุบันหักกำไรสุทธิย้อนหลัง 1 ปีต่อค่าสัมบูรณ์
ของกำไรสุทธิเวลาปัจจุบันบวกค่าสัมบูรณ์ของกำไรสุทธิย้อนหลัง 1 ปี

เมื่อคำนวณด้วยสมการข้างต้น ถ้าผลคะแนนที่ได้มากกว่า 3.8 คะแนน หมายถึง ธุรกิจมีแนวโน้ม
ล้มละลาย

Ohlson ได้ข้อสรุปแบบจำลองของตนว่ามีความพยากรณ์ถูกต้องถึงร้อยละ 87.6 และจำแนกกลุ่ม
ตัวอย่างในลักษณะล้มละลายกับไม่ล้มละลายได้ถูกต้องร้อยละ 82.6 ทั้งนี้ ความถูกต้องในการพยากรณ์
ดังกล่าว พบว่า ในระยะเวลาก่อนเกิดความล้มเหลวทางการเงิน 1 ปี จะมีความถูกต้องที่สุด และจะลดลง
เมื่อใช้พยากรณ์ในระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี

2.6.4 แบบจำลองโพรบิท (Probit Model)

แบบจำลองโพรบิท (Probit Model) คือ การพิจารณาตัวแปรตาม ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ 2 ทางเลือก (Binary Response) หรืออีกความหมายหนึ่งคือ เป็นข้อมูลที่มีลักษณะไม่ต่อเนื่องกัน คล้ายคลึงกับแบบจำลองโลจิต

ในปี ค.ศ. 1983 มีผู้คิดค้นแบบจำลองด้วยวิธีที่วานี้ คนแรกคือ Zmijewski (1984) โดยเลือกอัตราส่วนทางการเงินรวม 3 อัตราส่วน ประกอบด้วย (1) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net income/ Total assets) (2) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total liabilities/ Total assets) และ (3) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)

ความหมายของตัวแปรแต่ละตัว เป็นดังนี้

อัตราส่วนที่หนึ่ง คือ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม คล้ายกับ ตัวแปรแรก (X_1) ของแบบจำลอง Zeta-Score แต่แตกต่างกันตรงที่ตัวแปรนี้จะใช้กำไรสุทธิแทน มีความหมายว่า หากค่าที่ได้สูง แสดงว่ากิจการใช้เงินลงทุนถูกวิธี สะท้อนถึงผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่

อัตราส่วนที่สอง คือ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ใช้ตัวเลขในงบแสดงฐานะการเงินเพื่อแทนค่าตามอัตราส่วน อัตราส่วนนี้ ให้ความหมายในสองแง่คือ ในมุมมองของผู้ให้สินเชื่อ หรือเจ้าหนี้ ค่าที่ได้ยิ่งต่ำยิ่งดี เพราะความเสี่ยงของกิจการจะน้อยตาม ในขณะที่ในมุมมองของผู้ประกอบการ กลับมองว่ายิ่งสูงยิ่งดี เนื่องจาก กำไรต่อหุ้นจะสูงตาม และไม่ต้องการเสียสิทธิในการควบคุมกิจการ เพราะถ้าหากเพิ่มทุนโดยออกหุ้นสามัญ อาจทำให้สัดส่วนการบริหารเปลี่ยนไปได้

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยขอยกเว้นที่จะกล่าวถึงอัตราส่วนที่สาม เนื่องจากซ้ำกับตัวแปรของแบบจำลอง Z-Score

ใน 1 ปีให้หลัง Zmijewski ได้พัฒนาแบบจำลองของตน โดยการเปลี่ยนแปลงการค่าถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Original) แต่ใช้อัตราส่วนทางการเงินเดิม เป็นตัวแปรอิสระ และมีตัวแปรตามเป็น

กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่อยู่ในภาวะล้มละลายจำนวน 40 บริษัท และบริษัทที่สถานะปกติจำนวน 800 บริษัท ผ่านการวิเคราะห์ด้วยวิธีสหสัมพันธ์ (Correlation) มีแบบจำลองดังนี้

$$X = 1.8138^{\wedge}(-4.803 - 3.599X_1 + 5.406X_2 - 0.100 X_3)$$

เมื่อ X_1 = อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net income/ Total assets)

X_2 = อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total liabilities/ Total assets)

X_3 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current assets/ Current liabilities)

\wedge = Probit Adjustment เป็นการคำนวณค่าทางสถิติตามสูตร ดังนี้

$$F(\eta) = \exp(\eta) / [1 + \exp(\eta)]^2$$

ผลได้จากการคำนวณนำมาแทนค่าในสูตรนี้

$$\text{Probability}_{\text{Bankruptcy}} = 1 / (1 + \exp(-X))$$

ประมวลผลจากสูตรข้างต้น และนำค่าที่ได้จากการคำนวณมาเปรียบเทียบเพื่อแปลความหมาย ดังนี้

มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 คะแนน หมายถึง ธุรกิจล้มละลาย

น้อยกว่า 0.5 คะแนน หมายถึง ธุรกิจไม่ล้มละลาย

แบบจำลองของ Zmijewsk พบว่า สามารถทำนายเหตุการณ์การล้มเหลวทางการเงินของธุรกิจได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 98

จากข้อมูลในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละแบบจำลอง เพื่อนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ต่อไป ดังตารางที่ 2.14

ตารางที่ 2.14 สรุปแบบจำลองการพยากรณ์ความเสี่ยงเหลวทางการเงินของธุรกิจ

รายการ	นักวิจัย	Beaver	Altman	Ohlson	Zmijewski
1. ปีที่คิดค้น	1966	1968	1980	1980	1983
2. วิธีวิเคราะห์ทางสถิติ	วิธีการวิเคราะห์ตัวแปรเดียว	วิธีการวิเคราะห์ห้ำจำแนกประเภท	วิธีการวิเคราะห์ที่ถดถอยแบบโลจิต	วิธีการวิเคราะห์ที่ถดถอยแบบโลจิต	วิธีการวิเคราะห์ที่ถดถอยแบบโพรบิต
3. ชื่อแบบจำลอง	Beaver's Model	Z-Score	Ohlson's Logit Model	Ohlson's Logit Model	Zmijewski's Probit Model
4. อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้	1) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม 2) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม 3) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม 4) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม 5) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อต่อสินทรัพย์หมุนเวียน 6) อัตราส่วนการหมุนเวียนหนี้สินรวม	1) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม 2) อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม 3) อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม 4) อัตราส่วนมูลค่าตามตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีของหุ้นสินรวม 5) อัตราส่วนรายได้ต่อต่อสินทรัพย์หมุนเวียน	1) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อต้นทุนรวม 2) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม 3) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม 4) อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อสินทรัพย์หมุนเวียน 5) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม	1) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม 2) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม 3) อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน 4) อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อสินทรัพย์หมุนเวียน 5) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม	1) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม 2) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม 3) อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน

ตารางที่ 2.14 สรุปแบบจำลองการพยากรณ์ความเสี่ยงหลากหลายทางการเงินของธุรกิจ (ต่อ)

นักวิจัย	Beaver	Altman	Ohlson	Zmijewski
รายการ				
4. อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้			<p>6) อัตราส่วนเงินทุนจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม</p> <p>7) อัตราส่วนของกำไรสุทธิเวลาปัจจุบันหักกำไรสุทธิย้อนหลัง 1 ปีต่อค่าสัมบูรณ์ของกำไรสุทธิเวลาปัจจุบันบวกค่าสัมบูรณ์ของกำไรสุทธิย้อนหลัง 1 ปี</p>	

1. ปีที่คิดค้น

1977

2. วิธีวิเคราะห์ทางสถิติ

วิธีการวิเคราะห์จำแนก

ประเภท

3. ชื่อแบบจำลอง

Zeta-Score

4. อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้

1) ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

(Return on Assets)

2) ความเสถียรภาพของกำไร

(Stability of Earning)

ตารางที่ 2.14 สรุปแบบจำลองการพยากรณ์ความเสี่ยงล้มเหลวทางการเงินของธุรกิจ (ต่อ)

นักวิจัย	Beaver	Altman	Ohlson	Zmijewski
รายการ				
4. อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ (ต่อ)		3) ภาระหนี้ (Debt Service) 4) อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม 5) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) 6) อัตราส่วนมูลค่าหุ้นสามัญต่อส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด (Common Equity to Total Capital Ratio) 7) สินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการ (Size)		
1. ปีที่คิดค้น		1995		
2. วิธีวิเคราะห์ทางสถิติ		วิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท		
3. ชื่อแบบจำลอง		EM-Score		

ตารางที่ 2.14 สรุปแบบจำลองการพยากรณ์ความเสี่ยงในตลาดทางการเงินของธุรกิจ (ต่อ)

รายการ	นักวิจัย	Beaver	Altman	Ohlson	Zmijewski
4. อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้					

1) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

2) อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

3) อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม

4) อัตราส่วนมูลค่าตามตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีของหนี้สินรวม

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

จารุณี บุญบานเย็น (2547) ได้ทำวิจัยเรื่อง แบบจำลองวัดความเป็นไปได้ในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในประเทศไทย โดยสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติวัดความเป็นไปได้ของ บริษัทในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณด้วยแบบจำลองโลจิต (Logit Model) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ การสุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 บริษัท จากจำนวนบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยที่มีรายได้สูงสุดอันดับ 1 ถึง 1,000 ของปี พ.ศ. 2542 และต้องมีข้อมูลงบการเงินที่ครบถ้วนในช่วงปี พ.ศ. 2540 ถึงปี พ.ศ. 2541 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ได้เป็น 450 บริษัท

ผู้วิจัยสรุปผลในเชิงพรรณนาว่า ปัจจัยภายในคือ สถาบันการเงินและลูกหนี้เอง ไม่มี ความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ กล่าวคือ สถาบันการเงินไม่มีการวิเคราะห์สินเชื่อที่จริงจัง เช่น ละเอียดการตรวจสอบความถูกต้องของโครงการลงทุนของลูกหนี้ เป็นต้น ประกอบกับ ไม่มีกระบวนการ ติดตามลูกหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ และในส่วนของลูกหนี้ มีการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งไม่ ก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าให้กิจการ และปัจจัยภายนอกคือ รัฐบาลมีนโยบายเสรีทางการเงิน แต่ยังคง นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในประเทศ มาก ส่งผลต่อปริมาณเงินตราต่างประเทศไหลเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อลงทุนพุ่งสูงขึ้น จนกระทั่ง เมื่อ เศรษฐกิจฟองสบู่แตก ลูกหนี้จึงไม่สามารถชำระหนี้ได้ ทำให้ NPLs เพิ่มขึ้น

ในส่วนของผลลัพธ์เชิงปริมาณ พบว่า ในปี พ.ศ. 2540 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่เป็นตัวแปรวัดความ น่าจะเป็นในการเป็นหนี้ NPLs อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแบบจำลองข้างต้น มีความถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 97.33 และปี พ.ศ. 2541 เป็นอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวร และอัตรา ผลตอบแทนขั้นต้น แบบจำลองมีไม่คลาดเคลื่อนร้อยละ 83.73

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้กล่าวเสริมว่า มีบริษัท 3 รายที่รายงานข้อมูลงบการเงินว่าบริษัทเป็นหนี้ NPLs ซึ่งขัดแย้งกับการประมาณค่า เนื่องจาก บริษัทเหล่านี้เป็นหนี้ดี

บรรลุ คลองผล (2547) ดำเนินวิจัยในหัวข้อ ปัจจัยที่กำหนดความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระ หนี้ กรณีศึกษากลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ธุรกิจวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง และกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดย

วิเคราะห์จากข้อมูลงบการเงิน ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนประจำปีที่ได้นำเสนอให้กับคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) โดยมีเป้าหมายคือ เพื่อสรุปผลและหาต้นเหตุว่าอัตราส่วนทางการเงินใด ส่งผลต่อโอกาสในการผิคนัดชำระหนี้ของกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลจาก 2 ช่วงคือ (1) ช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ เป็นปี พ.ศ. 2541 และ (2) ช่วงที่เศรษฐกิจฟื้นตัว เป็นปี พ.ศ. 2545 ด้วยการใช่แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) มาวิเคราะห์ด้วยวิธีความถดถอยโลจิสต์ (Logit Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นเชิงคุณภาพ ที่สะท้อนถึงโอกาสในการผิคนัดชำระหนี้ และมีตัวแปรต้น 4 ตัวแปร คือ

- 1) อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน
- 2) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม
- 3) อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษี (EBIT) ต่อดอกเบี้ยจ่าย
- 4) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย

ผลการวิจัยชิ้นนี้ พบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการผิคนัดชำระหนี้ของกลุ่มธุรกิจวัสดุก่อสร้างและตกแต่งสูงสุดคือ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย รองลงมาคือ อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 นี้ในปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2545 มีผลเหมือนกัน แต่ปี พ.ศ.2541 อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีต่อดอกเบี้ยจ่าย มีความสำคัญมากกว่าอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ตรงข้ามกับปี พ.ศ. 2545 ที่อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีความสำคัญมากกว่า อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีต่อดอกเบี้ยจ่าย และผู้วิจัยยังได้กล่าวเสริมอีกว่า อัตราส่วนทางการเงิน ปี พ.ศ. 2541 สามารถพยากรณ์ได้แม่นยำร้อยละ 93.1 และร้อยละ 96.6 ในปี พ.ศ. 2545 นอกจากนั้น อัตราส่วนทางการเงินเหล่านี้ยังอธิบายความหมายที่มีผลต่อโอกาสในการผิคนัดชำระหนี้ได้ร้อยละ 78.2 และร้อยละ 83.5 ในปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2545 ตามลำดับ

ในส่วนของกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์นั้น อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน มีความสำคัญอันดับแรกในปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2545 นอกจากนั้น อัตราส่วนอื่น ๆ มีความสำคัญแตกต่างกัน ดังนี้ ปี พ.ศ. 2541 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีต่อดอกเบี้ยจ่าย และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทรัพย์สินรวม มีความสำคัญน้อยลงตามลำดับ และปี พ.ศ. 2545 ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทรัพย์สินรวม อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย และอัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีต่อดอกเบี้ยจ่าย มีความสำคัญเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยเช่นเดียวกัน และอัตราส่วนทางการเงินดังกล่าวสามารถคาดการณ์โอกาสในการผิคนัดชำระหนี้ แม่นยำร้อยละ 97.6 เท่ากันทั้งสองปี และยังสามารถอธิบายความหมายที่มีผลต่อโอกาสในการผิคนัดชำระหนี้ได้ร้อยละ 92.4 ในปี พ.ศ. 2541 และร้อยละ 88.7 ในปี พ.ศ. 2545

ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนวิชาการสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2550) นำเสนอผล การศึกษาวิจัยในประเด็น “การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจภาค SMEs กรณีศึกษา ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยหนึ่งในวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อหาสาเหตุที่ธุรกิจภาค SMEs ไม่ชำระหนี้ เงินกู้แก่ธนาคาร ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ประกอบการในภูมิภาค ช่วง ปี พ.ศ. 2550 และสัมภาษณ์ผู้บริหารของธนาคารและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจภาค SMEs และนำมา วิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) ผลลัพธ์ที่ได้คือ ประเภทของธุรกิจ ภาค SMEs ไม่ว่าจะเป็น การผลิต การค้า หรือการบริการ มีสัดส่วนการผิดนัดชำระหนี้ที่ไม่แตกต่างกัน และปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ประกอบด้วย 4 ปัจจัยคือ

- 1) ผู้ประกอบการมีกิจการมากกว่า 1 กิจการ
- 2) วงเงินสินเชื่อมีน้อยเกินไป
- 3) เคยมีประวัติผิดนัดชำระหนี้
- 4) สถานการณ์ของกิจการเกิดติดขัด

ปนัดดา ปิยะศิลป์ (2556) ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ปัจจัยทำนายการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด รายได้ของธนาคาร กรณีศึกษา ธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น” เลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ลูกหนี้สินเชื่อ ของธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น ระยะเวลา 1 ปี ในช่วง 1 มกราคม พ.ศ. 2553 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ด้วยวิธีแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามประเภทของ สินเชื่อ และกระจายสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามประเภทของสินเชื่อ จากนั้น เลือกตัวอย่างในแต่ละชั้น ภูมิด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้ทั้งสิ้น 2,100 ราย ถัดมา นำข้อมูลที่ได้ วิเคราะห์ทางสถิติด้วยการถดถอยโลจิสติกแบบไบนารี (Binary Logistic Regression Analysis) และนำ ปัจจัยที่ได้ทำการแปลผลโดยใช้อัตราส่วนต่อ (Odds Ratio) มีตัวแปรอิสระ 11 ตัวคือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน วงเงินกู้ ระยะเวลาการกู้เงิน ภาระหนี้สินกับสถาบัน การเงินอื่น ประวัติการมีหนี้ค้างชำระ และหลักประกัน ตัวแปรตามคือ การเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้าน เพศ อาชีพ และประวัติการมีหนี้ค้างชำระ มีความสัมพันธ์กับการเกิด หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกจากนั้น ยังมีรายละเอียดที่ว่า อัตรา การเปลี่ยนแปลงของความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจ โดยการพยากรณ์สถานการณ์ที่มีการ ควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ให้คงที่ พบว่า

เพศชายจะมีโอกาสที่จะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มากกว่า เพศหญิง 2.028 เท่า

อาชีพธุรกิจส่วนตัวประเภทค้าขาย มีโอกาสเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากกว่า กลุ่มอาชีพรับ ราชการและรัฐวิสาหกิจ 2.487 เท่า

และลูกหนี้ที่มีประวัติการมีหนี้ค้างชำระ มีโอกาสเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าลูกหนี้ที่ไม่มีประวัติค้างต้นจำนวน 6.779 เท่า

อภิญา อินุพัฒน์ และคณะ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดปทุมธานี โดยมุ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณด้วยสมการถดถอยเชิงซ้อน ข้อมูลที่ศึกษาคือ ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลา ซึ่งเก็บรวบรวมเป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2557 ถึง มีนาคม ปี พ.ศ. 2558 เป็นจำนวนลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ธนาคาร 176 ราย เป็นทั้งบุคคล และนิติบุคคล นำมาสร้างแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ และทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจากแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดคือ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน กับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ รายได้ของผู้กู้ ความถี่ในการติดตามทวงหนี้ การประเมินมูลค่าหลักประกัน และจำนวนงวดที่ผ่อนชำระ มีความสัมพันธ์และมีผลต่อการเกิดหนี้ NPLs ของธนาคารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัย 3 ปัจจัยนี้คือ รายได้ของผู้กู้ ความถี่ในการติดตามทวงหนี้ และการประเมินมูลค่าหลักประกัน จะแปรผันไปในทิศทางเดียวกับการเกิดหนี้ NPLs ของธนาคาร กล่าวคือ หากปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการเกิดหนี้ NPLs ของธนาคารเพิ่มมากขึ้น ตรงข้ามกับ ระยะเวลาในการให้กู้ แปรผกผันกับหนี้ NPLs ของธนาคาร กล่าวคือ หากธนาคารลดจำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระของลูกหนี้ จะทำให้การเกิดหนี้ NPLs เพิ่มมากขึ้น

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ในประเทศสโลวาเกีย Fidrmuc, and Hainz (2010) ได้ทำการวิจัยในประเด็นเรื่อง อัตราการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ของธุรกิจภาค SMEs เก็บข้อมูลด้วยวิธีติดตามบันทึกข้อมูลของหน่วยสำรวจในลักษณะการเพิ่มในจำนวนที่ไม่เท่ากัน (Unbalanced Panel Data) ของลูกหนี้กลุ่มธุรกิจภาค SMEs จำนวน 700 รายจากธนาคารพาณิชย์ทั่วทั้งประเทศสโลวาเกีย ระหว่างปี ค.ศ. 2000 ถึงปี ค.ศ. 2005 และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยแบบจำลองโพรบิต (Panel Probit Models) พบว่า อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนด้านสภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไร เป็นปัจจัยสำคัญต่อการผิดนัดชำระหนี้ของธุรกิจภาค SMEs ยิ่งไปกว่านั้น นักวิจัยสองท่านนี้ยังค้นพบอีกว่า การเพิ่มขึ้นในหนี้สินของกิจการอย่างมี

นัยสำคัญจะมีผลต่อความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ที่เพิ่มขึ้น และหนี้สินของกิจการเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ นอกเหนือจากนั้น ยังสรุปอีกว่า ธุรกิจภาค SMEs ในเศรษฐกิจของประเทศที่เปิดใหม่จะมีความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้มากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว

ในประเทศไอร์แลนด์ Mccann, and Calder (2012) ได้ศึกษาปัจจัยการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ของกลุ่มธุรกิจภาค SMEs จำนวน 6,000 ราย ซึ่งเก็บข้อมูลโดยธนาคารกลางของประเทศไอร์แลนด์ ณ ปลายปี ค.ศ. 2010 โดยใช้ตัวเลขจากงบแสดงฐานะการเงิน ผลที่ได้คือ อัตราส่วนเงินกู้ต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนสภาพคล่อง และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทั้งสิ้น และระยะเวลาการกู้ยืมสามารถลดโอกาสที่จะผิดนัดชำระหนี้ได้

ในประเทศญี่ปุ่น Yuta, Akihiro, and Satoshi (2016) ได้ศึกษาในหัวข้อ การพยากรณ์ความสูญเสียที่เกิดจากการผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารด้วยแบบจำลองหลายขั้นตอน (Multi-Stage Model) ใช้ข้อมูลจากธนาคารสามแห่งในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004 ถึงปี ค.ศ. 2011 แบ่งเป็นแถบตะวันตก 2 แห่ง และตะวันออก 1 แห่ง ได้ข้อมูลลูกหนี้ทั้งหมด 81,931 ราย ซึ่งมีการผิดนัด 8,732 ครั้ง มีจุดมุ่งหมาย 3 อย่างคือ (1) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสูญเสียที่เกิดจากการผิดนัดชำระหนี้ (Loss Given Default : LGD) ในประเทศญี่ปุ่น (2) เพื่อพัฒนาแบบจำลองที่ใช้ทำนายความสูญเสียที่คาดหวัง (Expected Loss : EL) ประกอบด้วยแบบจำลองที่ทำนายความน่าจะเป็นของการผิดนัดชำระหนี้ (Probability of Default : PD) และแบบจำลองที่ใช้ทำนาย LGD กล่าวคือ แบบจำลองดังกล่าวนี้ สามารถบ่งชี้ถึงปัจจัยในการผิดนัดชำระหนี้ตนเอง และ (3) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแบบจำลอง LGD และแบบจำลองอื่น ๆ

ผู้วิจัยได้กล่าวสรุปคือ PD และ LGD เป็นตัวแปรสำคัญในการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อ โดยแบบจำลอง PD ที่คิดค้นขึ้น ผู้วิจัยใช้ตัวแบบของแบบจำลองการถดถอยแบบโลจิสติก และ LGD ใช้แบบจำลองการถดถอย นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้ให้ข้อสรุปว่า หลักประกัน ผู้ค้ำประกัน และปริมาณเงินที่กู้มีผลต่อ LGD และแบบจำลอง LGD ของผู้วิจัยนี้ ให้ผลการพยากรณ์ที่ถูกต้องกว่าแบบจำลอง OLS แบบจำลองโทบิต (Tobit Model) และแบบจำลองถดถอยเบต้าแบบ Inflated (Inflated beta regression model)

ในประเทศกานา Asantey, and Tengey (2014) ได้ศึกษาในปัญหาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้เสียของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ของธนาคาร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คนที่มีความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือจากธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่จดทะเบียนใน

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยทั้งหมด 14 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้เสีย ปัจจัยเหล่านี้อยู่ภายใต้สามปัจจัยหลัก ดังนี้

ปัจจัยแรกคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร

ปัจจัยที่สองคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ปัจจัยในข้อนี้ พบว่า มีความแปรปรวนร้อยละ 58

และปัจจัยที่สามคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจท้องถิ่นและธนาคารกลาง ปัจจัยในกลุ่มที่สามนี้ มีความแปรปรวนน้อยที่สุดอยู่ที่ร้อยละ 12.7

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้วิจัยยังได้กล่าวเสริมอีกว่า อายุของบริษัท เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในทุก ๆ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้เสีย ทั้งนี้ ปัจจัย 3 ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการเป็นหนี้เสีย ซึ่งอยู่ในกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร คือ

- 1) การติดตามหนี้
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับผู้กู้
- 3) ระยะเวลาก่อนการชำระหนี้งวดแรก

ยังมีอีกหนึ่งงานวิจัยที่ประเทศไทยศึกษาโดย Akwaa-Sekvi, and Bosompra (2015) ในหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการผัดขันธ์ชำระหนี้เงินกู้ภาคธุรกิจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาสาเหตุของลักษณะผู้ให้กู้ ผู้กู้เงินกู้และกิจการใดที่เป็นตัวกำหนดความน่าจะเป็นของการผัดขันธ์ชำระหนี้เงินกู้ ใช้วิธีแบบจำลองการถดถอยโลจิสติกวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มธุรกิจ SMEs จำนวน 224 รายของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งจากสาขาทั้งหมดทั่วประเทศ ช่วงปี ค.ศ. 2012 ถึงปี ค.ศ. 2014 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดความน่าจะเป็นของการผัดขันธ์ชำระหนี้เงินกู้ภาคธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญมี 9 ปัจจัย เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ จุดประสงค์การกู้ การปล่อยกู้ที่มากเกินไป กลอุบายจุดประสงค์การกู้ การกู้ยืมเงินหลายช่องทาง รายได้เสริมของกิจการ ขนาดของธุรกิจ ระยะเวลาการกู้ จำนวนเงินกู้ และแผนการชำระหนี้ แบบจำลองข้างต้นพยากรณ์ความเป็นไปได้ที่จะผัดขันธ์ชำระหนี้ ได้คิดเป็นความแปรปรวนร้อยละ 78.5

ในประเทศอินเดีย Agarwal et al. (2007) ได้ดำเนินวิจัยในหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการผัดขันธ์ชำระหนี้ของธุรกิจขนาดเล็ก มุ่งศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของความเสียหายสินเชื่อในธุรกิจและเจ้าของเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการผัดขันธ์ชำระหนี้ กลุ่มทดลองที่นำมาศึกษาเป็น ธุรกิจขนาดเล็กที่มีเงินกู้ จำนวน 31,000 ราย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ถึงปี ค.ศ. 2002 จากสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง กล่าวคือ ส่วนใหญ่แล้วเป็นธุรกิจที่บริหารงานแบบครอบครัวเดียว และไม่มีการบันทึกบัญชีอย่างเป็นทางการ จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้เกี่ยวกับสินเชื่อจำนวน 31,303 สินเชื่อ พบว่า มีจำนวน 25,431 สินเชื่อที่มีมูลค่าต่ำกว่า หนึ่งแสน

ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 81.2 และจำนวน 5,872 สินเชื่อ มีมูลค่าอยู่ระหว่าง หนึ่งในแสนดอลลาร์สหรัฐและสองแสนห้าหมื่นดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 18.8 อัตราการผิดนัดชำระหนี้สินเชื่อประเภทเงินกู้และสินเชื่อที่เป็นวงเงินคิดเป็นร้อยละ 1.6 และ 0.9 ตามลำดับ สินเชื่อที่มีมูลค่าต่ำกว่าหนึ่งในแสนดอลลาร์สหรัฐ และระหว่างหนึ่งในแสนดอลลาร์สหรัฐและสองแสนห้าหมื่นดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการผิดนัดชำระหนี้คิดเป็นร้อยละ 1.5 และ 0.92 ตามลำดับ ผู้วิจัยยังได้กล่าวเพิ่มเกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงินนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ 2 ประการคือ (1) ไม่มีข้อการกีดกันของลูกหนี้จากธนาคารอื่นมาพิจารณาพร้อม และ (2) ธนาคารพิจารณาข้อมูลด้านการใช้สินเชื่อของเจ้าของ โดยไม่ค่อยคำนึงถึงด้านกิจการ

ผู้วิจัยทั้งสามท่านสรุปงานวิจัยนี้ว่า ทั้งลักษณะของเจ้าของและด้านกิจการเป็นปัจจัยสำคัญในการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้เพื่อธุรกิจได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ผลกระทบทางเศรษฐกิจและลักษณะของเจ้าของ ส่งผลต่อสินเชื่อประเภทเงินกู้มากกว่าสินเชื่อที่เป็นวงเงินอย่างมีนัยสำคัญ นอกเหนือจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างธุรกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อการผิดนัดชำระหนี้ของธุรกิจทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในแง่ลักษณะของเจ้าของนั้น ไม่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น หากเจ้าของมีความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ของธุรกิจขนาดเล็กสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นอย่างนี้เหมือนกับธุรกิจขนาดใหญ่นั่นเอง สุดท้ายผู้วิจัยแนะนำว่า การใช้คะแนนสินเชื่อ (Credit Scores) สำหรับพิจารณาการให้สินเชื่อในกลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก ควรใช้คะแนนในนามเจ้าของ เนื่องจาก สามารถสะท้อนความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ได้แม่นยำกว่า ตรงข้ามกับธุรกิจขนาดใหญ่ที่ควรใช้คะแนนในนามบริษัทแทน

ในประเทศโปรตุเกส Vitor, Francisco, and Elisio (2014) ได้ศึกษาในประเด็นเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของธุรกิจสตาร์ทอัพ (Start-Up) โดยสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Modeling) ใช้ตัวแปรพลวัต ได้แก่ ทุนมนุษย์และอุตสาหกรรม เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการผิดนัดชำระหนี้ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยแบบโลจิส และมีข้อมูลอนุกรมเวลาของธุรกิจสตาร์ทอัพจำนวน 1,430 ราย โดยได้ติดตามและรวบรวมข้อมูลมาทั้งสิ้น 3 ปี ผู้วิจัยได้ทดสอบพฤติกรรมของธุรกิจในส่วนของการขอสินเชื่อครั้งแรกผ่านสัญญาเงินกู้ มีตัวแปรที่แบ่งออกเป็นสามประเภท ได้แก่ เงินทุนมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้สรุปในมุมมองทางการเงินว่า การสนับสนุนทางการเงินจากหุ้นส่วน ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ให้เป็นเกิดรายได้ และระยะเวลาการจ่ายเงินนี้สั้นลง เป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเสี่ยงที่จะผิดชำระหนี้ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจสตาร์ทอัพควรพิจารณาจากทุนมนุษย์ โดยอิงพื้นฐานทางการศึกษาและประสบการณ์ในธุรกิจ

เพราะแสดงถึงความเชี่ยวชาญของผู้กู้ กล่าวคือ ความเชี่ยวชาญของเจ้าของยิ่งสูง ยิ่งจะช่วยลดความเสี่ยงด้านสินเชื่อได้ดี

ในประเทศสเปน Carlos, Begona, and Luz (2015) ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดในระบบตลาดสินเชื่อออนไลน์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล (Peer to Peer Lending: P2P Lending) สาเหตุที่ศึกษาเรื่องนี้ เนื่องจากการให้สินเชื่อที่ไม่ผ่านสถาบันการเงิน แต่เป็นบุคคลที่ตัดสินใจในการให้สินเชื่อเอง จึงประสบกับปัญหาด้านข้อมูลที่ไม่เพียงพอ ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ที่ให้บริการด้าน P2P Lending ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกาคือ “Lending Club” จำนวน 24,449 ราย ตั้งแต่ มกราคม ปี ค.ศ. 2008 ถึง กันยายน ปี ค.ศ. 2014 ด้วยวิธีการทดสอบทางสถิติคือ แบบจำลองการถดถอยแบบโลจิสติก และปัจจัยที่อธิบายการผิดนัดของการให้กู้ยืมลักษณะนี้ได้แก่ จุดประสงค์ของการกู้ รายได้ต่อปี ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน เช่าอยู่ หรือ กรรมสิทธิ์ตนเองและกำลังผ่อนหรือหมดภาระแล้ว ประวัติการใช้สินเชื่อ และหนี้สิน แต่ระดับของความน่าเชื่อถือของผู้กู้ ซึ่งวิเคราะห์โดยเว็บไซต์ข้างต้น สามารถคาดการณ์ได้แม่นยำมากที่สุด กล่าวคือ ผู้กู้ที่ได้ระดับ A จะชำระหนี้คืนอย่างแน่นอน คิดเป็นร้อยละ 94.4 และจะลดลงเรื่อย ๆ ตามลำดับ ระดับที่ต่ำที่สุดคือ ระดับ G มีความแน่นอนที่จะชำระหนี้คืนน้อยที่สุด คิดเป็นเพียงร้อยละ 61.8 แต่จะคลาดเคลื่อนน้อยลง หากใช้ข้อมูลด้านระดับหนี้สินของผู้กู้ กล่าวคือ เป็นการสร้างเกณฑ์ขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้วัดว่า หนี้สินเดิมของผู้กู้ ณ ปัจจุบันมีมากน้อยแค่ไหน และผู้วิจัยยังนำเสนอผลที่ได้ดีกว่า ยิ่งคิดอัตราดอกเบี้ยสูงเท่าไร ความน่าจะเป็นที่ลูกหนี้จะผิดนัดชำระหนี้ยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ ประเภทธุรกิจที่มีความเสี่ยง ผู้วิจัยได้อธิบายในส่วนนี้ว่า ธุรกิจจัดงานแต่งงานมีความเสี่ยงต่ำที่สุด และธุรกิจขนาดเล็กมีความเสี่ยงสูงสุด อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยแนะนำว่า ระบบที่นำมาศึกษานี้ ควรนำแบบจำลองการให้คะแนนสินเชื่อ (Credit Scoring Model) มาใช้ด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาดในการตัดสินใจเอง

ในประเทศฟินแลนด์ Li, Niskanen, Kolehmainen, and Niskanen (2016) ได้พัฒนาแบบจำลองไฮบริด (Hybrid Model) ประกอบด้วย วิธีการถดถอยแบบโลจิสติก (Logistic Regression Approach) และโครงข่ายประสาทเทียม (Artificial Neural Networks: ANN) เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านสินเชื่อ (Credit Risk Estimation) สำหรับการกู้ยืมของภาคธุรกิจ SMEs ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลของ ธุรกิจภาค SMEs ในประเทศฟินแลนด์ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามนิยามของสหภาพยุโรป (European Union, 2003) คือ มีพนักงานจำนวนน้อยกว่า 250 คน และรายได้ต่อปีน้อยกว่า 50 ล้านยูโร ในช่วงปี ค.ศ. 2004 ถึงปี ค.ศ. 2012 จากแหล่งที่มา 2 แหล่ง คือ บริษัท Suomen Asiakastieto เป็นบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือด้านสินเชื่อ ซึ่งให้ข้อมูลด้านสินเชื่อ และสำนักพิมพ์ Bureau van Dijk ของเครือบริษัท Moody เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล

ทางการเงินและข้อมูลของบริษัททั่วทวีปยุโรป ซึ่งให้ข้อมูลด้านการเงินของบริษัท มีทั้งสิ้น 2,681 ราย แบ่งเป็น ธุรกิจที่เข้าข่ายมีความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือของสินเชื่อจำนวน 1,364 ราย ส่วนที่เหลืออีก 1,317 รายเป็นธุรกิจที่ไม่มีความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือของสินเชื่อ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วน ด้วยวิธีสุ่มของแบร์นูลลี (Bernoulli Random Function) ออกเป็น ชุดของข้อมูลฝึกสอน (Training Data) ร้อยละ 70 นำมาสร้างเป็นแบบจำลองฝึกสอน และชุดของข้อมูลทดสอบ (Testing Data) ร้อยละ 30 เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแบบจำลองฝึกสอน

ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองไฮบริดนี้ให้ประสิทธิภาพดีกว่า การใช้วิธีทางสถิติแบบดั้งเดิม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสินเชื่อธุรกิจ SMEs และการช่วยลดต้นทุนทางการเงินของธนาคาร รวมทั้งการคำนวณหาค่าคะแนนสินเชื่อ (Credit Score) ได้ด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีข้อสรุปเพิ่มเติมอีก โดยผู้วิจัยชี้ว่า บริษัทที่มีความเสี่ยงด้านสินเชื่อจะมีลักษณะเพิ่งเริ่มก่อตั้งและมีขนาดใหญ่กว่าบริษัทที่ไม่มีความเสี่ยงด้านสินเชื่อ และยังมีแนวโน้มที่จะมีอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำกว่า แต่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนและความสามารถในการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียนที่สูงกว่า

ในประเทศเซอร์เบีย Atanasijevic, and Bozovic (2016) ได้ศึกษาปัจจัยด้านอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่มีผลต่อการตัดสินใจชำระหนี้ของบริษัทขนาดเล็กในทวีปยุโรป กลุ่มข้อมูลมาจากธนาคารแห่งหนึ่งในประเทศเซอร์เบีย (Serbian Bank) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 ถึงปี ค.ศ. 2012 ตัวแปรต้นที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ครอบคลุมทั้งหมดสี่ตัวแปร ประกอบด้วย ลักษณะเงินกู้ ลักษณะผู้กู้ สัดส่วนของหลักประกันค้ำมูลหนี้ และปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค ใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองโพรบิต (Probit Model) พวกเขาค้นพบปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจชำระหนี้สามปัจจัย ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราการเจริญเติบโตของ GDP ที่ล่าช้า และขนาดของเงินกู้ ผู้วิจัยได้ระบุรายละเอียดว่า การเชื่อมมูลค่าของอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีส่วนเกี่ยวข้องกับอัตราการตัดสินใจชำระหนี้ที่เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกู้ในสกุลเงินต่างประเทศหรือสกุลเงินท้องถิ่น

ตารางที่ 2.15 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษา	ปีที่ศึกษา	ประเทศที่ศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงเวลาที่ศึกษา	ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	สถิติที่ใช้
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ						
จารุณี บุญบานเย็น	2546	ไทย	450	2540	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DR), อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	Logistic Regression
บรรดุด คดองผล	2547	ไทย	450	2541	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CURRE), อัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวร, อัตราผลตอบแทนขั้นต้น	Logistic Regression,
					อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (NP), อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (CURRE), อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีต่อดอกเบี้ยจ่าย	Logistic Regression
บรรดุด คดองผล	2545	ไทย	450	2545	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (NP), อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (CURRE), อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DR)	Logistic Regression

ตารางที่ 2.15 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปีที่ศึกษา	ประเทศที่ศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงเวลาที่ศึกษา	ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	สถิติที่ใช้
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย (ต่อ)						
ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนวิชาการสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2550	ไทย	500	2550	ผู้ประกอบการมีกิจการมากกว่า 1 กิจการ, วงเงินสินเชื่อมีน้อยเกินไป, เคยมีประวัติผิดนัดชำระหนี้, สถานการณ์ของกิจการเกิดติดขัด	Logistic Regression
ปนัดดา ปิยะศิลป์	2556	ไทย	2,100	2553 - 2554	เพศ, อาชีพ, ประวัติการมีหนี้ค้างชำระ	Proportional Stratified Random Sampling, Simple Random Sampling, Logistic Regression, Odds Ratio
อภิญา อินนุพัทธ์ สักดิ์ธาย และฉัตรทยา เตียมคง	2559	ไทย	176	2557 - 2558	รายได้ของผู้กู้, ความถี่ในการติดตามทางหนี้, การประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ประกัน, จำนวนงวดที่ผ่อนชำระ	Pearson-Product Moment Correlation Coefficient, Multiple Regression
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ						
Agarwal, Chomsisengphet, and Liu	2007	อินเดีย	31,000	2000 - 2002	ลักษณะเจ้าของกิจการ ประกอบด้วยลักษณะนิสัย คะแนนสินเชื่อ (Credit Scores) ในนาม	Logistic Regression

ตารางที่ 2.15 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปีที่ศึกษา	ประเทศที่ศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงเวลาการศึกษา	ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	สถิติที่ใช้
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ (ต่อ)						
Fidrmuc and Hainz	2010	สโลวาเกีย	700	2000 – 2005	เจ้าของ หลักประกัน ในนามส่วนตัว และยอดเงินคงเหลือในบัญชีกระแส รายวันเฉลี่ย, ลักษณะของกิจการ ประกอบด้วยลักษณะธุรกิจ คะแนนสินเชื่อ (Credit Scores) ในนามกิจการ หลักประกันในนามกิจการ และประสบการณ์ในธุรกิจ (YEARS), เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan)	Panel Probit Regression
Mccann, and Calder	2012	ไอร์แลนด์	6,000	2010	อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง, อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร	Multiple Regression
					อัตราส่วนเงินกู้ต่อสินทรัพย์รวม, อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CURRE), อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE), อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง, อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร	Multiple Regression

ตารางที่ 2.15 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปีที่ศึกษา	ปีที่การศึกษา	ประเภทที่การศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงเวลาที่ศึกษา	ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	สถิติที่ใช้
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ (ต่อ)							
Vitor et al.	2014	2014	โปรตุเกส	1,430	2005 - 2006	ทุนมนุษย์ ประกอบด้วย การศึกษา และประสบการณ์ในธุรกิจ, การสนับสนุนทางการเงินจากหุ้นส่วน, ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ให้เป็นกิตติรายได้, ระยะเวลาการจ่ายคืนหนี้สินลง	Vitor Sergio Goncalves, Francisco Vitorino Mastins & Elisio Brandao.
Asantey, and Tengey	2014	2014	กานา	205	2014	วิธีวิเคราะห์ที่เสนอ, ความเหมาะสมของอัตราดอกเบี้ย, ระยะเวลาการให้กู้ยืม, การศึกษา, อายุของบริษัท (YEARS), ขนาดธุรกิจ (SIZE), จำนวนช่องทางของรายได้, ประเภทของผลิตภัณฑ์หรือบริการ, ขนาดการกู้ (CL), จำนวนผู้อุปการะ, อัตราเงินเฟ้อ, อัตราการแลกเปลี่ยน, เสถียรภาพทางการเมือง, กฎระเบียบ	Factor Analysis
Akwaa-Sekvi, and Bosompra	2015	2015	กานา	224	2012 - 2014	จุดประสงค์การกู้, การปล่อยกู้ที่มากเกินไป, กลอุบายจุดประสงค์การกู้, การกู้ยืมเงินหลายช่องทาง, รายได้เสริมของกิจการ, ขนาดของธุรกิจ, ระยะเวลาการกู้, จำนวนเงินกู้ และแผนการชำระหนี้	Logistic Regression

ตารางที่ 2.15 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปีที่ศึกษา	ปีที่ศึกษา	ประเภทที่ศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงเวลาการศึกษา	ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	สถิติที่ใช้
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ (ต่อ)							
Carlo, Begona, and Luz	2015	สเปน		24,449	2008-2014	อัตราดอกเบี้ย, ประเภทธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจจัดงานแต่งงาน, จุดประสงค์ของการกู้, รายได้ต่อปี, ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน เช่น อยู่หรือกรรมสิทธิ์ตนเอง และกำลังผ่อนหรือหมดภาระแล้ว, ประวัติการใช้สินเชื่อ, หนี้สิน, ระดับของความน่าเชื่อถือของผู้กู้ (CRR)	Carlos Serrano-Cinca, Begona Gutierrez-Nieto & Luz Lopez Palacios
Yuta, Akihiro and Satoshi	2016	ญี่ปุ่น		81,931	2004 – 2011	หลักประกัน, ผู้กู้ประเภทกัน, ปริมาณเงินที่กู้	Logistic Regression, Multi Regression
Li, Niskanen, Kolehmainen, and Niskanen	2016	ฟินแลนด์		2,681	2004-2012	ระดับความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือของสินเชื่อ, อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร, อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (DE), อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียน	Hybrid Model: Logistic Regression & Artificial Neural Networks

ตารางที่ 2.15 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปีที่		จำนวนกลุ่ม	ช่วงเวลา		ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	สถิติที่ใช้
	ศึกษา	ศึกษา		ตัวอย่าง	ศึกษา		
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ (ต่อ)							
Atanasijevic, and Bozovic	2016	เซอร์เบีย	16,279	ตัวอย่าง	2008 – 2012	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ, อัตราการเจริญเติบโตของ GDP ที่ล่าช้า, ขนาดของเงินกู้ (CL)	Probit Regression

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิ
นัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ
ปริมณฑล” มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรสำหรับศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่เป็นลูกหนี้ปกติของธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank) โดยมีสินเชื่อธุรกิจ (Corporate Loan) ประเภท สินเชื่อเงินสด (Cash Loan) ได้แก่ เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) และวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) เท่านั้น และกำหนดให้มีวงเงินรวมกัน หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป แต่ไม่เกินสิบล้านบาท ตามนโยบายสินเชื่อเพื่อธุรกิจภาค SMEs ของธนาคารกรุงเทพ (ธนาคารกรุงเทพ, 2560) ซึ่งสัญญาผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนห้างเป็นสัญชาติไทยเกินกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป และสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ประกอบธุรกิจตามตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) ได้แก่ เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO) สินค้าอุปโภคบริโภค (CONS) สินค้าอุตสาหกรรม (INDUS) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROP) ทรัพยากร (RESO) บริการ (SERV) และเทคโนโลยี (TECH) ยกเว้น ธุรกิจการเงิน (FIN) เนื่องจาก รูปแบบการวางระบบบัญชีในงบการเงินค่อนข้างแตกต่างต่อการเปรียบเทียบกับงบการเงินของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ รวมถึง จดทะเบียนนิติ

บุคคล ในรูป บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือหุ้นส่วนจำกัด ทั้งนี้ ธุรกิจ SMEs อยู่ภายใต้เกณฑ์ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การกำหนดธุรกิจภาค SMEs ในประเทศไทย

ประเภทธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)		มูลค่าสินทรัพย์รวม (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
1. ธุรกิจการผลิต	ไม่เกิน 50	51 - 200	ไม่เกิน 50	51 - 200
2. ธุรกิจการค้า				
- ค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26 - 50	ไม่เกิน 50	51 - 100
- ค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16 - 30	ไม่เกิน 30	31 - 60
3. ธุรกิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51 - 200	ไม่เกิน 50	51 - 200

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา, 2545

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.1.2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการรวบรวมกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของประชากรข้างต้น ได้จำนวนทั้งสิ้น 6,004 ราย ลำดับต่อมา ผู้วิจัยจะกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความใหญ่พอดีและครอบคลุมทุกพื้นที่ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน (ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2555) ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง จัดกลุ่มตัวอย่างออกเป็นชั้น (Stratum)

ผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 6,004 ราย ออกเป็นชั้น (Stratum) ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตัวแปรจัดชั้นคือ เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล แบ่งออกเป็น 6 ภาค แต่ละภาคครอบคลุมพื้นที่เท่า ๆ กัน (ธนาคารกรุงเทพ, 2560) ทำให้กลุ่มตัวอย่างจึงถูกแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

ภาคที่ 1 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนสีลม ถนนตรอกจันทน์ และถนนสาธุประดิษฐ์ จำนวน 994 ราย

ภาคที่ 2 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนเจริญนคร ถนนเพชรเกษม ถนนตากสิน ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า ถนนราษฎร์บูรณะ และถนนพระราม 2 จำนวน 1,004 ราย

ภาคที่ 3 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล บริเวณ ถนนพลับพลาไชย ถนนราชวงศ์ ถนนจักรเพชร ถนนสามเสน ถนนวรจักร และสถานีรถไฟหัวลำโพง จำนวน 994 ราย

ภาคที่ 4 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนรัตนธิเบศร์ ถนนพญาไท ซอยอริย์-ถนนพหลโยธิน ถนนรัชดาภิเษก-ลาดพร้าว ถนนวงศ์สว่าง และถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,004 ราย

ภาคที่ 5 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนเอกมัย ถนนบางกะปิ ถนนคลองตัน ถนนลาดพร้าว และถนนพระราม 9 จำนวน 1,014 ราย

ภาคที่ 6 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริเวณ ถนนรามอินทรา ถนนสวนสยาม ถนนกิ่งแก้ว ถนนแพรกษา ถนนอ่อนนุช ถนนบางนา-ตราด-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนสุขุมวิท-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนลำลูกกา-จังหวัดปทุมธานี และถนนวิภาวดีรังสิต-จังหวัดปทุมธานี จำนวน 994 ราย

ขั้นตอนที่สอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างย่อยตามสัดส่วน (Proportional Allocation) เพื่อทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละภาคข้างต้นให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดต้องการ โดยใช้สูตร

$$n_j = \frac{n}{N} N_j \quad (3-1)$$

เมื่อ n_j = จำนวนกลุ่มตัวอย่างย่อยตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างรวม ($j = 1,2,3,4,5,6$)

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม

N_j = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละภาค ($j = 1,2,3,4,5,6$)

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างย่อยรวม

ผู้วิจัยขอกำหนด ค่า n เป็น 592 ราย เพื่อความสะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ หากสมมติให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม (N) 6,004 ราย เป็นกลุ่มประชากร ดังนั้น อ้างอิงการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับศึกษาสัดส่วนของประชากร จากตารางของ Yamane (1973) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้ในระดับ ± 0.05 ของค่าสัดส่วนสูงสุด จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำคือ 375 ราย (ตามภาคผนวก ก) แสดงว่า ค่า n เป็น 592 ราย จึงไม่มีปัญหาต่อผลการวิเคราะห์ ดังนั้น เมื่อแทนค่าตามสูตรข้างต้น จะได้ค่า n_j ของแต่ละภาค แสดงดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างย่อยตามสัดส่วนประชากร (n_j) จำแนกตามเขตพื้นที่ใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

	ภาคที่ 1	ภาคที่ 2	ภาคที่ 3	ภาคที่ 4	ภาคที่ 5	ภาคที่ 6	รวม
จำนวนกลุ่มตัวอย่างย่อยตามสัดส่วนประชากร (n_j)	98	99	98	99	100	98	592

แต่เนื่องจาก การบันทึกข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบภาคตัดขวาง หรือ Panel Data ในช่วงย้อนหลัง 3 ปี หมายความว่า การบันทึกข้อมูลของประชากร 1 รายจะได้ข้อมูลทั้งสิ้น 3 ชุด ฉะนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างข้างต้นรวม 592 ราย จะกลายเป็น 1,776 ราย

3.1.2.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละภาคข้างต้น ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ตารางแบบบันทึกข้อมูล (ตามภาคผนวก ข) ซึ่งมีวิธีการบันทึกข้อมูลของตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ดังตารางที่ 3.3 และวิธีการบันทึกข้อมูล

ของตัวแปรตาม (Dependent Variables) และตัวแปรควบคุม (Control Variables) ในลักษณะตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.3 แสดงรายการในแบบบันทึกข้อมูลของตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์	หน่วย	อ้างอิง
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ประกอบด้วย 2 ตัวแปร				
1.	อายุของบริษัท	YEARS	ปี	Asantey & Tengey, 2014
2.	ขนาดทุนจดทะเบียน	SIZE	บาท	
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย 9 ตัวแปร				
3.	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset)	ROA	เท่า	Zmijewski, 1984
4.	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio)	DR	เท่า	
5.	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)	CURRE	เท่า	
6.	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)	NP	ร้อยละ	บรรลุ คลองผล, 2547
7.	อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate)	TRG	ร้อยละ	
8.	อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate)	NPG	ร้อยละ	
9.	อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate)	TAG	ร้อยละ	
10.	อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)	GP	ร้อยละ	จารุณี บุญบานเย็น, 2547
11.	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)	DE	เท่า	Mccann & Calder, 2012

ตารางที่ 3.3 แสดงรายการในแบบบันทึกข้อมูลของตัวแปรอิสระ (Independent Variables) (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์	หน่วย	อ้างอิง
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร				
12.	วงเงินสินเชื่อ (Credit Line)	CL	บาท	ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนวิชาการสำนักงาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2550
13.	ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (Duration)	DUR	ปี	อภิญญา อินุพัฒน์ และคณะ, 2559

ตารางที่ 3.4 แสดงรายการในแบบบันทึกข้อมูลของตัวแปรตาม (Dependent Variables) และตัวแปรควบคุม (Control Variables) ในลักษณะตัวแปรหุ่น (Dummy Variables)

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์	ความหมาย
ตัวแปรตาม (Dependent Variables)			
1.	การผิดนัดชำระหนี้ (Defaults)	DEF	0 หมายถึง ไม่มีการผิดนัดชำระหนี้ 1 หมายถึง มีการผิดนัดชำระหนี้จำนวน 1 ครั้งขึ้นไป
ตัวแปรควบคุม (Control Variables)			
1.	ประเภทสินเชื่อธุรกิจ ได้แก่		0 หมายถึง O/D
	1) เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan)	LOAN	1 หมายถึง LOAN
	2) วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft)	O/D	
2.	ประเภทธุรกิจ ได้แก่	TYPES	0 หมายถึง TYPES _i
	1) เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry: AGRO)	TYPES ₁	1 หมายถึง TYPES _i เมื่อ $i \neq j$ และ $j = 1,2,3,4,5,6,7$
	2) สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Products: CONS)	TYPES ₂	
	3) สินค้าอุตสาหกรรม (Industrials: INDUS)	TYPES ₃	
	4) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction: PROP)	TYPES ₄	

ตารางที่ 3.4 แสดงรายการในแบบบันทึกข้อมูลของตัวแปรตาม (Dependent Variables) และตัวแปรควบคุม (Control Variables) (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	สัญลักษณ์	ความหมาย
	5) ทรัพยากร (Resources: RESO)	TYPES ₅	
	6) บริการ (Service: SERV)	TYPES ₆	
	7) เทคโนโลยี (Technology: TECH)	TYPES ₇	
3.	ภาค (REGION) ได้แก่	RE	0 หมายถึง RE _k
	ภาคที่ 1	RE ₁	1 หมายถึง RE ₁
	ภาคที่ 2	RE ₂	เมื่อ k ≠ 1 และ 1 = 1,2,3,4,5,6
	ภาคที่ 3	RE ₃	
	ภาคที่ 4	RE ₄	
	ภาคที่ 5	RE ₅	
	ภาคที่ 6	RE ₆	

ทั้งนี้ ในปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน จะมีสูตรการคำนวณของตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปรดังต่อไปนี้

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA) = กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DR) = หนี้รวม / สินทรัพย์รวม

อัตราส่วนหมุนเวียน (CURRE) = สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (NP) = (กำไรสุทธิ / ยอดขาย) x 100

อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (TRG)

= [(รายได้รวมปีที่ t - รายได้รวมปีที่ t-1) / รายได้รวมปีที่ t-1] x 100

อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (NPG)

= [(กำไรสุทธิปีที่ t - กำไรสุทธิปีที่ t-1) / กำไรสุทธิปีที่ t-1] x 100

อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (TAG)

$$= \frac{[\text{สินทรัพย์รวมปีที่ } t - \text{สินทรัพย์รวมปีที่ } t-1]}{\text{สินทรัพย์รวมปีที่ } t-1} \times 100$$

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GP) = (กำไรขั้นต้น / ยอดขาย) x 100

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) = หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น

3.2.2 วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับบันทึกข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการผิมนัดชำระหนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs และกำหนดตัวแปรที่จะใช้ศึกษา
- 3) นำตัวแปรที่กำหนดได้มาสร้างตารางแบบบันทึกข้อมูล
- 4) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของตารางแบบบันทึกข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังนี้

3.3.1 ขออนุมัติจากทางบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อออกหนังสือขออนุญาตออกหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของธนาคารพาณิชย์

3.3.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายย้อนหลัง 3 ปี และบันทึกข้อมูลแบบภาคตัดขวาง (Panel Data) ตามรายการในแบบบันทึกข้อมูลข้างต้น โดยข้อมูลของตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรควบคุม (Control Variables) ทั้งหมดอยู่ในช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.

2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และข้อมูลของตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การผิคนัดชำระหนี้ (Defaults) อยู่ในช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ด้วยวิธีการใช้มือ (Hand Collected Data) ลงในตารางแบบบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง (ตามภาคผนวก ข)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ STATA อ้างอิงข้อมูลในตารางแบบบันทึกข้อมูลที่ผ่านการรวบรวมข้อมูลอย่างครบถ้วนเรียบร้อย เพื่อนำมาถอดรหัส (Coding) และรายงานผลการวิเคราะห์ใน 2 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) และตัวแปรควบคุม (Control Variables) เพื่อทราบถึงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่รวบรวมมา โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ด้านที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) ด้วยวิธีทางสถิติแบบ Panel Logit Regression มีขั้นตอนดังนี้

1) ระบุตัวแปรอิสระที่มีแนวโน้มว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ซึ่งสำหรับงานวิจัยนี้ มีตัวแปรอิสระทั้งสิ้น 13 ตัวแปร ได้แก่

- (1) อายุของบริษัท (YEARS)
- (2) ขนาดทุนจดทะเบียน (SIZE)
- (3) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset: ROA)
- (4) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio: DR)
- (5) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CURRE)
- (6) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin: NP)
- (7) อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate: TRG)
- (8) อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate: NPG)
- (9) อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate: TAG)

- (10) อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin: GP)
- (11) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt Ratio: DE)
- (12) วงเงินสินเชื่อ (Credit Line: CL)
- (13) ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (Loan Duration: DUR)

2) ทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ด้วยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ทั้งนี้ ข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมมาเป็นข้อมูลในรูปมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) (ชมพูนุท เมฆเมืองทอง, 2555) ดังนั้น จะใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีสัญลักษณ์คือ r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งแปลความหมายได้ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
.90 – 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ที่มา: Hinkle, Wiersma, & Jurs, 1998, p. 118

เครื่องหมาย + (บวก) , - (ลบ) หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เป็นการบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ หมายความว่า ถ้า r มีเครื่องหมาย + (บวก) หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย และถ้า r มีเครื่องหมาย - (ลบ) หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางชนิดที่มีลักษณะ $0 \leq r \leq 1$ ซึ่งจะบอกได้เพียงขนาดหรือระดับของความสัมพันธ์เท่านั้น ไม่สามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ได้

ทั้งนี้ หากทำการทดสอบแล้วพบว่า ตัวแปรคู่ใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เกิน 0.8 แสดงว่า ตัวแปรคู่นั้นมีความสัมพันธ์กัน จึงควรตัดออก (กรีซ แรงสูงเนิน, 2554)

3) สร้างแบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) โดยนำตัวแปรที่ผ่านการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) ประมาณการแบบ Random Effects แล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสมการ

กำหนดสมการของแบบจำลองโลจิสต์ (Akwa-Sekvi & Bosompra, 2015) ดังนี้

$$\ln(P_y) = \beta_0 + \beta_1 Y E A R S_{i,j} + \beta_2 S I Z E_{i,j} + \beta_3 R O A_{i,j} + \beta_4 D R_{i,j} + \beta_5 C U R R E_{i,j} + \beta_6 N P_{i,j} + \beta_7 T R G_{i,j} + \beta_8 N P G_{i,j} + \beta_9 T A G_{i,j} + \beta_{10} G P_{i,j} + \beta_{11} D E_{i,j} + \beta_{12} C L_{i,j} + \beta_{13} D U R_{i,j} + \beta_{14} L O A N_{i,j} + \sum_{i,j=1}^{21} \beta_{15} T y p e s_{i,j} + \sum_{i,j=22}^{25} \beta_{i,t} R E_{i,j} + \sum_{i,j}$$

เมื่อ Y คือ การผิดนัดชำระหนี้ (Defaults: DEF)

Y = 0 หมายถึง ไม่มีการผิดนัดชำระหนี้ (Non-Defaults: NODEF)

Y = 1 หมายถึง มีการผิดนัดชำระหนี้ (Defaults: DEF)

β_0 = ค่าคงที่

β_{1-15} = ค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรที่นำมาอธิบาย

i = ตัวอย่างที่ 1, 2, ..., 1,776

j = ตัวแปรลำดับที่ 1, 2, ..., 15

$\sum_{i,j}$ = Error Term

4) ตรวจสอบความเหมาะสมของทุกสมการแบบจำลอง โดยพิจารณาค่า Log-likelihood และค่า Chi Square

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิจัยของข้อมูลออกไป 2 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 ผลการวิจัยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้อธิบายคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย โดยจำแนกตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย 9 ตัวแปร และปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร และตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การผิดนัดชำระหนี้ (Defaults) รวมถึง ตัวแปรควบคุม (Control Variables) ทั้งหมด

ด้านที่ 2 ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4.1 ผลการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) มีผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงประเภทธุรกิจของกลุ่มเป้าหมายจำแนกเป็นรายภาค

ประเภทธุรกิจ (TYPES)	รวม		ภาคที่ 1		ภาคที่ 2		ภาคที่ 3		ภาคที่ 4		ภาคที่ 5		ภาคที่ 6	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ราย	ละ	ราย	ละ	ราย	ละ	ราย	ละ	ราย	ละ	ราย	ละ	ราย	ละ
เกษตรและ	94	5.29	3	1.02	12	4.04	18	6.12	6	2.02	12	4.00	43	14.63
อุตสาหกรรมอาหาร														
สินค้าอุปโภคบริโภค	357	20.10	48	16.33	57	19.19	72	24.49	90	30.30	60	20.00	30	10.20
สินค้าอุตสาหกรรม	638	35.92	102	34.69	141	47.48	153	52.04	48	16.16	90	30.00	104	35.37
อสังหาริมทรัพย์และ	180	10.14	24	8.16	15	5.05	21	7.14	42	14.14	33	11.00	45	15.31
ก่อสร้าง														
ทรัพยากร	27	1.52	3	1.02	12	4.04	3	1.02	6	2.02	0	0	3	1.02
การบริการ	396	22.30	105	35.71	54	18.18	27	9.19	84	28.28	87	29.00	39	13.27
เทคโนโลยี	84	4.73	9	3.07	6	2.02	0	0	21	7.08	18	6.00	30	10.20
รวม	1,776	100	294	100	297	100	294	100	297	100	300	100	294	100

จากรางที่ 4.1 แสดงประเภทธุรกิจของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกเป็นรายภาค ซึ่งเป็นข้อมูลช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 พบว่า โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย ประกอบธุรกิจประเภทสินค้าอุตสาหกรรมสูงสุด มีจำนวน 638 ราย (ร้อยละ 35.92) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า มีประเภทธุรกิจอยู่ 3 ประเภทที่มีสัดส่วนมากกว่าประเภทธุรกิจอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด โดยขอเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้คือ สินค้าอุตสาหกรรม การบริการ และสินค้าอุปโภคบริโภค (ร้อยละ 35.92 ร้อยละ 22.30 และร้อยละ 20.10) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทรัพยากร เป็นประเภทธุรกิจของกลุ่มเป้าหมายโดยภาพรวมที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด มีจำนวน 27 ราย (ร้อยละ 1.52) เช่นเดียวกับภาคที่ 5 (ร้อยละ 0) และภาคที่ 6 (ร้อยละ 1.02) เท่านั้น ที่มีประเภทธุรกิจคือทรัพยากรในสัดส่วนที่น้อยที่สุด

เมื่อนำผลการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายโดยภาพรวมจากรางที่ 4.1 เปรียบเทียบเป็นรายภาค พบว่า มีภาคที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจประเภทสินค้าอุตสาหกรรมในสัดส่วนที่สูงที่สุดเช่นเดียวกับภาพรวมคือ ภาคที่ 1 และ 4 โดยภาคที่ 1 ทั้งหมด 294 ราย ประกอบธุรกิจประเภทการบริการสูงสุด มีจำนวน 105 ราย (ร้อยละ 35.71) และภาคที่ 4 ทั้งหมด 297 ราย ประกอบธุรกิจประเภทสินค้าอุปโภคบริโภคสูงสุด มีจำนวน 90 ราย (ร้อยละ 30.30) นอกจากนี้ กลุ่มเป้าหมายของภาคที่ 3 ไม่ได้ประกอบธุรกิจประเภทเทคโนโลยี และกลุ่มเป้าหมายของภาคที่ 5 ไม่ได้ประกอบธุรกิจประเภททรัพยากร

ตารางที่ 4.2 แสดงการผิคนัดชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมายจำแนกเป็นรายภาค

การผิคนัดชำระหนี้ (Defaults)	ภาคที่ 1		ภาคที่ 2		ภาคที่ 3		ภาคที่ 4		ภาคที่ 5		ภาคที่ 6			
	จำนวน ราย	ร้อยละ จำนวน	จำนวน ราย	ร้อยละ จำนวน	จำนวน ราย	ร้อยละ จำนวน	จำนวน ราย	ร้อยละ จำนวน	จำนวน ราย	ร้อยละ จำนวน	จำนวน ราย	ร้อยละ จำนวน		
ไม่ผิคนัดชำระหนี้	1,474	83	266	90.48	257	86.53	269	91.50	248	83.50	232	77.33	202	68.71
ผิคนัดชำระหนี้	302	17	28	9.52	40	13.47	25	8.50	49	16.50	68	22.67	92	31.29
รวม	1,776	100	294	100	297	100	294	100	297	100	300	100	294	100

จากตารางที่ 4.2 แสดงการผิคนัดชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกเป็นรายภาค ซึ่งเป็นข้อมูล ช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 พบว่า โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 1,776 ราย มีผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 1,474 ราย (ร้อยละ 83) และมีผู้ที่ผิคนัดชำระหนี้ จำนวน 302 ราย (ร้อยละ 17)

ตามข้อมูลที่แสดงการผิคนัดชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมายโดยภาพรวมข้างต้น เมื่อนำมา เปรียบเทียบกับทั้งหมด 6 ภาค มีเพียง 2 ภาคคือ ภาคที่ 5 (ร้อยละ 22.67) และภาคที่ 6 (ร้อยละ 31.29) ที่มี สัดส่วนของการผิคนัดชำระหนี้สูงกว่าภาพรวม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จัดอันดับการผิคนัดชำระหนี้เป็นรายภาค พบว่า ภาคที่ผิคนัดชำระหนี้มาก ที่สุดคือ ภาคที่ 6 (ร้อยละ 31.29) รองลงมาคือ ภาคที่ 5 (ร้อยละ 22.67) ถัดมาคือ ภาคที่ 4 (ร้อยละ 16.5) ภาคที่ 2 (ร้อยละ 13.47) และภาคที่ 1 (ร้อยละ 9.52) ตามลำดับ และภาคที่ 3 เป็นภาคที่ผิคนัดชำระหนี้ น้อย ที่สุด (ร้อยละ 8.50)

อย่างไรก็ตาม มีผลการศึกษาจากตารางข้างต้นเป็นรายภาค เมื่อเรียงตามลำดับภาค จะมี รายละเอียดดังนี้

ภาคที่ 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 294 ราย พบว่า มีผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 266 ราย (ร้อยละ 90.48) และผิคนัดชำระหนี้จำนวน 28 ราย (ร้อยละ 9.52)

ภาคที่ 2 มีจำนวนทั้งสิ้น 297 ราย พบว่า มีผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 257 ราย (ร้อยละ 85.63) และผิคนัดชำระหนี้จำนวน 40 ราย (ร้อยละ 13.47)

ภาคที่ 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 294 ราย พบว่า มีผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 269 ราย (ร้อยละ 91.50) และผิคนัดชำระหนี้จำนวน 25 ราย (ร้อยละ 8.50)

ภาคที่ 4 มีจำนวนทั้งสิ้น 297 ราย พบว่า มีผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 248 ราย (ร้อยละ 83.5) และผิคนัดชำระหนี้จำนวน 49 ราย (ร้อยละ 16.50)

ภาคที่ 5 มีจำนวนทั้งสิ้น 300 ราย พบว่า มีผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 232 ราย (ร้อยละ 77.33) และผิคนัดชำระหนี้จำนวน 68 ราย (ร้อยละ 22.67)

ภาคที่ 6 มีจำนวนทั้งสิ้น 294 ราย พบว่า มีผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 202 ราย (ร้อยละ 68.71) และผิคนัดชำระหนี้จำนวน 92 ราย (ร้อยละ 31.29)

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม กลุ่มเป้าหมายที่ไม่คิดดัชนีชี้วัดระยะนี้ และกลุ่มเป้าหมายที่คิดดัชนีชี้วัดระยะ (Independent Variables) และ T-Test

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	กลุ่มเป้าหมายในภาพรวม			กลุ่มเป้าหมายที่ไม่คิดดัชนีชี้วัดระยะนี้			กลุ่มเป้าหมายที่คิดดัชนีชี้วัดระยะนี้			T-Test
	Obs	\bar{X}	S.D.	Obs	\bar{X}	S.D.	Obs	\bar{X}	S.D.	
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท										
อายุของบริษัท (ปี)	1,774	15.99	10.27	1,472	16.82	10.44	302	11.91	8.29	8.9374**
ขนาดของทุนจดทะเบียน (บาท)	1,776	9,785,666	20,700,000	1,474	9,549,927	20,500,000	302	10,900,000	21,300,000	-1.0375
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน										
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	1,755	.58	34.41	1,458	.94	34.64	297	-1.22	33.26	1.0155
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	1,769	.70	2.20	1,469	.71	1.62	300	.64	3.96	0.2922
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (เท่า)	1,756	9.59	89.18	1,459	9.82	94.09	297	8.43	59.50	0.3277
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (ร้อยละ)	1,742	-251.43	9,481.50	1,450	-27.44	932.58	292	-1,363.75	23,065.69	0.9898
อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (ร้อยละ)	1,739	721.57	16,998.85	1,445	754.35	18,236.29	294	560.43	8,662.23	0.2784
อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	1,742	-72.97	3,746.50	1,447	-62.51	4,073.92	295	-124.30	1,219.43	0.4809
อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	1,742	17.34	87.70	1,447	15.84	86.08	295	24.66	95.10	-1.4734
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	1,742	28.29	33.19	1,447	29	31.01	292	24.77	42.30	1.6234*
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	1,768	-0.04	2.20	1,450	-0.05	1.44	300	.01	.29	-1.3850
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ										
วงเงินสินเชื่อ (บาท)	1,776	3,898,120	2,849,940	1,474	3,796,583	2,857,216	302	4,393,702	2,762,952	-3.4015**
ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (ปี)	1,776	6.40	7.53	1,474	6.99	7.79	302	3.56	5.30	9.3646**

* คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.3 เป็นการนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า T-Test ของกลุ่มเป้าหมายตามตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ผู้วิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ทุกตัวระหว่างกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้กับกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม และกลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้กับกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม พบว่า มีตัวแปรอิสระ (Independent Variables) จำนวน 3 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ไม่สอดคล้องกับตัวแปรอื่น ๆ ภายในกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน ได้แก่ อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (TAG) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) และวงเงินสินเชื่อ (CL) กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้ (กลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้) มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรข้างต้นต่ำ (สูง) กว่าภาพรวม ในขณะที่ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) อื่น ๆ ทุกตัวแปรภายในกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้ (กลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้) มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) สูง (ต่ำ) กว่าในภาพรวม

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ทุกตัวระหว่างกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้กับกลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้ พบว่า ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรข้างต้นของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้ (กลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้) มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ต่ำ (สูง) กว่ากลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้ (กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้) ขณะที่ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) อื่น ๆ ทุกตัวแปรพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้ (กลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้) มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) สูง (ต่ำ) กว่ากลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้ (กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้)

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ T-Test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ทุกตัวระหว่างกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้กับกลุ่มเป้าหมายที่ผิคนัดชำระหนี้ พบว่า มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ อายุของบริษัท (YEARS) อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GP) วงเงินสินเชื่อ (CL) และระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (DUR) มีความแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 0.1 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายตามตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ในภาพรวม และจำนวนเป็นรายภาค

(Independent Variables)	รวม 1,776 ราย					ภาคที่ 1 จำนวน 294 ราย				
	Obs	\bar{X}	S.D.	Min	Max	Obs	\bar{X}	S.D.	Min	Max
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท										
อายุของบริษัท (ปี)	1,774	15.99	10.27	0	67	292	17.09	10.89	1	50
ขนาดของทุนจดทะเบียน (บาท)	1,776	9,785,666	20,700,000	100,000	220,000,000	294	13,200,000	26,200,000	200,000	195,000,000
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน										
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	1,755	.58	34.41	-726.15	481.38	291	.22	25.88	-303.58	39.39
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	1,769	.70	2.20	-53.20	42.58	293	.59	.43	-9	2.93
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (เท่า)	1,756	9.59	89.18	0	2,548.88	291	8.20	27.35	0	328.95
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (ร้อยละ)	1,742	-251.43	9,481.50	-394,141.2	1,446.63	287	-18.13	241.92	-3,896.14	144.4
อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (ร้อยละ)	1,739	721.57	16,998.85	-99.93	638,055.4	289	2,284,214	37,532.71	-77.61	638,055.4
อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	1,742	-72.97	3,746.50	-52,665.54	125,360.6	289	-199.72	2,634.784	-41,361.95	2,962.26
อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	1,742	17.34	87.70	-1,265	1,870.72	289	23.22	119.59	-68.72	1,870.62
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	1,742	28.29	33.19	-549.2	100	287	28.45	48.06	-549.2	100
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	1,768	-0.4	2.20	-53.2	42.58	293	.02	.16	-84	2.01
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ										
วงเงินสินเชื่อ (บาท)	1,776	3,898,120	2,849,940	20,000	16,000,000	294	3,999,490	3,097,845	300,000	12,000,000
ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (ปี)	1,776	6.40	7.53	1	42	294	6.42	7.28	1	37

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายตามตัวแปรอิสระในภาพรวม และจำแนกเป็นรายภาค (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ภาคที่ 2 จำนวน 297 ราย					ภาคที่ 3 จำนวน 294 ราย				
	Obs	\bar{X}	S.D.	Min	Max	Obs	\bar{X}	S.D.	Min	Max
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท										
อายุของบริษัท (ปี)	297	13.93	7.90	1	43	294	18.44	12.67	1	67
ขนาดของทุนจดทะเบียน (บาท)	297	8,499,878	13,700,000	200,000	80,000,000	294	4,929,847	6,918,312	100,000	50,000,000
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน										
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	294	5.78	43.99	-726.15	30.85	294	-3.0	32.54	-400.9	145.1
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	296	.70	.70	0	9.28	294	.66	.99	0	11.52
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (เท่า)	293	4.32	21.83	.02	235.32	294	8.19	21.40	.02	240.22
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (ร้อยละ)	294	1.02	10.88	-56.09	51.73	293	-2.84	105.69	-744.72	1,446.63
อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (ร้อยละ)	293	17.95	74.58	-81.27	672.89	287	586.93	6,611.94	-99.79	106,071.1
อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	293	-304.56	3,004.07	-47,191.11	1,404.37	288	-249.18	3,272.58	-52,665.54	5,696.59
อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	293	14.41	91.55	-1,265	508.64	288	16.99	84.75	-74.65	961.95
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	294	24.55	15.53	-29.12	100	293	23.98	35.79	-305.28	100
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	295	.02	.21	-3	1.23	294	.04	.18	-25	1.86
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ										
วงเงินสินเชื่อ (บาท)	297	3,917,071	2,820,981	400,000	14,000,000	294	3,339,490	2,671,840	200,000	16,000,000
ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ(ปี)	297	3.62	3.93	1	22	294	7.40	8.65	1	42

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายตามตัวแปรอิสระในภาพรวม และจำแนกเป็นรายภาค (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ภาคที่ 4 จำนวน 297 ราย					ภาคที่ 5 จำนวน 300 ราย				
	Obs	\bar{X}	S.D.	Min	Max	Obs	\bar{X}	S.D.	Min	Max
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท										
อายุของบริษัท (ปี)	297	16.38	9.45	1	53	300	15.4	10.33	0	45
ขนาดของทุนจดทะเบียน (บาท)	297	13,000,000	28,000,000	300,000	220,000,000	300	11,300,000	24,300,000	500,000	150,000,000
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน										
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	290	3.48	38.21	-221.67	481.38	295	2.34	26.80	-238.69	166.54
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	294	.74	1.27	0	18.58	299	.85	1.82	0	23.29
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (เท่า)	291	23.85	205.91	.02	2,548.88	295	4.89	15.39	.01	194
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (ร้อยละ)	287	-127.44	2,091.32	-35,421.13	29.84	294	-2.82	33.90	-292.8	90.52
อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (ร้อยละ)	290	28.96	243.40	-99.93	3,876.9	289	1,420.67	16,945.48	-93.76	247,419.5
อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	290	406.08	7,374.23	-3,746.82	125,360.6	291	-52.83	872.89	-8,380.22	6,409.09
อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	290	16.67	53.54	-63.61	558.89	291	22.97	111.07	-51.46	1,309.52
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	287	34.68	31.16	-2.47	252.99	294	34.60	26.36	-10.58	100
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	294	-.01	.39	-6.31	.94	299	-.29	3.14	-38.35	.69
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ										
วงเงินสินเชื่อ (บาท)	297	3,634,061	2,745,036	200,000	10,000,000	300	3,767,152	2,677,816	300,000	10,000,000
ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (ปี)	297	7.47	7.13	1	30	300	6.63	8.96	1	37

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายตามตัวแปรอิสระในภาพรวม และจำแนกเป็นรายภาค (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ภาคที่ 6 จำนวน 294 ราย				
	Obs	\bar{X}	S.D.	Min	Max
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท					
อายุของบริษัท (ปี)	294	14.70	9.17	1	55
ขนาดของทุนจดทะเบียน (บาท)	294	7,751,837	14,700,000	180,000	100,000,000
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน					
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	291	-1.49	35.53	-496.21	34.94
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	293	.64	4.76	-53.2	42.58
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (เท่า)	292	8.16	59.36	.01	795.84
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (ร้อยละ)	287	-1,375.82	23,265.32	-294,141.2	48.43
อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (ร้อยละ)	291	6.85	73.42	-99.93	1,091.82
อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	291	-37.04	1,549.29	-15,990.48	18,740.34
อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	285	22.50	111.84	-51.46	1,309.52
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	287	23.53	31.97	-321.75	100
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	293	-.02	.36	-4.61	1.38
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ					
วงเงินสินเชื่อ (บาท)	294	4,736,633	2,892,475	400,000	10,000,000
ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (ปี)	294	6.90	7.52	1	38

จากตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายตามตัวแปรอิสระในภาพรวม และจำแนกเป็นรายภาค ซึ่งเป็นข้อมูลช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ได้แก่

1) อายุของบริษัท (YEARS) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.99 ปี (S.D. = 10.27) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 ปี และ 67 ปี ตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.09 ปี (S.D. = 10.89) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 50 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 13.93 ปี (S.D.= 7.90) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 43 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 18.44 ปี (S.D. = 12.67) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 67 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 16.38 ปี (S.D. = 9.45) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 53 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.4 ปี (S.D. = 10.33) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 ปีและ 45 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 14.70 ปี (S.D. = 9.17) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 55 ปี ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัท (YEARS) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 3 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัท (YEARS) มากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 1 ภาคที่ 5 ภาคที่ 4 และภาคที่ 6 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 2 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัท (YEARS) น้อยที่สุด

2) ขนาดของทุนจดทะเบียน (SIZE) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9,785,666 บาท (S.D. = 20,700,000) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 100,000 บาทและ 220,000,000 บาทตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 13,200,000 บาท (S.D. = 26,200,000) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 200,000 บาทและ 195,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8,499,878 บาท (S.D. = 13,700,000) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 200,000 บาทและ 80,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4,929,847 บาท (S.D. = 6,918,312) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 100,000 บาทและ 50,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 13,000,000 บาท (S.D. = 28,000,000) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 300,000 บาทและ 220,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 11,300,000 บาท (S.D. = 24,300,000) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 500,000 บาทและ 150,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7,751,837 บาท (S.D. = 14,700,000) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 180,000 บาทและ 100,000,000 บาท ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของขนาดของทุนจดทะเบียน จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 1 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของขนาดของทุนจดทะเบียนมากที่สุด รองลงมา คือ ภาคที่ 4 ภาคที่ 5 ภาคที่ 2 และภาคที่ 6 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 3 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของขนาดของ ทุนจดทะเบียนน้อยที่สุด รวมถึง ทั้งค่าต่ำสุดและสูงสุดมีค่าน้อยกว่าภาคอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ตรง ข้ามกับภาคอื่น ๆ ที่มีค่าต่ำสุดและสูงสุดไว้เช่นกัน

ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน ได้แก่

1) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset: ROA) โดยภาพรวมของ กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .58 เท่า (S.D. = 34.41) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ - 726.15 เท่าและ 481.38 เท่าตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .22 เท่า (S.D. = 25.88) ค่า ต่ำสุดและสูงสุดคือ -303.58 เท่าและ 39.39 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -.78 เท่า (S.D.= 43.99) ค่า ต่ำสุดและสูงสุดคือ -726.15 เท่าและ 30.85 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -.30 เท่า (S.D. = 32.54) ค่า ต่ำสุดและสูงสุดคือ -400.9 เท่าและ 145.1 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.48 เท่า (S.D. = 38.21) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -221.67 เท่าและ 431.38 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.34 เท่า (S.D. = 26.80) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -238.69 เท่าและ 166.54 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -1.49 เท่า (S.D. = 35.53) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -496.21 เท่าและ 34.94 เท่าตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อ สินทรัพย์รวม (Return on Total Asset: ROA) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 4 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ย

ของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset: ROA) มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด รองลงมาคือ ภาคที่ 5 ภาคที่ 1 ภาคที่ 3 และภาคที่ 2 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 6 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset: ROA) น้อยที่สุด และจะเห็นได้ว่า ภาคที่ 1 ภาคที่ 4 และภาคที่ 5 มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA) เป็นบวก (+)

2) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio: DR) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .70 เท่า (S.D. = 2.20) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -53.20 เท่าและ 42.58 เท่าตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .59 เท่า (S.D. = .43) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -.9 เท่าและ 2.93 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .70 เท่า (S.D. = .70) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 เท่าและ 9.28 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .66 เท่า (S.D. = .99) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 เท่าและ 11.52 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .74 เท่า (S.D. = 1.27) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 เท่าและ 18.58 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .85 เท่า (S.D. = 1.82) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 เท่าและ 23.29 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .64 เท่า (S.D. = 4.76) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -53.2 เท่าและ 42.58 เท่าตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio: DR) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 5 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio: DR) มากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 4 ภาคที่ 2 ภาคที่ 3 และภาคที่ 6 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 1 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio: DR) น้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณาค่าสูงสุด พบว่า ภาคที่ 6 เป็นภาคที่มีค่าสูงสุดของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio: DR) มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด ตรงข้ามกับภาคอื่น ๆ ที่มีค่าสูงสุดใกล้เคียงกัน

3) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CURRE) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9.59 เท่า (S.D. = 89.18) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 เท่าและ 2,548.88 เท่าตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.20 เท่า (S.D. = 27.35) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 เท่าและ 328.95 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 เท่า (S.D. = 21.83) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ .02 เท่าและ 235.32 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.19 เท่า (S.D. = 21.40) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ .02 เท่าและ 240.22 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 23.85 เท่า (S.D. = 205.91) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ .02 เท่าและ 2,548.88 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.89 เท่า (S.D. = 15.39) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ .01 เท่าและ 194 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.16 เท่า (S.D. = 59.36) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ .01 เท่าและ 795.84 เท่า ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CURRE) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 4 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CURRE) มากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 1 ภาคที่ 3 ภาคที่ 6 และภาคที่ 5 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 2 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CURRE) น้อยที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบค่าสูงสุดของแต่ละภาค พบว่า ภาคที่ 4 มีค่าสูงสุดของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CURRE) สูงที่สุดอย่างเห็นได้ชัด ตรงข้ามกับ ภาคอื่น ๆ ซึ่งมีค่าสูงสุดไม่ห่างกันมาก

4) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin: NP) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -251.43 (S.D. = 9,481.50) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -394,141.2 และร้อยละ 1,446.63 ตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -18.13 (S.D. = 241.92) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -3,896.14 และร้อยละ 144.4 ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.02 (S.D. = 10.88) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -56.09 และร้อยละ 51.73 ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -2.84 (S.D. = 105.69) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -744.72 และร้อยละ 1,446.63 ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -127.44 (S.D. = 2,091.32) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -35,421.13 และร้อยละ 29.84 ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -2.82 (S.D. = 33.90) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -292.8 และร้อยละ 90.52 ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -1,375.82 (S.D. = 23,265.32) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -294,141.2 และร้อยละ 48.43 ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อ ยอดขาย (Net Profit Margin: NP) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 2 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วน กำไรสุทธิต่อ ยอดขาย (Net Profit Margin: NP) มากที่สุด และเป็นเพียงภาคเดียวที่มีค่าเฉลี่ยของ อัตราส่วนนี้เป็นบวก รองลงมาคือ ภาคที่ 5 ภาคที่ 3 ภาคที่ 1 และภาคที่ 4 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 6 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อ ยอดขาย (Net Profit Margin: NP) น้อยที่สุดอย่างเห็น ได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับกันในแต่ละภาค

5) อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate: TRG) โดยภาพรวมของ กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 721.57 (S.D. = 16,998.85) ค่าต่ำสุดและ สูงสุดคือ ร้อยละ -99.93 และร้อยละ 638,055.4 ตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2,284.214 (S.D. = 37,532.71) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -77.61 และร้อยละ 638,055.4 ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17.95 (S.D. = 74.58) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -81.27 และร้อยละ 672.89 ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 586.93 (S.D. = 6,611.94) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -99.79 และร้อยละ 106,071.1 ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 28.96 (S.D. = 243.40) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -99.93 และร้อยละ 29.84 ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -2.82 (S.D. = 33.90) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -292.8 และร้อยละ 3,876.9 ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1,420.67 (S.D. = 16,945.48) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -93.76 และร้อยละ 247,419.5 ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate: TRG) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 1 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate: TRG) มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัดเจน รองลงมาคือ ภาคที่ 6 ภาคที่ 3 ภาคที่ 4 และภาคที่ 2 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 5 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate: TRG) น้อยที่สุด และเป็นเพียงภาคเดียวที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้เป็นเครื่องหมายลบ (-)

6) อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate: NPG) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -72.97 (S.D. = 3,746.50) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -52,665.54 และร้อยละ 125,360.6 ตามลำดับ และผลการศึกษายเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -199.72 (S.D. = 2,634.784) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -41,361.95 และร้อยละ 2,962.26 ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -304.56 (S.D. = 3,004.07) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -47,191.11 และร้อยละ 1,404.37 ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -249.18 (S.D. = 3,272.58) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -52,665.54 และร้อยละ 5,696.59 ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 406.08 (S.D. = 7,374.23) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -3,746.82 และร้อยละ 125,360.6 ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -52.83 (S.D. = 872.89) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -8,380.22 และร้อยละ 6,409.09 ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -37.04 (S.D. = 1,549.29) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -15,990.48 และร้อยละ 18,740.34 ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate: NPG) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 4 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate: NPG) มากที่สุด และเป็นเพียงภาคเดียวที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้เป็นบวก รองลงมาคือ ภาคที่ 6 ภาคที่ 5 ภาคที่ 1 และภาคที่ 3 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 2 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate: NPG) น้อยที่สุด

7) อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate: TAG) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17.34 (S.D. = 87.70) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -1,265 และร้อยละ 1,870.72 ตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 23.22 (S.D. = 119.59) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -68.72 และร้อยละ 1,870.62 ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 14.41 (S.D. = 91.55) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -1,265 และร้อยละ 508.64 ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 16.99 (S.D. = 84.75) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -74.65 และร้อยละ 961.95 ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 16.67 (S.D. = 53.54) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -63.61 และร้อยละ 558.89 ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 22.97 (S.D. = 111.07) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -51.46 และร้อยละ 1,309.52 ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 22.50 (S.D. = 111.84) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -51.46 และร้อยละ 1,309.52 ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate: TAG) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 1 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate: TAG) มากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 5 ภาคที่ 6 ภาคที่ 3 และภาคที่ 4 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 2 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (Total Asset Growth Rate: TAG) น้อยที่สุด และมีค่าต่ำสุดของอัตราส่วนนี้น้อยที่สุดอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับค่าต่ำสุดของภาคอื่น ๆ ซึ่งมีค่าแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

8) อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin: GP) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 28.29 (S.D. = 33.19) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -549.2 และร้อยละ 100 ตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 28.45 (S.D. = 48.06) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -549.2 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 24.55 (S.D. = 15.53) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -29.12 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 23.98 (S.D. = 35.79) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -305.28 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 34.68 (S.D. = 31.16) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -2.47 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 34.60 (S.D. = 26.36) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -10.58 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 23.53 (S.D. = 31.97) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -321.75 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin: GP) จากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 4 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin: GP) มากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 5 ภาคที่ 1 ภาคที่ 2 และภาคที่ 3 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 6 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin: GP) น้อยที่สุด

9) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: DE) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -.04 เท่า (S.D. = 2.20) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -53.2 เท่าและ 42.58 เท่าตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .02 เท่า (S.D. = .16) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -.84 เท่าและ 2.01 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .02 เท่า (S.D. = .21) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -3 เท่าและ 1.23 เท่าตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .04 เท่า (S.D. = .18) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -.25 เท่าและ 1.86 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -.01 เท่า (S.D. = .39) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -6.31 เท่าและ .94 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -.29 เท่า (S.D. = 3.14) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -38.35 เท่าและ .69 เท่า ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -.02 เท่า (S.D. = .36) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -4.61 เท่าและ 1.38 เท่า ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: DE) จากมาก ไปน้อยได้คือ ภาคที่ 3 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: DE) มากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 1 ภาคที่ 2 ภาคที่ 4 และภาคที่ 6 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 5 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: DE) น้อยที่สุด และมีค่าต่ำสุดของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: DE) น้อยที่สุด และเมื่อเทียบกับค่าต่ำสุดของภาคอื่น ๆ ซึ่งมีค่าแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ ได้แก่

1) วงเงินสินเชื่อ (Credit Line: CL) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,898,120 บาท (S.D. = 2,849,940) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 20,000 บาทและ 16,000,000 บาทตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,999,490 บาท (S.D. = 3,097,845) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 300,000 บาทและ 12,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,917,071 บาท (S.D. = 2,820,981) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 400,000 บาทและ 14,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,339,490 บาท (S.D. = 2,671,840) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 200,000 บาทและ 16,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,634,061 บาท (S.D. = 2,745,036) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 200,000 บาทและ 10,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,767,152 บาท (S.D. = 2,677,816) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 300,000 บาทและ 10,000,000 บาท ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4,736,633 บาท (S.D. = 2,892,475) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 400,000 บาทและ 10,000,000 บาท ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของวงเงินสินเชื่อจากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 6 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของวงเงินสินเชื่อมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 1 ภาคที่ 2 ภาคที่ 5 และภาคที่ 4 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 3 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของวงเงินสินเชื่อที่น้อยที่สุด

2) ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (Duration: DUR) โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 1,776 ราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.40 ปี (S.D. = 7.53) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 42 ปี ตามลำดับ และผลการศึกษาเป็นรายภาค มีดังนี้

ภาคที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.42 ปี (S.D. = 7.28) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 37 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.62 ปี (S.D. = 3.93) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 22 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.40 ปี (S.D. = 8.65) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 42 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.47 ปี (S.D. = 7.13) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 30 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.63 ปี (S.D. = 8.96) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 37 ปี ตามลำดับ

ภาคที่ 6 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ราย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.90 ปี (S.D. = 7.52) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 38 ปี ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ผ่อนชำระจากมากไปน้อยได้คือ ภาคที่ 4 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ผ่อนชำระมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคที่ 3 ภาคที่ 6 ภาคที่ 5 และภาคที่ 1 ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 2 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ผ่อนชำระที่น้อยที่สุด

4.2 ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้ของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาว่า ปัจจัยต่าง ๆ ตัวใดที่ใช้ทำนายความน่าจะเป็นในการผิคนัดชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมาย ชั้นที่หนึ่ง ผู้วิจัยจะทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยทดสอบปัญหา Multicollinearity ซึ่งพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อให้ได้แบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด และชั้นที่สอง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยวิธี Panel Logistic Regression ประมาณการแบบ Random Effects ด้วยแบบจำลองโลจิสติก (Logit Model) ซึ่งแสดงขั้นตอนและผลการวิเคราะห์ดังนี้

ชั้นที่หนึ่ง การทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ด้วยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) จากสูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) แสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพีอาร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient)

	DEF	YEARS	SIZE	ROA	DR	CURRE	NP	TRG	NPG	TAG	GP	DE	CL	DUR
DEF	1.000													
YEARS	-.175	1.000												
SIZE	.013	.0690	1.000											
ROA	-.024	-.046	-.003	1.000										
DR	-.013	.045	-.008	-.142	1.000									
CURRE	-.000	.054	-.026	.015	-.015	1.00								
NP	-.053	.033	.010	.010	-.008	.003	1.000							
TRG	.012	-.066	.005	-.086	-.017	-.003	.001	1.000						
NPG	-.006	.012	.004	.076	-.012	.005	-.000	-.004	1.000					
TAG	.031	-.141	.007	.078	-.025	-.013	.008	.257	.022	1.000				
GP	-.046	.078	-.039	.080	.018	.012	-.051	.010	.009	.016	1.000			
DE	.016	.006	.003	.018	-.012	.002	.000	.003	.006	.011	-.003	1.00		
CL	.081	-.042	.176	.004	.016	-.059	.009	.060	-.035	.000	-.075	.050	1.000	
DUR	-.168	.495	-.000	.059	.059	.020	.012	-.028	.021	-.090	.080	.005	-.064	1.000

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ทุกคู่ไม่เกิน 0.8 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity กล่าวคือ ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีความสัมพันธ์กันสูง แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีความเป็นอิสระต่อกันอย่างชัดเจน

ขั้นที่สอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยวิธี Panel Logistic Regression ประมาณการแบบ Random Effects เพื่อหาปัจจัยที่ใช้ทำนายความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมาย มีกระบวนการ ดังนี้

1) กำหนดสมการของแบบจำลอง โลจิสต์ (Logit Model)

จากผลการทดสอบในขั้นที่หนึ่งข้างต้น พบว่า ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ทุกตัวสามารถเข้าสู่สมการได้ ฉะนั้น จะได้ Model 1 ดังนี้

$$\ln(P_y) = \beta_0 + \beta_1 Y E A R S_{i,j} + \beta_2 S I Z E_{i,j} + \beta_3 R O A_{i,j} + \beta_4 D R_{i,j} + \beta_5 C U R R E_{i,j} + \beta_6 N P_{i,j} + \beta_7 T R G_{i,j} + \beta_8 N P G_{i,j} + \beta_9 T A G_{i,j} + \beta_{10} G P_{i,j} + \beta_{11} D E_{i,j} + \beta_{12} C L_{i,j} + \beta_{13} D U R_{i,j} + \beta_{14} L O A N_{i,j} + \sum_{i,j=15}^{21} \beta_{15} T y p e s_{i,j} + \sum_{i,j=22}^{25} \beta_{i,t} R E_{i,j} + \sum_{i,j}$$

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเกิดความแม่นยำต่อการวิเคราะห์ และผลการทดสอบที่หลากหลายมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสร้าง Model อื่น ๆ ขึ้นอีก 5 สมการ โดยใช้ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ที่แตกต่างกัน ดังนี้

Model 2 คือ แบบจำลองที่ตัด อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (TRG) อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (NPG) และอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (TAG) ออกจากสมการ เนื่องจาก ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายตามตัวแปรอิสระ (Independent Variables) จำแนกเป็นรายภาคตามข้างต้น พบว่า ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวมจำนวน 1,776 ราย มีตัวแปรอิสระ (Independent Variables) 3 ตัวนี้ ที่ทำให้ขนาดของกลุ่มเป้าหมายลดลงอย่างเห็นได้ชัด (obs = 1,739 1,742 และ 1,742 ตามลำดับ) ซึ่งผู้วิจัยเกรงว่า อาจจะส่งผลกระทบต่อผลการวิเคราะห์ได้ จึงตัดออกจากสมการ ดังนั้น Model 2 จะมีสมการ ดังนี้

$$\ln(P_y) = \beta_0 + \beta_1 Y E A R S_{i,j} + \beta_2 S I Z E_{i,j} + \beta_3 R O A_{i,j} + \beta_4 D R_{i,j} + \beta_5 C U R R E_{i,j} + \beta_6 N P_{i,j} + \beta_{10} G P_{i,j} + \beta_{11} D E_{i,j} + \beta_{12} C L_{i,j} + \beta_{13} D U R_{i,j} + \beta_{14} L O A N_{i,j} + \sum_{i,j=15}^{21} \beta_{15} T y p e s_{i,j} + \sum_{i,j=22}^{25} \beta_{i,t} R E_{i,j} + \sum_{i,j}$$

Model 3 Model 4 และ Model 5 คือ แบบจำลองที่ตัดปัจจัยใดไปปัจจัยหนึ่งออกไปตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน และปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ นอกนั้น เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เช่นเดิม ดังนี้

Model 3

$$\ln(P_y) = \beta_0 + \beta_3 R O A_{i,j} + \beta_4 D R_{i,j} + \beta_5 C U R R E_{i,j} + \beta_6 N P_{i,j} + \beta_7 T R G_{i,j} + \beta_8 N P G_{i,j} + \beta_9 T A G_{i,j} + \beta_{10} G P_{i,j} + \beta_{11} D E_{i,j} + \beta_{12} C L_{i,j} + \beta_{13} D U R_{i,j} + \beta_{14} L O A N_{i,j} + \sum_{i,j=15}^{21} \beta_{15} T y p e s_{i,j} + \sum_{i,j=22}^{25} \beta_{i,t} R E_{i,j} + \sum_{i,j}$$

Model 4

$$\ln(P_y) = \beta_0 + \beta_1 Y E A R S_{i,j} + \beta_2 S I Z E_{i,j} + \beta_{12} C L_{i,j} + \beta_{13} D U R_{i,j} + \beta_{14} L O A N_{i,j} + \sum_{i,j=15}^{21} \beta_{15} T y p e s_{i,j} + \sum_{i,j=22}^{25} \beta_{i,t} R E_{i,j} + \sum_{i,j}$$

Model 5

$$\ln(P_y) = \beta_0 + \beta_1 Y E A R S_{i,j} + \beta_2 S I Z E_{i,j} + \beta_3 R O A_{i,j} + \beta_4 D R_{i,j} + \beta_5 C U R R E_{i,j} + \beta_6 N P_{i,j} + \beta_7 T R G_{i,j} + \beta_8 N P G_{i,j} + \beta_9 T A G_{i,j} + \beta_{10} G P_{i,j} + \beta_{11} D E_{i,j} + \beta_{14} L O A N_{i,j} + \sum_{i,j=15}^{21} \beta_{15} T y p e s_{i,j} + \sum_{i,j=22}^{25} \beta_{i,t} R E_{i,j} + \sum_{i,j}$$

Model 6 คือแบบจำลองที่ตัด อายุของบริษัท (YEARS) นอกนั้น เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เช่นเดิม

$$\ln(P_y) = \beta_0 + \beta_2 S I Z E_{i,j} + \beta_3 R O A_{i,j} + \beta_4 D R_{i,j} + \beta_5 C U R R E_{i,j} + \beta_6 N P_{i,j} + \beta_7 T R G_{i,j} + \beta_8 N P G_{i,j} + \beta_9 T A G_{i,j} + \beta_{10} G P_{i,j} + \beta_{11} D E_{i,j} + \beta_{12} C L_{i,j} + \beta_{13} D U R_{i,j} + \beta_{14} L O A N_{i,j} + \sum_{i,j=15}^{21} \beta_{15} T y p e s_{i,j} + \sum_{i,j=22}^{25} \beta_{i,t} R E_{i,j} + \sum_{i,j}$$

2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี Panel Logistic Regression ประมาณการแบบ Random Effects ตามแบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) ด้วย 6 สมการข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรควบคุม (Control Variables) คือ ประเภทสินเชื่อธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรม (TYPES) และภาค (REGION) ไว้ด้วย แสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ผิวน้ำชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model)					
	Model	Model	Model	Model	Model	Model
	1	2	3	4	5	6
ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท						
อายุของบริษัท (YEARS)	.000** (-.109)	.000** (-.108)		.000** (-.109)	.000** (-.108)	
ขนาดของทุนจดทะเบียน (SIZE)	.275 (1.260)	.272 (1.280)		.194 (1.450)	.487 (8.110)	.481 (8.230)
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน						
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อ	.230	.218	.269		.182	.269
สินทรัพย์รวม (ROA)	(-.006)	(-.007)	(-.006)		(-.007)	(-.006)
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ	.771	.796	.789		.706	.787
สินทรัพย์รวม (DR)	(-.011)	(-.010)	(-.010)		(-.014)	(-.010)
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	.711	.677	.952		.660	.965
(CURRE)	(.001)	(.001)	(.000)		(.001)	(.000)
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย	.752	.752	.732		.742	.732
(NP)	(-.000)	(-.000)	(-.000)		(-.000)	(-.000)
อัตราการเพิ่มของรายได้รวม	.957		.841		.951	.837
(TRG)	(1.000)		(3.880)		(-1.100)	(4.010)

* คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ตัดสินใจชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model)					
	Model	Model	Model	Model	Model	Model
	1	2	3	4	5	6
ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน (ต่อ)						
อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (NPG)	.712 (.000)		.725 (.000)		.681 (.000)	.722 (.000)
อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์ รวม (TAG)	.420 (-.001)		.348 (-.001)		.426 (-.001)	.559 (-.001)
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GP)	.476 (-.003)	.484 (-.003)	.348 (-.005)		.501 (-.003)	.355 (-.005)
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)	.711 (.109)	.37 (.109)	.696 (.123)		.730 (.100)	.696 (.123)
ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ						
วงเงินสินเชื่อ (CL)	.119 (-1.130)	.115 (-1.320)	.122 (-1.270)	.081* (-1.450)		.096* (-1.420)
ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (DUR)	.662 (.020)	.633 (.022)	.108 (-.068)	.481 (.033)		.113 (-.067)
ตัวแปรควบคุม (Control Variables)						
เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan)	.000** (4.560)	.000** (4.579)	.000** (4.308)	.000** (4.662)	.000** (4.204)	.000** (4.334)
ประเภทอุตสาหกรรม (TYPES)	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
ภาค (REGION)	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
Statistics						
Observations	1,719	1,735	1,719	1,770	1,719	1,719
Log-likelihood	-491.832	-493.818	-499.147	-504.707	-493.009	-498.920

* คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
 ผิดนัดชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	แบบจำลองโลจิสติก (Logit Model)					
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4	Model 5	Model 6
Statistics (ต่อ)						
Chi2	273.92	280.99	289.76	299.28	275.23	290.14
Insig2u	2.595	2.606	2.647	2.608	2.594	2.650
Prob > Chi2 = .000						

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม พบว่า จาก Model ทั้ง 6 แบบ มีตัวแปรทั้งหมด 2 ตัวที่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุของบริษัท (YEARS) และวงเงินสินเชื่อ (CL) ณ ระดับ 0.05 และ 0.1 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการผิดนัดชำระหนี้ที่เหมือนกัน เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้งสองมีเครื่องหมายเป็นลบ (-) กล่าวคือ

หากอายุของบริษัท (YEARS) มากขึ้น (น้อยลง) การผิดนัดชำระหนี้จะน้อยลง (มากขึ้น)

หากวงเงินสินเชื่อ (CL) เพิ่มขึ้น (ลดลง) การผิดนัดชำระหนี้จะลดลง (เพิ่มขึ้น)

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของตัวแปรควบคุม (Control Variables) ผู้วิจัยพบว่า สินเชื่อเงินสด (Cash Loan) ประเภทเงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นเครื่องหมายบวกในทุก Model นั้นหมายความว่า สินเชื่อเงินสด (Cash Loan) ประเภทเงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ได้มากกว่า สินเชื่อเงินสด (Cash Loan) ประเภท วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft : O/D)

จากการเปรียบเทียบค่าทางสถิติของทุก Model พบว่า Model 1 เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจาก สามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ดีกว่า Model อื่น ๆ เพราะ Log-likelihood ของ Model 1 มีค่าเท่ากับ -491.832 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์มากกว่า Model อื่น ๆ และค่า Chi Square ของ Model 1 มีค่าเท่ากับ 273.92 ณ ระดับนัยสำคัญที่ Prob > Chi Square = 0.000 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์ใน Model 1 นี้

สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งใน Model 1 มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุของบริษัท (YEARS) ณ ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับ Model 2 Model 4 และ Model 5 อย่างไรก็ตาม Model 4 และ Model 6 ให้ผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างจาก Model 1 กล่าวคือ Model 4 และ Model 6 มี วงเงินสินเชื่อ (CL) ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.1 เพิ่มขึ้นมาด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่า Log-likelihood และค่า Chi Square ของทุก Model จะพบว่า มีค่าแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ดังนั้น Model ทั้ง 6 แบบ สามารถใช้เป็นแบบจำลองเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การผิคนัดชำระหนี้ร่วมกันได้ แม้ว่าใน Model 4 และ Model 6 จะให้ผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างจาก Model 1 ก็ตาม เพราะฉะนั้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การผิคนัดชำระหนี้ ประกอบด้วย อายุของ บริษัท (YEARS) และวงเงินสินเชื่อ (CL) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการผิคนัดชำระหนี้ รวมถึง วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) ส่งผลกระทบต่อ การผิคนัดชำระหนี้ น้อยกว่า เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN)

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากกระบวนการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยมุ่งหวังให้งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นประโยชน์แก่ธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับอำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจ SMEs ได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในอนาคต โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เป็นลูกหนี้ปกติในกลุ่มที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้และในกลุ่มที่ผิคนัดชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ทั้งหมด 1,776 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากฐานข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ และตารางบันทึกข้อมูลในลักษณะ Panel Data เพื่อใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณทั้งหมด โดยข้อมูลอยู่ในช่วงเวลา ดังนี้

ช่วงที่หนึ่ง คือ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นข้อมูลของตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลด้านสินเชื่อ รวมถึง ตัวแปรควบคุม (Control Variables)

ช่วงที่สอง คือ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เป็นข้อมูลของตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การผิดนัดชำระหนี้ (Defaults)

จากกระบวนการทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล รวมถึง ข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัย โดยเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เป็นลูกหนี้ปกติในกลุ่มที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้และในกลุ่มที่ผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์

ตามที่คุณวิจัยได้แบ่ง ประเภทธุรกิจ (TYPES) ออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากร การบริการ และเทคโนโลยี จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่เป็นลูกหนี้ปกติ ทั้งผิดนัดและไม่ผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในภาพรวม ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจใน 3 ประเภทในสัดส่วนที่สูงอย่างเห็นได้ชัด โดยเรียงจากมากไปน้อยคือ สินค้าอุตสาหกรรม (ร้อยละ 35.92) รองลงมาคือ การบริการ (ร้อยละ 22.30) และสินค้าอุปโภคบริโภค (ร้อยละ 20.10) และประเภทธุรกิจอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ พบว่ามีสัดส่วนอยู่ที่เพียงร้อยละ 1.52 ถึงร้อยละ 10.14 โดยที่ประเภทธุรกิจ (TYPES) ด้าน ทรัพยากร มีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.52) ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบประเภทธุรกิจ (TYPES) ในแต่ละภาค พบว่าภาคที่ประกอบธุรกิจใน 3 ประเภทข้างต้น โดยมีสัดส่วนที่สูงเหมือนภาพรวมเช่นกัน มีจำนวน 4 ภาค ได้แก่ ภาคที่ 2 ภาคที่ 3 ภาคที่ 5 และภาคที่ 6 นอกจากนี้ ภาคที่ 3 ไม่ได้ประกอบธุรกิจประเภทเทคโนโลยี และภาคที่ 5 ไม่ได้ประกอบธุรกิจประเภททรัพยากรเลย

ในด้านการผิดนัดชำระหนี้ ผู้วิจัยรายงานผลการศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้ พบว่า ในภาพรวมไม่ผิคนัดชำระหนี้ในสัดส่วนร้อยละ 83 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด และผลการศึกษาทั้งหมด 6 ภาค พบว่า สัดส่วนของผู้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้เป็นรายภาคอยู่ระหว่างร้อยละ 68.71 ถึง ร้อยละ 91.50 ซึ่งเมื่อจัดอันดับภาคที่มีสัดส่วนของการไม่ผิคนัดชำระหนี้จากมากไปน้อย จะเรียงตามลำดับได้คือ ภาคที่ 3 (ร้อยละ 91.50) ภาคที่ 1 (ร้อยละ 90.48) ภาคที่ 2 (ร้อยละ 86.53) ภาคที่ 4 (ร้อยละ 83.50) ภาคที่ 5 (ร้อยละ 77.33) และภาคที่ 6 (ร้อยละ 68.71) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ภาคที่ 5 และภาคที่ 6 มีสัดส่วนของการไม่ผิคนัดชำระหนี้ต่ำกว่าภาพรวม

กลุ่มที่ 2 คือผู้ที่ผิคนัดชำระหนี้ พบว่า ในภาพรวมผิคนัดชำระหนี้ในสัดส่วนร้อยละ 17 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด และผลการศึกษาทั้งหมด 6 ภาค พบว่า สัดส่วนของผู้ที่ผิคนัดชำระหนี้เป็นรายภาคอยู่ระหว่างร้อยละ 8.50 ถึง ร้อยละ 31.29 ซึ่งเมื่อจัดอันดับภาคที่มีสัดส่วนของการผิคนัดชำระหนี้จากมากไปน้อย จะเรียงตามลำดับได้คือ ภาคที่ 6 (ร้อยละ 31.29) ภาคที่ 5 (ร้อยละ 22.67) ภาคที่ 4 (ร้อยละ 16.50) ภาคที่ 2 (ร้อยละ 13.47) ภาคที่ 1 (ร้อยละ 9.52) และภาคที่ 3 (ร้อยละ 8.50) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ภาคที่ 1 ภาคที่ 2 ภาคที่ 3 และภาคที่ 4 มีสัดส่วนของการผิคนัดชำระหนี้สูงกว่าภาพรวม

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาค่าแปรอิสระ (Independent Variables) ตามผลการทดสอบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อันได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าต่ำสุด (Min) และค่าสูงสุด (Max) โดยเรียงตามกลุ่มปัจจัยที่ละกลุ่ม ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ประกอบด้วย

อายุของบริษัท (YEARS) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.99 ปี (S.D.= 10.27) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 ปี และ 67 ปี ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีอายุของบริษัท (YEARS) เฉลี่ย จากมากไปน้อยได้ จะเรียงลำดับได้คือ ภาคที่ 3 (18.44 ปี, S.D. = 12.67) ภาคที่ 1 (17.09 ปี, S.D. = 10.89) ภาคที่ 5 (15.4 ปี, S.D. = 10.33) ภาคที่ 4 (16.38 ปี, S.D. = 9.45) ภาคที่ 6 (14.70 ปี, S.D. = 9.17) และภาคที่ 2 (13.93 ปี, S.D.= 7.90)

ขนาดของทุนจดทะเบียน (SIZE) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9,785,666 บาท (S.D. = 20,700,000) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 100,000 บาทและ 220,000,000 บาท ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของขนาดของทุนจดทะเบียนจากมากไปน้อย จะเรียงลำดับได้ คือ ภาคที่ 1 (13,200,000 บาท, S.D. = 26,200,000) ภาคที่ 4 (13,000,000 บาท, S.D. = 28,000,000) ภาคที่ 5 (11,300,000 บาท, S.D. = 24,300,000) ภาคที่ 2 (8,499,878 บาท, S.D. = 13,700,000) ภาคที่ 6 (7,751,837 บาท, S.D. = 14,700,000) และภาคที่ 3 (4,929,847 บาท, S.D. = 6,918,312) เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของขนาดของทุนจดทะเบียนน้อยที่สุด รวมถึง ทั้งค่าต่ำสุดและสูงสุดมีค่าน้อยกว่าภาคอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดคือ 100,000 บาทและ 50,000,000 บาท ตามลำดับ ตรงข้ามกับภาคอื่น ๆ ที่มีค่าต่ำสุดและสูงสุดใกล้เคียงกัน

ปัจจัยที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.58 เท่า (S.D. = 34.41) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -726.15 เท่าและ 481.38 เท่า ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA) จากมากไปน้อยได้ จะเรียงลำดับได้คือ ภาคที่ 4 (3.48 เท่า, S.D. = 38.21) ภาคที่ 5 (2.34 เท่า, S.D. = 26.80) ภาคที่ 1 (.22 เท่า, S.D. = 25.88) ภาคที่ 3 (-.30 เท่า, S.D. = 32.54) ภาคที่ 2 (-.78 เท่า, S.D. = 43.99) และภาคที่ 6 (-1.49 เท่า, S.D. = 35.53) ตามลำดับ และจะเห็นได้ว่า ภาคที่ 1 ภาคที่ 4 และภาคที่ 5 มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA) เป็นบวก (+)

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DR) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .70 เท่า (S.D. = 2.20) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -53.20 เท่าและ 42.58 เท่า ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DR) จากมากไปน้อยได้ จะเรียงลำดับได้คือ ภาคที่ 5 (0.85 เท่า, S.D. = 1.82) ภาคที่ 4 (0.74 เท่า, S.D. = 1.27) ภาคที่ 2 (0.70 เท่า, S.D. = .70) ภาคที่ 3 (0.66 เท่า, S.D. = 0.99) ภาคที่ 6 (0.64 เท่า, S.D. = 4.76) และภาคที่ 1 (0.59 เท่า, S.D. = .43) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าสูงสุด (Max) พบว่า ภาคที่ 6 เป็นภาคที่มีค่าสูงสุดของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DR) มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัดคือ 42.58 เท่า ตรงข้ามกับภาคอื่น ๆ ที่มีค่าสูงสุดใกล้เคียงกัน

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CURRE) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9.59 เท่า (S.D. = 89.18) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 0 เท่าและ 2,548.88 เท่าตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CURRE) จากมากไปน้อยได้จะเรียงตามลำดับได้คือ ภาคที่ 4 (23.85 เท่า, S.D. = 205.91) ภาคที่ 1 (8.20 เท่า, S.D. = 27.35) ภาคที่ 3 (8.19 เท่า, S.D. = 21.40) ภาคที่ 6 (8.16 เท่า, S.D. = 59.36) ภาคที่ 5 (4.89 เท่า, S.D. = 15.39) และภาคที่ 2 (4.32 เท่า, S.D. = 21.83)

เมื่อเปรียบเทียบค่าสูงสุด (Max) ของแต่ละภาค พบว่า ภาคที่ 4 มีค่าสูงสุดของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CURRE) สูงที่สุดอย่างเห็นได้ชัดอยู่ที่ 2,548.88 เท่า ตรงข้ามกับ ภาคอื่น ๆ ซึ่งมีค่าสูงสุดไม่ห่างกันมาก

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (NP) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -251.43 (S.D. = 9,481.50) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -394,141.2 และร้อยละ 1,446.63 ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (NP) จากมากไปน้อย จะเรียงตามลำดับได้คือ ภาคที่ 2 (ร้อยละ 1.02, S.D. = 0.88) และเป็นเพียงภาคเดียวที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้เป็นบวก รองลงมาคือ ภาคที่ 5 (ร้อยละ -2.82, S.D. = 33.90) ภาคที่ 3 (ร้อยละ -2.84, S.D. = 105.69) ภาคที่ 1 (ร้อยละ -18.13, S.D. = 241.92) ภาคที่ 4 (ร้อยละ -127.44, S.D. = 2,091.32) ตามลำดับ และภาคที่ 6 (ร้อยละ -1,375.82, S.D. = 23,265.32) เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (NP) น้อยที่สุดอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกันในแต่ละภาค

อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (TRG) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 721.57 (S.D. = 16,998.85) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -99.93 และร้อยละ 638,055.4 ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของรายได้รวม (TRG) จากมากไปน้อย จะเรียงลำดับได้คือ ภาคที่ 1 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของรายได้รวม (TRG) มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัดเจนคือร้อยละ 2,284.214 (S.D. = 37,532.71) รองลงมาคือ ภาคที่ 6 (ร้อยละ 1,420.67, S.D. = 16,945.48) ภาคที่ 3 (ร้อยละ 586.93, S.D. = 6,611.94) ภาคที่ 4 (ร้อยละ 28.96, S.D. = 243.40) และภาคที่ 2 (ร้อยละ 17.95, S.D. = 74.58) ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 5 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการ

เพิ่มของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate: TRG) น้อยที่สุดคือร้อยละ -2.82 (S.D. = 33.90) และเป็นเพียงภาคเดียวที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้เป็นเครื่องหมายลบ (-)

อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (NPG) พบว่า ในภาพรวมของมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -72.97 (S.D. = 3,746.50) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -52,665.54 และร้อยละ 125,360.6 ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (NPG) จากมากไปน้อย จะเรียงตามลำดับได้คือ ภาคที่ 4 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (Net Profit Growth Rate: NPG) มากที่สุดคือ 406.08 (S.D. = 7,374.23) และเป็นเพียงภาคเดียวที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้เป็นเครื่องหมายบวก (+) รองลงมาคือ ภาคที่ 6 (ร้อยละ -37.04, S.D. = 1,549.29) ภาคที่ 5 (ร้อยละ -52.83, S.D. = 872.89) ภาคที่ 1 (ร้อยละ -199.72, S.D. = 2,634.784) ภาคที่ 3 (ร้อยละ 249.18, S.D. = 3,272.58) และภาคที่ 2 (ร้อยละ -304.56, S.D. = 3,004.07) ตามลำดับ

อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (TAG) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17.34 (S.D. = 87.70) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -1,265 และร้อยละ 1,870.72 ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (TAG) จากมากไปน้อย จะเรียงตามลำดับได้คือ ภาคที่ 1 ร้อยละ 23.22 (S.D. = 119.59) ภาคที่ 5 ร้อยละ 22.97 (S.D. = 111.07) ภาคที่ 6 ร้อยละ 22.50 (S.D. = 111.84) ภาคที่ 3 ร้อยละ 16.99 (S.D. = 84.75) ภาคที่ 4 ร้อยละ 16.67 (S.D. = 53.54) และภาคที่ 2 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวมที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 14.41 (S.D. = 91.55) และมีค่าต่ำสุดน้อยที่สุดอย่างเห็นได้ชัดคือ ร้อยละ 508.64 โดยเทียบกับค่าต่ำสุดของภาคอื่น ๆ ซึ่งมีค่าแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GP) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 28.29 (S.D. = 33.19) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ ร้อยละ -549.2 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GP) จากมากไปน้อย จะเรียงตามลำดับได้คือ ภาคที่ 4 ร้อยละ 34.68 (S.D. = 31.16) ภาคที่ 5 ร้อยละ 34.60 (S.D. = 26.36) ภาคที่ 1 ร้อยละ 28.45 (S.D. = 48.06) ภาคที่ 2 ร้อยละ 24.55 (S.D. = 15.53) ภาคที่ 3 ร้อยละ 23.98 (S.D. = 35.79) และภาคที่ 6 ร้อยละ 23.53 (S.D. = 31.97)

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -0.04 เท่า (S.D. = 2.20) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ -53.2 เท่าและ 42.58 เท่า ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: DE) จากมากไปน้อย จะเรียงลำดับได้คือ ภาคที่ 3 (0.04 เท่า, S.D. = .18) ภาคที่ 1 (0.02 เท่า, S.D. = .16) ภาคที่ 2 (0.02 เท่า, S.D. = .21) ภาคที่ 4 และภาคที่ 6 (-0.01 เท่า, S.D. = .39) ตามลำดับ ส่วนภาคที่ 5 เป็นภาคที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยที่สุดคือ -0.29 เท่า (S.D. = 3.14) และมีค่าต่ำสุดน้อยที่สุดอย่างเห็นได้ชัดคือ -38.35 เท่า โดยเทียบกับค่าต่ำสุดของภาคอื่น ๆ ซึ่งมีค่าแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ปัจจัยที่ 3 ข้อมูลด้านสินเชื่อ ประกอบด้วย

วงเงินสินเชื่อ (CL) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $3,898,120$ บาท (S.D. = 2,849,940) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ $20,000$ บาทและ $16,000,000$ บาท ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของวงเงินสินเชื่อ (CL) จากมากไปน้อยได้ จะเรียงลำดับได้คือ ภาคที่ 6 ($4,736,633$ บาท, S.D. = 2,892,475) ภาคที่ 1 ($3,999,490$ บาท, S.D. = 3,097,845) ภาคที่ 2 ($3,917,071$ บาท, S.D. = 2,820,981) ภาคที่ 5 ($3,767,152$ บาท, S.D. = 2,677,816) ภาคที่ 4 ($3,634,061$ บาท, S.D. = 2,745,036) และภาคที่ 3 ($3,339,490$ บาท, S.D. = 2,671,840)

ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (DUR) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.40 ปี (S.D. = 7.53) ค่าต่ำสุดและสูงสุดคือ 1 ปีและ 42 ปี ตามลำดับ

เมื่อจัดอันดับภาคที่มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ผ่อนชำระ (DUR) จากมากไปน้อย จะเรียงลำดับได้คือ ภาคที่ 4 (7.47 ปี, S.D. = 7.13) ภาคที่ 3 (7.40 ปี, S.D. = 8.65) ภาคที่ 6 (6.90 ปี, S.D. = 7.52) ภาคที่ 5 (6.63 ปี, S.D. = 8.96) ภาคที่ 1 (6.42 ปี, S.D. = 7.28) และภาคที่ 2 (3.62 ปี, S.D. = 3.93)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ด้วยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีความสัมพันธ์กันสูง เนื่องจาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ทุกคู่ไม่เกิน 0.8 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรทุกตัวมาสร้างแบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) จำนวน 6 สมการที่แตกต่างกัน เพื่อจำลองสถานการณ์ให้ได้อย่างหลากหลาย โดยกำหนดตัวแปรควบคุม (Control Variables) คือ ประเภทสินเชื่อธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรม (TYPES) และพื้นที่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มี 1 ตัวแปร คือ อายุของบริษัท (YEARS) และ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 มี 1 ตัวแปรคือวงเงินสินเชื่อ (CL) โดยทั้ง 2 ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการผิมนัดชำระหนี้ เนื่องจาก ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้งสองมีเครื่องหมายเป็นลบ (-) กล่าวคือ

หากอายุของบริษัท (YEARS) เพิ่มขึ้น (ลดลง) การผิมนัดชำระหนี้จะลดลง (เพิ่มขึ้น)

หากวงเงินสินเชื่อ (CL) เพิ่มขึ้น (ลดลง) การผิมนัดชำระหนี้จะลดลง (เพิ่มขึ้น)

ในส่วนของตัวแปรควบคุม (Control Variables) พบว่า สินเชื่อธุรกิจ ประเภท เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้มากกว่า สินเชื่อธุรกิจ ประเภท วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft : O/D) ในภาพรวม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

นอกจากนี้ ประเภทธุรกิจ (TYPES) ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค (CONS) สินค้าอุตสาหกรรม (INDUS) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROP) บริการ (SERV) และเทคโนโลยี (TECH) ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้น้อยกว่าประเภทธุรกิจ (TYPES) อื่น ๆ คือ เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO) และทรัพยากร (RESO) ในภาพรวม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ตามภาคผนวก ค)

5.1.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยข้างต้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้: กรณีศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวน 2 ตัวแปรคือ อายุของบริษัท (YEARS) และวงเงินสินเชื่อ (CL) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.1 โดยทั้ง 2 ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการผิคนัดชำระหนี้ รวมถึง เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan) ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้ได้มากกว่า วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft : O/D) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ลำดับต่อมา จึงนำไปสู่การอภิปรายผลงานวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะเริ่มต้นอภิปรายผลตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติก่อน เพื่อให้ผู้ศึกษาวิจัยนี้เข้าใจผลงานวิจัยได้อย่างถูกต้องและตรงกัน หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะอภิปรายคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อสะท้อนสถานการณ์ของธุรกิจ SMEs ในปัจจุบัน

อภิปรายผลด้านตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้

อายุของบริษัท (YEARS) ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผิคนัดชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อายุของบริษัท (YEARS) ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยเริ่มนับวันแรกคือ วันที่ธุรกิจได้จดทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์เรียบร้อย จนถึงวันสุดท้ายคือวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ดังนั้น อายุของบริษัท (YEARS) จึงเป็นระยะที่ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจ ทว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs เท่านั้น ดังนั้น จากผลการวิจัยในกรณีนี้ จึงหมายความว่า หากอายุธุรกิจของ SMEs มากขึ้น การผิคนัดชำระหนี้จะน้อยลง ในทางกลับกัน หากอายุธุรกิจของ SMEs น้อยลง การผิคนัดชำระหนี้จะมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ประเทศกานาของ Asantey and Tengey (2014) ได้ศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้เสียของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ของธนาคาร” จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 รายที่ธนาคารพาณิชย์จัดอันดับความน่าเชื่อถือต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้เสียมีจำนวน 14 ปัจจัย ซึ่ง อายุของบริษัท (YEARS) เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดย Asantey and Tengey (2014) ให้เหตุผลว่า อายุของบริษัท (YEARS) สะท้อนถึงประสบการณ์ในธุรกิจ จึงมีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้เสีย กล่าวคือ ผู้ประกอบการจะมีประสบการณ์ในธุรกิจมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ อายุของธุรกิจนั้น ๆ ในทิศทางเดียวกัน ยิ่งไปกว่านั้น ผู้วิจัยยังพบอีกว่า อายุของบริษัท (YEARS) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในทุก ๆ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้เสีย และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ประเทศโปรตุเกสของ Vitor et al. (2014) เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการผิคนัดชำระหนี้

ชำระหนี้ของธุรกิจสตาร์ทอัพ (Start-Up)” ใช้ตัวแปรพลวัต ได้แก่ ทุนมนุษย์และอุตสาหกรรม ซึ่งผู้วิจัยสรุปว่า การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจสตาร์ทอัพ ควรพิจารณาจากทุนมนุษย์ โดยอิงจากพื้นฐานทางการศึกษาและประสบการณ์ในธุรกิจ เพราะเป็นตัวชี้วัดความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบการรายนั้น ๆ ดังนั้น จากผลการศึกษาที่สอดคล้องกันดังกล่าว พบว่า อายุของบริษัท (YEARS) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงประสบการณ์ในธุรกิจและความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบการได้ จึงสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้นอกจากนี้ ทฤษฎี นโยบาย C (C's Policy) ซึ่งเป็นทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อเชิงคุณภาพ Murray (1959, pp. 74-93) มีแนวคิดว่า หลักเกณฑ์ข้อแรกที่ผู้ให้สินเชื่อต้องพิจารณาคือ คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์ในธุรกิจของตน เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการธุรกิจภาค SMEs มีประสบการณ์ในธุรกิจมากเท่าไร การผิณฑ์ชำระหนี้จะน้อยลงเท่านั้น โดยพิจารณาจาก อายุของบริษัท (YEARS)

วงเงินสินเชื่อ (CL) ส่งผลต่อการผิณฑ์ชำระหนี้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผิณฑ์ชำระหนี้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในกรณีนี้หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อ (CL) รวมสูง โอกาสในการผิณฑ์ชำระหนี้จะต่ำกว่า ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อ (CL) รวมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนวิชาการสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2550) เรื่อง “การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจ SMEs กรณีศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” จากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ประกอบการในภูมิภาค ช่วงปี พ.ศ. 2550 และสัมภาษณ์ผู้บริหารของธนาคารและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจภาค SMEs และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการถดถอย โลจิสติก (Logistic Regression) พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ส่วนใหญ่ได้รับอนุมัติวงเงินสินเชื่อ (CL) จากธนาคารพาณิชย์น้อยกว่าความจำเป็นเกินไป ซึ่งมีผลต่อโอกาสที่จะผิณฑ์ชำระหนี้สูงขึ้น คิดเป็น 6.23 เท่าเมื่อเทียบกับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่ได้รับอนุมัติวงเงินสินเชื่อ (CL) จากธนาคารพาณิชย์ไม่น้อยกว่าความจำเป็น เนื่องจาก ผู้กู้แก้ปัญหาโดยกู้สินเชื่อจากสถาบันการเงินนอกระบบเพิ่มขึ้นอีกแทน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าปกติเมื่อผู้กู้มีสินเชื่อทั้งจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินนอกระบบในเวลาเดียวกัน ทำให้ผู้กู้จำเป็นต้องชำระหนี้หนี้คืนแก่สถาบันการเงินนอกระบบก่อน จึงไม่เหลือเงินเพียงพอชำระหนี้คืนแก่ธนาคารพาณิชย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Akwaa and Bosompra (2015) เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการผิณฑ์ชำระหนี้เงินกู้ภาคธุรกิจ” พบว่า การกู้ยืมเงินหลายช่องทาง เป็นปัจจัยที่กำหนดความน่าจะเป็นของการผิณฑ์ชำระหนี้เงินกู้ภาคธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ฉะนั้น ผลการศึกษาของตัวแปรในครั้งนี้ จึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผิณฑ์ชำระหนี้ เนื่องจาก ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์เป็นข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์นั่นเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิกิรานต์ พีชพันธ์ไพศาล (2548)

เรื่อง “มูลเหตุการณั้ผิคนัดชำระหนี้” อันเกิดจาก ปัจจัยของตัวลูกหนี้ส่งผลกระทบต่อการผิคนัดชำระหนี้ได้แก่ ลูกหนี้มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้เอง เนื่องจาก ลูกหนี้ประสงค์ชำระหนี้ให้สถาบันอื่นก่อน ส่งผลให้ไม่มีเงินมาชำระหนี้คืนอีกสถาบันหนึ่ง และมีพฤติกรรมใช้จ่ายเกินตัว ทำให้มีหนี้สินหลายแห่ง จนไม่สามารถชำระหนี้ได้

จากสาเหตุข้างต้น การทดสอบสมมติฐานของตัวแปรนี้จึงไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้อีกหนึ่งประการคือ นโยบายการอำนวยสินเชื่อของสถาบันการเงินแต่ละแห่งแตกต่างกัน ในกรณีนี้คือธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินนอกระบบ กล่าวคือ การปฏิบัติงานด้านการอำนวยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีกระบวนการของการกำหนดวงเงินสินเชื่อไว้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย (ปิยะมาศ ม่วงเปลียน, 2555) และนโยบายการอำนวยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ จะถือปฏิบัติตาม ทฤษฎีการพิจารณาสินเชื่อเชิงคุณภาพ ดังนี้

นโยบาย C (C's Policy) แบบ 3 Cs (Murray, 1959, pp. 74-93) มีหลักเกณฑ์ที่ผู้ให้สินเชื่อพิจารณาข้อหนึ่งคือ ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) ซึ่งในแง่ของนิติบุคคล ระบุว่า ให้พิจารณาจากงบการเงินย้อนหลังของกิจการในอดีต เพราะสะท้อนถึงฐานะทางการเงินของผู้กู้ และชี้วัดว่ากิจการสามารถชำระหนี้คืนตรงตามข้อตกลงได้หรือไม่ และสอดคล้องกับ หลักการบริหารสินเชื่อ (ปิยะมาศ ม่วงเปลียน, 2555) ที่กล่าวว่า ผู้ให้สินเชื่อควรประเมินฐานะการเงินของลูกหนี้ และพิจารณากระแสเงินสดและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ รวมถึง แบบ 5 Cs (สุณี ศักรนันท์ และคณะ, 2530) มีหลักประกัน (Collateral) เป็นหลักเกณฑ์อีกข้อหนึ่ง ที่ระบุเงื่อนไขว่า หลักประกัน (Collateral) ต้องมีมูลค่าคุ้มมูลหนี้ของวงเงินสินเชื่อที่ขอในแต่ละครั้ง โดยสัดส่วนจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับนโยบายของสถาบันการเงินที่ตั้งไว้

นโยบาย CAMPARI (Brown & Moles, 2016, p. 17) ที่มีหลักเกณฑ์ด้านวงเงินสินเชื่อ (CL) ระบุว่า ผู้ให้สินเชื่อต้องอำนวยสินเชื่อไม่มากเกินไปจนเกินความสามารถที่จะชำระคืน และไม่มากเกินไปจนเกินไปกว่าวัตถุประสงค์ของผู้กู้

ด้วยหลักเกณฑ์ทั้งสามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ปัญหาที่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ได้รับอนุมัติวงเงินสินเชื่อ (CL) น้อยกว่าความจำเป็นข้างต้น เกิดจากข้อจำกัดของผู้กู้เอง ได้แก่ ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) และ/หรือ หลักประกัน (Collateral) ที่มีคุณสมบัติไม่ผ่านเกณฑ์

ดังนั้น วงเงินสินเชื่อ (CL) ที่ผู้กู้ได้รับอนุมัติจากธนาคารพาณิชย์ในขั้นแรก จึงมีความเหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าวแล้ว

ทว่า การกู้สินเชื่อจากสถาบันการเงินนอกระบบ ไม่พิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ทำให้วงเงินสินเชื่อ (CL) ลำดับที่สองไม่เหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดของผู้กู้ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “มูลเหตุการณณ์ผิคนัดชำระหนี้” อันเกิดจาก ปัจจัยภายในของผู้ให้สินเชื่อ (วิกิรานต์ พิษพันธ์ไพศาล, 2548) กล่าวคือ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่ออย่างไม่มีคุณภาพ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกของผู้ให้สินเชื่อไม่ได้ผ่านหน่วยกลั่นกรองที่มีคุณภาพ เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs จึงไม่เหลือเงินเพียงพอที่จะชำระหนี้คืนทั้งหมด จึงเลือกชำระหนี้คืนแก่ธนาคารพาณิชย์เป็นลำดับสุดท้าย เพราะสถาบันการเงินนอกระบบมีต้นทุนการกู้ยืมที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์นั่นเอง

เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) ส่งผลต่อการผิคนัดชำระหนี้มากกว่า วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) สอดคล้องกับผลงาน วิจัยที่ประเทศอินเดียของ Agarwal, Chomsisengphet and Liu (2007) เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการผิคนัดชำระหนี้ของธุรกิจขนาดเล็ก” มุ่งศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของความเลื่อมใสสินเชื่อในธุรกิจและเจ้าของ เพื่อบ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการผิคนัดชำระหนี้ กลุ่มทดลองเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่มีเงินกู้ จำนวน 31,000 ราย ตั้งแต่ปี 2000 ถึง 2002 จากสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง พบว่า อัตราการผิคนัดชำระหนี้สินเชื่อประเภทเงินกู้สูงกว่าและสินเชื่อที่เป็นวงเงินคิดเป็นร้อยละ 1.6 และ 0.9 ตามลำดับ และผู้วิจัยยังสรุปอีกว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจส่งผลต่อสินเชื่อประเภทเงินกู้มากกว่าสินเชื่อที่เป็นวงเงินอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น สารระสำคัญของสาเหตุนี้มีสองประการคือ (1) ลักษณะการชำระหนี้ของสินเชื่อแต่ละประเภทแตกต่างกัน ในกรณีนี้คือ เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) และวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) และ (2) การควบคุมลูกหนี้ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ลักษณะการชำระหนี้ของเงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) และวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) แตกต่างกัน กล่าวคือ

เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อลงทุนในทรัพย์สินของกิจการ (โนวาวิช, 2558) ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะอนุญาตให้ผู้กู้สามารถเบิกเงินกู้ได้ใน 2 กรณีขึ้นอยู่กับประเภทการลงทุนคือ (1) เบิกเงินกู้ได้เต็มจำนวนเพียงครั้งเดียว หรือ (2) เบิกเงินกู้ไม่ได้เต็มจำนวนเพียงครั้งเดียว โดยให้เบิกเงินกู้ได้ที่สะดวก

วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) กล่าวคือ ผู้กู้สามารถกู้เบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินฝากที่ผู้กู้มีอยู่จริงภายในวงเงินที่กำหนดได้ โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนภายในกิจการ (โนวาบิช, 2558)

จากวัตถุประสงค์ของสินเชื่อทั้งสองประเภท พบว่า หลังจากที่ถูกหนี้เบิกเงินกู้ไปแล้วหรือมีวงเงินเกินบัญชี จะเป็นหน้าที่ของเจ้าหนี้ที่ต้องควบคุมลูกหนี้ให้ใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์และชำระหนี้ตรงตามข้อตกลงในสัญญา ดังนี้

ข้อตกลงในสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) คือ ลูกหนี้ต้องเริ่มชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยทันทีเมื่อเบิกเงินกู้แล้ว โดยผ่อนชำระหนี้ที่ละงวดจนครบกำหนดสัญญา และยอดของแต่ละงวดจะขึ้นอยู่กับข้อตกลงในสัญญา

ข้อตกลงในสัญญาวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) คือ ลูกหนี้ชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยตามจำนวนที่เบิกเงินไปใช้เกินกว่าเงินฝากที่มีอยู่จริงเท่านั้น ดังนั้น หากลูกหนี้ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) ที่ตนมีอยู่ นั้นหมายความว่า ลูกหนี้ไม่ต้องชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้

จากลักษณะการชำระหนี้ของสินเชื่อทั้งสองประเภทดังกล่าวในทางปฏิบัติ พบว่า เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) ควบคุมได้ยากกว่าวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) ในแง่ที่ว่า จากทฤษฎี “มูลเหตุการณืผิดนัดชำระหนี้” (วิกิรานต์ พีชพันธ์ไพศาล, 2548) ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายรัฐบาล ภาวะเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ และค่านิยมและเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่า หากธุรกิจของลูกหนี้ได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกข้างต้น จนอาจทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) ลดลง ลูกหนี้ที่มีเงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) จะได้รับผลกระทบโดยตรง กล่าวคือ ลูกหนี้จะไม่สามารถชำระหนี้ได้ เนื่องจาก เป็นสินเชื่อที่ลูกหนี้ต้องชำระหนี้ให้ครบตามกำหนดในสัญญา ในทางกลับกัน ลูกหนี้ที่มีวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) เป็นสินเชื่อที่ลูกหนี้จะชำระหนี้เท่าที่เบิกเงินไปใช้เกินกว่าเงินฝากที่ตนมีอยู่จริงหรือภายใต้วงเงินเท่านั้น ดังนั้น เจ้าหนี้และลูกหนี้จึงควบคุมการใช้วงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) ได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Agarwal et al. (2007) ข้างต้น

ประการที่สอง การควบคุมลูกหนี้

สาเหตุอีกประการหนึ่ง ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี บุญบานเย็น (2547) เรื่องแบบจำลองวัดความเป็นไปได้ในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในประเทศไทย ศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณด้วยแบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลในเชิงพรรณนาว่า สถาบันการเงินละเลยการตรวจสอบความถูกต้องของโครงการลงทุนของผู้ประกอบการที่กู้ยืมเงินระยะยาว จึงไม่ก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าให้กิจการ และลูกหนี้ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระหนี้คืน จึงเป็นเหตุให้ เงินกู้ยืมระยะยาว (Long Term Loan: LOAN) ส่งผลต่อผิคนัดชำระหนี้ได้มากกว่าวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D)

อภิปรายผลด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลที่เป็นลูกหนี้ปกติในกลุ่มที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้และในกลุ่มที่ผิคนัดชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์

ด้านประเภทธุรกิจ (TYPES) ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในภาพรวม ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรม การบริการ และสินค้าอุปโภคบริโภค ตามลำดับอย่างเห็นได้ชัด และประเภทธุรกิจ (TYPES) อื่น ๆ ที่เหลือมีส่วนที่น้อย แต่ประเภทธุรกิจ (TYPES) ด้านทรัพยากรน้อยที่สุด นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในภาคที่ 3 คือบริเวณ ถนนพหลโยธิน ถนนราชวงศ์ ถนนจักรเพชร ถนนสามเสน ถนนวรจักร และสถานีรถไฟหัวลำโพง ไม่ได้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยี และภาคที่ 5 คือบริเวณ ถนนเอกมัย ถนนบางกะปิ ถนนคลองตัน ถนนลาดพร้าว และถนนพระราม 9 ไม่ได้ประกอบธุรกิจทรัพยากรเลย

ด้านการชำระหนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในภาคที่ 6 คือบริเวณ ถนนรามอินทรา ถนนสวนสยาม ถนนกิ่งแก้ว ถนนแพรกษา ถนนอ่อนนุช ถนนบางนา-ตราด-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนสุขุมวิท-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนลำลูกกา-จังหวัดปทุมธานี และถนนวิภาวดีรังสิต-จังหวัดปทุมธานี มีสัดส่วนการผิคนัดชำระหนี้สูงที่สุด ตรงข้ามกับภาคที่ 3 คือบริเวณ ถนนพหลโยธิน ถนนราชวงศ์ ถนนจักรเพชร ถนนสามเสน ถนนวรจักร และสถานีรถไฟหัวลำโพง มีสัดส่วนการผิคนัดชำระหนี้ที่น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติของผลการศึกษาในครั้งนี้คือ อายุของบริษัท (YEARS) กล่าวคือ

ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในภาคที่ 6 มีอายุของบริษัท (YEARS) น้อยที่สุดเป็นลำดับสองของทั้งหมด ในขณะที่ภาคที่ 3 มีอายุของบริษัท (YEARS) มากที่สุดเป็นลำดับหนึ่งของทั้งหมด จึงเห็นได้ว่า ภาคที่ 6 มีอายุของบริษัท (YEARS) น้อยกว่าภาคที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้อภิปรายข้างต้นอย่างถูกต้อง กล่าวคือ อายุของบริษัท (YEARS) มีความสัมพันธ์กับการผัดนั้ดชำระหนี้ในทิศทางตรงกันข้าม

และจากการศึกษาความแตกต่างกันระหว่างคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในกลุ่มที่ไม่ผัดนั้ดชำระหนี้กับในกลุ่มที่ผัดนั้ดชำระหนี้ พบว่า ด้านอายุของบริษัท อัตราส่วนกำไรขั้นต้น ระยะเวลาที่ผ่อนชำระ และวงเงินสินเชื่อที่แตกต่างกันมีผลต่อการผัดนั้ดชำระหนี้ กล่าวคือ

ด้านอายุของบริษัท อัตราส่วนกำไรขั้นต้น และระยะเวลาที่ผ่อนชำระ พบว่า กลุ่มที่ไม่ผัดนั้ดชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ผัดนั้ดชำระหนี้ โดยด้านอายุของบริษัท และด้านอัตราส่วนกำไรขั้นต้น สอดคล้องสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ อายุของบริษัทมากขึ้น (น้อยลง) โอกาสที่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs จะผัดนั้ดชำระหนี้ (น้อยลง) (มากขึ้น) รวมถึงเป็นไปตามผลการวิจัยในครั้งนี้ และด้านอัตราส่วนกำไรขั้นต้น กล่าวคือ เป็นอัตราส่วนสำหรับวัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการ หลังจากหักต้นทุนสินค้า ดังนั้น กลุ่มที่ไม่ผัดนั้ดชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่า บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรได้ดี จึงมีเงินเหลือเพียงพอต่อการชำระหนี้ แต่ด้านระยะเวลาที่ผ่อนชำระไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิญา อินุพัฒน์ และคณะ (2559) เรื่อง “ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดปทุมธานี” พบว่า ระยะเวลาในการให้กู้แปรผกผันกับหนี้ NPLs ของธนาคาร กล่าวคือ หากธนาคารลดจำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระของลูกค้า จะทำให้การเกิดหนี้ NPLs เพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก ยอดผ่อนชำระต่องวดสูงขึ้น

ด้านวงเงินสินเชื่อ พบว่า กลุ่มที่ไม่ผัดนั้ดชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มที่ผัดนั้ดชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หากผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ได้รับวงเงินสินเชื่อเพิ่มขึ้น (ลดลง) โอกาสในการผัดนั้ดชำระหนี้จะเพิ่มขึ้น (ลดลง)

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องด้านสินเชื่อธุรกิจ (Corporate Loan) โดยเฉพาะผู้ให้สินเชื่อทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินประเภทอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางและหลักเกณฑ์ในการอำนวยสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

1) ผู้ให้สินเชื่อควรพิจารณาและให้ความสำคัญเรื่องคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ด้านอายุของบริษัทเป็นอันดับแรก โดยหลีกเลี่ยงการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่มีประสบการณ์น้อย

2) ผู้ให้สินเชื่อควรมีวิธีการวิเคราะห์ห้วงเงินสินเชื่อและระยะเวลาการผ่อนชำระให้ผู้ขอสินเชื่อได้เหมาะสมและเพียงพออย่างถูกต้อง ภายใต้ข้อจำกัดของผู้ขอสินเชื่อและความเสี่ยงที่ผู้ให้สินเชื่อยอมรับได้ รวมถึง ประเภทของสินเชื่อธุรกิจ (Corporate Loan) ในกรณีนี้คือ เงินกู้ยืมระยะยาว และวงเงินเบิกเกินบัญชีต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการกู้ มิเช่นนั้น ผู้ให้สินเชื่อจะควบคุมการใช้สินเชื่อของลูกค้าได้ยาก ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ตามมา

3) ผู้ให้สินเชื่อควรมีกระบวนการบริหารสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ได้รับสินเชื่อแล้ว หน้าที่ที่สำคัญของผู้ให้สินเชื่อคือ ผู้ให้สินเชื่อควรติดตามดูแล ควบคุม และทบทวนคุณภาพสินเชื่อของลูกค้าที่มี เงินกู้ยืมระยะยาว อายุของบริษัทน้อย และวงเงินสินเชื่ออย่างใกล้ชิดใน สภาวะที่ปัจจัยภายนอกมีความผันผวน ได้แก่ นโยบายรัฐบาล ภาวะเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ ค่านิยมและเทคโนโลยี ตลอดจนการแข่งขันทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าด้วย เพื่อให้อัตราส่วนกำไรขั้นต้นของลูกค้าอยู่ในเกณฑ์ที่สูงอย่างต่อเนื่อง

4) ผู้ให้สินเชื่อควรพิจารณาผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล บริเวณ ถนนรามอินทรา ถนนสวนสยาม ถนนกิ่งแก้ว ถนนแพรกษา ถนนอ่อนนุช ถนนบางนา-ตราด-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนสุขุมวิท-จังหวัดสมุทรปราการ ถนนลำลูกกา-จังหวัดปทุมธานี และถนนวิภาวดีรังสิต-จังหวัดปทุมธานี และธุรกิจประเภทเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

และทรัพยากรเป็นพิเศษ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกคือ การวิเคราะห์สินเชื่อ ไปจนถึง กระบวนการบริหารสินเชื่อ ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น การติดตามดูแล การควบคุม และการทบทวนคุณภาพสินเชื่อของลูกค้าที่อยู่ สม่่าเสมอ เนื่องจากเขตพื้นที่ และประเภทธุรกิจดังกล่าว มีอัตราการผิดนัดชำระหนี้สูงกว่าเขตพื้นที่และ ประเภทธุรกิจอื่น ๆ

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา สามารถสำรวจข้อมูลจากประชากรกลุ่มอื่น ๆ รวมถึงระยะเวลาของการบันทึกข้อมูล เช่น บุคคลธรรมดา ธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือเขตพื้นที่อื่น ๆ เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง หรือภาคตะวันออก ตลอดจนระยะเวลาที่มากขึ้น เช่น 5 ปี 7 ปี หรือ 9 ปี เป็นต้น เพื่อสะท้อนมุมมองด้านอื่น ๆ เช่น คุณลักษณะของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น อันเกิด จากข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น

2) ด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา สามารถใช้ตัวแปรอื่น ๆ ที่ครอบคลุมมากขึ้น เช่น ตัวแปรจากข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารกิจการ เช่น เพศ อายุ การศึกษา เป็นต้น หรือ ตัวแปรจาก ข้อมูลทางการเงิน เช่น สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ เป็นต้น รวมถึง การจัดอันดับความ เสี่ยงของผู้กู้และหลักทรัพย์ประกัน (Credit Risk Rating) ภายในสถาบันการเงิน เพื่อนำมาวิเคราะห์ ปัจจัยที่ใช้ทำนายการผิดชำระหนี้ได้อย่างแม่นยำมากขึ้น อันจะนำไปสู่แนวทางและหลักเกณฑ์ใน การพิจารณาเพื่ออำนวยการสินเชื่อ (Credit) ของสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องต่อไป

3) ด้านวิธีดำเนินวิจัย ควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในครั้ง ต่อไป เพื่อรวบรวมข้อมูลในมิติที่แตกต่างกัน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก (In-Depth Interview) กับทั้งผู้ให้สินเชื่อและผู้ขอสินเชื่อ เพื่อศึกษาทิศทางและนโยบายสินเชื่อของสถาบัน การเงินนั้น ๆ ในฐานะผู้ให้สินเชื่อ ตลอดจนทัศนคติของผู้ขอสินเชื่อด้วย

บรรณานุกรม

- กรมทางหลวง สหกรณ์ออมทรัพย์. (2555). *บทที่ 3 ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ*. สืบค้นจาก <http://www.dohcoop.com/Download/risk/.08pdf>
- กรมสรรพากร กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2559). *ลักษณะของ SMEs*. สืบค้นจาก <http://www.rd.go.th/publish/38056.0.html>
- กรีซ แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- กฤษ ภูริสินสิทธิ์. (2550). *เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม = Industrial Economic*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จารุณี บุญบานเย็น. (2547). *แบบจำลองวัดความเป็นไปได้ในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในประเทศไทย = Models of probabilistic measurement of non-performing loans in Thailand* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จารุพัฒน์ เอี่ยมพุ่ม, และอัจฉรา ตั้งวิรุฬห์. (2559). *วิจารณ์เรื่อง Stat in focus* โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย. *Stat in focus*, 2559 (1), 3.
- จิรนนท์ เข็มจันทร์, และสุรัชย์ จันทร์จรัส. (2556). *เครื่องมือพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงิน = Financial distress prediction methods*. *วารสารนักบริหาร = Executive Journal*, 2556 (34), 35-36.
- ชาญ ธรรมาคมน์. (2559). *รู้จักสินเชื่อแต่ละประเภท รู้ไว้ได้ประโยชน์*. *Smart finance ธนาคารกรุงศรีอยุธยา*, 2559, 27. สืบค้นจาก <https://www.krungsriauto.com/images/tips/finance/knowcredit.pdf>
- ชมพูนุท เมฆเมืองทอง. (2555). *มาตรการวัด สิ่งสำคัญในการเลือกใช้สถิติวิจัย*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/431764>
- ดารณี พัทธวิบูลย์. (2553). *การจัดการสินเชื่อ = Credit Management* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี พัทธวิบูลย์. (2558). *การจัดการสินเชื่อ = Credit Management* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2547). *ตราสารหนี้คืออะไร ทำไมต้องจัดอันดับเครดิต. การจัดอันดับเครดิต เครื่องมือชี้ความเสี่ยงการลงทุน*, 2547 (4), 2.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ*. สืบค้นจาก https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/industry_sector_p1.html
- ธนาคารกรุงเทพ. (2560). *รายงานประจำปี พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก https://www.bangkokbank.com/-/media/files/investor-relations/annual-report/2017/ar2017_th.pdf?la=th-th&hash=737C6264F767DE025C0336D57969C5884B513757
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). *ผลการดำเนินงานสถาบันการเงิน. รายงานกำกับดูแลสถาบันการเงิน 2558*, 2558, 1.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย ฝ่ายสถิติและข้อมูลสารสนเทศ ทีมจัดการข้อมูลการเงินและตลาดเงิน. (2560). *รายได้ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ*. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=673&language=th
- ธนาคารแห่งประเทศไทย ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน. (2560). *สถาบันการเงินภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://www..1213or.th/aboutfcc/finservices/Pages/FinUnderBOT.aspx>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนวิชาการสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2550). *การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจภาค SMEs กรณีศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. สืบค้นจากฐานข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทย
- ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร. (2560). *ผลการดำเนินของระบบธนาคารพาณิชย์ปี 2559. ข่าว ธปท*, 2560 (6/2560), 1, 6
- โนวาบิซ. (2558). *ประเภทของสินเชื่อและแหล่งที่มาของสินเชื่อ*. สืบค้นจาก <http://www.novabizz.net/credit-2html>
- บรรลุ คลองผล. (2547). *ปัจจัยที่กำหนดความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ กรณีศึกษา กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปิยะมาศ ม่วงเปลี่ยน. (2555). *การบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล = CREDIT RISK MANAGEMENT FOR INCREASING EFFICIENCY OF THE GOVERNMENT SAVINGS BANKS IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพฯ.
- ปนัดดา ปิยะศิลป์. (2556). *ปัจจัยทำนายการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกสิศึกษา ธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น = Predictive factors of non-performing loans: Case study in Government Saving Bank of Khon Kaen branch* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2535). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*. เล่ม 109 ตอนที่ 42 หน้า 1 ประกาศใช้ 8 เมษายน 2535.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2545). *กฎกระทรวงอุตสาหกรรม*. เล่ม 119 ตอนที่ 93 ก หน้า 18 ประกาศใช้ 20 กันยายน 2545.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). *พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์*. เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก หน้า 1 ประกาศใช้ 5 กุมภาพันธ์ 2551.
- วรรณ วาศัยทอง. (2560). *การบริหารธุรกิจสินเชื่อสหกรณ์*. ลำปาง: สำนักงานสหกรณ์, กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์.
- วิกิรนต์ พีชพันธ์ไพศาล. (2548). *การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.
- วิธดา อูปรามี. (2540). *หลักเกณฑ์การวิเคราะห์สินเชื่อ โครงการธุรกิจบ้านและที่ดิน: กรณีศึกษาธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศิริชัย กาญจนวาตี. (2555). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย = Applied Statistics for Behavior Research* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนิ ศักรนนท์, วรรณิ บรรทัด, สุมาลี จิระมิตร, และดารณี พุททวิบูลย์. (2530). *การบริหารสินเชื่อ = Credit Management*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2545). *มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 104 (ปรับปรุง 2545) เรื่อง การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา*. ม.ป.ท.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุภาพรณ วัฒนาอุดมชัย. (2558). *วาระแห่งชาติ โอกาสเร่งเครื่อง SMEs ยุครัฐบาล คสช.* สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/NorthEastern/DocLib_Research/-02SMEs_Full.pdf
- สุรศักดิ์ อำนวยประวิทย์. (2559). *กลยุทธ์การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในเขตพื้นที่ = THE STRATEGIC ACCESS TO THE CAPITAL FOR SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN BANGKOK* (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2548). *เศรษฐศาสตร์หน้ารู้*. สืบค้นจาก <http://www2.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO29.htm>
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2549). *เศรษฐศาสตร์หน้ารู้*. สืบค้นจาก <http://www2.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO31.htm>
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. (2560, 24 กรกฎาคม). *ครึ่งปี หนี้เสีย แบงก์ 4 แสนล้าน. กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นจาก <http://daily.bangkokbiznews.com/detail/303799>
- อภิญา อินนุพัฒน์, ศักดิ์ชาย นาคคนก, และณัตตยา เอี่ยมคง. (2559). *ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดปทุมธานี = Credit considering factors affecting non-performing loan of bank for agriculture and agricultural cooperative in Pathum Thani province* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพฯ.
- ACCA. (2010). *Small business: A global agenda*. n.p.: The Association of Chartered Certified Accountants.
- Addae, K. A. (2014). Causes and control of loan default/delinquency in Microfinance Institutions in Ghana. *American International Journal of Contemporary Research*, 4(12), 2.
- Agarwal, S., Chomsisengphet, S., & Liu, C. (2007). *Determinants of small business default* (Unpublished Master's thesis). University of Nevada, Reno, NV.
- Akwaa-Sekvi, E. K., & Bosompra, P. (2015). *Determinants of Business Loan Default in Ghana*. *Junior Scientific Researcher*, 1(1), 10-26.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Alibaba Group. (2018). *History and milestones*. Retrieved from <https://www.alibabagroup.com/en/about/history?year=2014>
- Altman, I. E. (1968). Financial ratio: Discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *Journal of Finance*, 1968(September), 609-589.
- Altman, I. E. (1977). *Predicting financial distress of companies: Revisiting the Z-Score and ZETA Models*. n.p.
- Altman, I. E. (1995). *A scoring system for emerging market corporate bonds*. New York: Salomon Brothers High Yield Research.
- Ameyaw, A. I. (2011). *Causes and effects of loan defaults on the profitability of OkomfoAnokye Rural Bank*. Retrieved from <http://ir.knust.edu.gh/bitstream/123456789/4377/1/Isaiah%20Ameyaw-Amankwah.pdf>
- Asantey, O. J., & Tengey, S. (2014). *The determinants of bad loans in finance small and medium enterprises in the banking sector in Ghana: A factorial analysis*. Ghana: Standard Chartered Bank Ghana.
- Australian Securities and Investments Commission. (2012). Type of credit. *Money Smart*, 2012, 34.
- Atanasijevic, J., & Bozovic, M. (2016). *Exchange rate as a determinant of corporate loan defaults in a Euroized Economy: Evidence from Micro-Level data* (Unpublished Master's thesis). University of Novi Sad, Serbia.
- Balogun, E. D., & Alimi, A. (1990). Loan delinquency among small farmers in developing countries: A case study of the small-farmer credit programme in Lagos State of Nigeria. *CBN economic and financial review*, 26(3), 3.
- Beaver, W. (1966). Financial ratios as predictors of failure. *Journal of Accounting Research*, 1966, 71-102.
- Bolton Committee. (1971). *Report of the Committee of Inquiry on Small Firms*. London: HMSO.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Brien, R., Hay, A., & Tait, P. (Eds.). (2016). *Asian banks' bad debt pile highest since global financial crisis*. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-asia-banks-debt/asian-banks-bad-debt-pile-highest-since-global-financial-crisis-idUSKCN0XI0VP>
- Brown, K., & Moles, P. (2016). *Credit Risk Management* (2nd ed.). Edinburgh: Heriot-Watt University, Edinburgh Business School.
- Carlos, C. S., Begona, N. G., & Luz, P. L. (2015). *Determinants of default in P2P lending* (Unpublished Master's thesis). University of Zaragoza, Zaragoza, Spain.
- CGAP. (1999). Measuring micro credit delinquency: Ratios can be harmful to your health. *Occasional Paper*, 1999(3), 1.
- Champaneri, J. (2017). *Business population estimate for the UK and regions 2017*. London: Department for business, energy and industrial strategy.
- Edinburgh Group. (2012). SMEs: The big picture. *Growing the global economy through SMEs*. 2012 (1): 6-20.
- European Commission. (2005). The current SME definition and its application. *Commission staff working document*, 2003, 3.
- Federal Reserve Bank of Kansas City & Federal Reserve Bank of St. Louis. (2004). *5 P's*. Kansas City: Federal Reserve Center Publications for On-Line Learning.
- Fidrmuc, J., & Hainz, C. (2010). *Default rates in the loan market for SMEs: Evidence from Slovakia* (Unpublished Master's thesis). University of Munich, Germany.
- Fitzpatrick, P. J. (1931). A comparison of ratios of successful industrial enterprises with those of failed companies. *Certified Public Accountant*, 1932, 598-605, 656-662, 721-731.
- Gattni, L., & Soljan, D. (2016). Demand for finance. *Assessment of financing needs of SMEs in the Western Balkans countries*, 2016, 7, 20.
- Ghatak, S. (2010). *Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs) in India: An Appraisal*. Retrieved from www.legalpundits.com/Content_folder/SMEArti150610.pdf

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Goncalves, V. S., Mastins, F. V., & Brandao, E. (2014). *The determinants of credit default on Start-Up firms. Econometric modelling using financial capital, human capital and industry dynamics variables* (Unpublished Master's thesis). University of Porto, Portugal.
- Hall, C. (2015). *APEC and SME policy: Suggestions for an action agenda*. Retrieved from <http://www.apec.org.au/docs/iss1.htm>
- Hoffmann, R. (2017). *SMES in China*. Retrieved on from <http://www.ecovis-beijing.com/en/blog-en/articles/887-smes-in-china>
- Hinkle, E. D., Wiersma, W., & Jurs, G. S. (1998). *Applied Statistics for the Behavior Sciences* (4th ed.). New York: Houghton Mifflin
- Kofi, A. S. E., & Portia, B. (2015). *Determinants of Business Loan Default in Ghana. Junior Scientific Researcher, 1*(1), 10-26.
- KPMG, (2017). *Non-performing loans in Europe: What are solutions?.* Retrieved from <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/05/non-performing-loans-in-europe.pdf>
- Leaf, W. (1999). *Banking*. London: Thornton Butterworth.
- Li, K., Niskanen, J., Kolehmainen, M., & Niskanen, M. (2016). *Financial innovation: Credit default hybrid model for SME lending* (Unpublished Master's thesis). University of Eastern Finland, Finland.
- MacDonald, S., & Timith, W. K. (2006). *Management of Banking* (6th ed.). New York: Pre-Press Comm.
- Mccann, F., & Calder, T. M. (2012). *Determinants of SME Loan Default: The Importance of Borrower-Level Heterogeneity*. Ireland: Central Bank of Ireland.
- Murray, R. F. (1959). Evaluating Credit Worthiness. *Business Loans of American Commercial Banks*, 74-93.
- Murray, R. F. (2011). Default on a loan. *United States Business Law and Taxes Guide*. Retrieved from <http://biztaxlaw.about.com/od/glossaryd/g/default.htm>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Ohlson, J. A. (1980). Financial ratios and the probabilistic prediction of bankruptcy. *Journal of accounting research*, 18(1), 109-131.
- Somasherkar, N. T. (2008). *Banking*. India: New Age International.
- The South African Reserve Bank. (2015). *The role of small business in the economy*. n.p.
- United Nations Industrial Development Organization. (1983). *The Potential for Resource-based Industrial Development in the Least Developed Countries* (5th ed.). Malawi: n.p.
- Vitor, S. G., Francisco, V. M., & Elisio, B. (2014). *The determinants of credit default on Start-Up firms. Econometric modelling using financial capital, human capital and industry dynamics variables* (Unpublished Master's thesis). University of Porto, Portugal.
- World Bank. (2008). *Financing Micro, Small and Medium Enterprises: An independent evaluation of IFC's experience with financial intermediaries in frontier countries*. Washington, DC: IFC.
- World Bank. (2015). *Small and medium enterprises (SMEs) finance: Improving SMEs' access to finance and finding innovative solutions to unlock sources of capital*. Retrieved from <http://www.worldbank.org/en/topic/smefinance>
- Xiangfeng, L. (2008). SME Development in China: A Policy Perspective on SME Industrial Clustering. In H. Lim (Ed.), *SME in Asia and Globalization*. ERIA Research Project Report 2007 (pp.37-68). Retrieved from http://www.eria.org/SME%20Development%20in%20China_A%20Policy%20Perspective%20on%20SME%20Industrial%20Clustering.pdf
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.
- Yuta, T., Akihiro, K., & Satoshi, Y. (2016). *Forecasting loss given default of bank loans with multi-stage model* (Unpublished Master's thesis). The Graduate University for Advanced Studies, Japan.
- Zmijewski, M. E. (1984). Methodological issues related to the estimation of financial distress prediction models. *Journal of Accounting Research*, 22, 59-82.

ภาคผนวก ก

ตารางของ Taro Yamane

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับศึกษาสัดส่วนของประชากร ของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ขนาดประชากร	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ขนาดคลาดเคลื่อน					
	± 0.01	± 0.02	± 0.03	± 0.04	± 0.05	± 0.10
500	*	*	*	*	222	83
1,000	*	*	*	385	286	91
1,500	*	*	638	441	316	94
2,000	*	*	714	476	333	95
2,500	*	1,250	769	500	345	96
3,000	*	1,364	811	517	353	97
3,500	*	1,458	843	530	359	97
4,000	*	1,538	870	541	364	98
4,500	*	1,607	891	549	367	98
5,000	*	1,667	909	556	370	98
6,000	*	1,765	938	566	375	98
7,000	*	1,842	959	574	378	99
8,000	*	1,905	976	580	381	99
9,000	*	1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000	8,333	2,381	1,087	617	397	100
100,000	9,091	2,439	1,099	621	398	100
∞	10,000	2,500	1,111	625	400	100

ที่มา: Yamane, T., 1973

ภาคผนวก ข
ตารางแบบบันทึกข้อมูล

ตารางแบบบันทึกข้อมูล

No.	YEAR	RE1	RE2	RE3	RE4	RE5	DUR	OD	LOAN	CL	56	57	58	DEF
1														
1														
1														
2														
2														
2														
3														
3														
3														
...														
...														
...														
592														
592														
592														

ตารางแบบบันทึกข้อมูล (ต่อ)

No.	AGRO	CONS	INDUS	PROP	RESO	SERV	TECH	SIZE	YEARS	CURRE	GP	NP	ROA	DR	DE	TRG	NPG	TAG
1																		
1																		
1																		
2																		
2																		
2																		
3																		
3																		
3																		
...																		
...																		
...																		
592																		
592																		
592																		

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรด้าน
ประเภทธุรกิจ (TYPES) ของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม
ด้วยวิธี Panel Logistic Regression

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตารางผลการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรด้าน ประเภทธุรกิจ (TYPES) ของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม ด้วยวิธี Panel Logistic Regression

ตัวแปรอิสระ	Logit Model					
	Model	Model	Model	Model	Model	Model
	1	2	3	4	5	6
ประเภทธุรกิจ (TYPES)						
เกษตรและอุตสาหกรรม	.912	.893	.619	.846	.827	.617
อาหาร (AGRO)	(-.047)	(-.058)	(-.214)	(-.083)	(-.092)	(-.216)
สินค้าอุปโภคบริโภค	.019**	.017**	.002**	.010**	.007**	.002**
(CONS)	(-2.029)	(-2.091)	(-2.797)	(-2.223)	(-2.249)	(-2.817)
สินค้าอุตสาหกรรม (INDUS)	.001**	.001**	.000**	.000**	.000**	.000**
	(-2.751)	(-2.797)	(-3.443)	(-2.865)	(-3.015)	(-3.455)
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	.012**	.010**	.003**	.010**	.005**	.003**
(PROP)	(-2.476)	(-2.551)	(-2.967)	(-2.223)	(-2.695)	(-3.070)
ทรัพยากร (RESO)	.167	.172	.485	.175	.207	.477
	(2.244)	(2.227)	(1.129)	(2.206)	(2.034)	(1.151)
บริการ (SERV)	.018**	.018**	.002**	.013**	.007**	.003**
	(-1.868)	(-1.888)	(-2.421)	(-1.946)	(-2.069)	(-2.399)
เทคโนโลยี (TECH)	.016**	.015**	.005**	.000**	.007**	.005**
	(-2.773)	(-2.821)	(-3.312)	(-.109)	(-3.058)	(-3.279)

* คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** คือ ระดับความมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	วิษณุพล คุ่มกัน
วัน เดือน ปีเกิด	11 มิถุนายน 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด, 2559 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, 2562
ที่อยู่ปัจจุบัน	344 ซอยเพชรเกษม 65/1 ถนนเพชรเกษม แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
สถานที่ทำงาน	ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ดูแลความสัมพันธ์ลูกค้าธุรกิจ

